

ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

โดย
นางสาวศรศิริ บุญศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

โดย
นางสาวศรศิริ บุญศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL CAPITAL AND HAPPINESS OF THE
PEOPLE IN TAMBON SRISATHONG, AMPHOE NAKHONCHAI SRI
NAKHONPATHOM PROVINCE**

By

Miss Sornsiri Boonsri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Public Administration

Program of Public Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2011

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ ความสัมพันธ์ระหว่าง
ทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ” เสนอ
โดย นางสาวศรศิริ บุญศรี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
อาจารย์ ดร.นพดล เหลืองภิรมย์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์พรชัย เทพปัญญา)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุวิษา วรวิเชียรวงษ์)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นพดล เหลืองภิรมย์)
...../...../.....

53603741 : สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คำสำคัญ : ทูทางสังคม/ความสุข

ศรศิริ บุญศรี : ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบล
ศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อ.ดร.นพดล
เหลือองภิรมย์. 112 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับ
ทุนทางสังคมของประชาชน ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาระดับ
ความสุขของประชาชน ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 3) เพื่อศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชน ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี
จังหวัดนครปฐม การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างประชาชน ตำบลศิระทอง
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล
ด้วยการใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี
การศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท มี
สถานภาพสมรส ระดับปัจจัยทุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้านพบว่า ระดับปัจจัยทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและ
ความร่วมมือ ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงปัจจัยทุนทาง
สังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมเท่านั้นที่อยู่ในระดับสูง ระดับความสุขของประชาชนโดยรวม
อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความสุขของประชาชนด้านรายได้
ด้านการทำงานและด้านสังคมและเพื่อนฝูงอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงความสุขของประชาชนด้าน
ความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านสุขภาพ ด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ด้านค่านิยมส่วนบุคคลที่อยู่ใน
ระดับสูง การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไป
ในทิศทางเดียวกับความสุขของประชาชน และปัจจัยทุนทางสังคมที่สามารถทำนายความสุขของ
ประชาชนได้ดีที่สุดคือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้าน
กิจกรรมและความร่วมมือ

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

53603741 : MAJOR : PUBLIC ADMINISTRATION

KEY WORD : SOCIAL CAPITAL/HAPPINESS

SORNSIRI BOONSRI : THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL CAPITAL AND HAPPINESS OF THE PEOPLE IN TAMBON SRISATHONG, AMPHOE NAKHONCHAI SRI NAKHONPATHOM PROVINCE. THESIS ADVISOR : NOPPADON LUANGPIROM, Ph.D. 112 pp.

The study was conducted for the following three objectives : 1) to measure the level of social capital; 2) to find out the level of happiness and ; 3) to identify the relationship between the social capital and the happiness of the people in Tambon Srisathong, Amphoe Nakhonchaisri Nakhonpathom Province. Multi – stage random sampling was employed to select the sample of 400 people in Tambon Srisathong, Amphoe Nakhonchaisri Nakhonpathom Province. A questionnaire was used as the research instrument. The data were analyzed through the utilization of frequency, percentage, Pearson’s Correlation and Multiple Regression.

The results were that most of the target groups were females, aged between 31 – 40, graduated primary school and high school. They were employees and had a monthly salary lower than 6,000 baht. Most of them were married. Overall, the level of social capital was found at moderate level. When each factor was considered separately, the factors found at a moderate level were the network, trust, common activity and cooperation, authority and political activity. Only the factor on social solidarity was found at a low level. Overall, the level of happiness was found at moderate level. When each factor was considered separately, the factors found at moderate level were income, work, society and friend. Only family relationships, health, personal freedom and personal values was found at high level. When the hypotheses were tested, The relationship between social capital and happiness was found that social capital had a moderately positive relationship with the happiness. Social capital factors for the best prediction of happiness were social solidarity and common activity and cooperation.

Program of Public Administration
Student's signature
Thesis Advisor's signature

Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2011

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์พรชัย เทพปัญญา ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ศุวิชา วรวิเชียรวงษ์ กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.นพดล เหลืองภิรมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะต่างๆที่เป็นประโยชน์ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนหนึ่งที่คอยช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รวมถึงเพื่อนๆร่วมรุ่นทุกคนที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อถวัลย์ บุญศรี คุณแม่ศิริินภา บุญศรี และน้องยุ่น ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจสำคัญในการทำวิจัยนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเรื่องทุนทางสังคม.....	9
แนวคิดเรื่องความสุข	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
การออกแบบการวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4 ผลการวิจัย.....	44
ส่วนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง.....	44
ส่วนที่ 2 ระดับทุนทางสังคม.....	47
ส่วนที่ 3 ระดับความสุข	52

บทที่	หน้า
ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน	59
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	81
สรุปผลการวิจัย.....	81
อภิปรายผลการวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	96
ภาคผนวก ข การตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม	105
ประวัติผู้วิจัย	112

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้านต่างๆ	39
2 แสดงข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง	45
3 แสดงค่าเฉลี่ย และระดับทุนทางสังคมของประชาชนตำบลศิระทอง.....	47
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	
4 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านกลุ่มและเครือข่าย แยกเป็นรายชื่อ	48
5 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านความไว้วางใจ แยกเป็นรายชื่อ.....	48
6 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านกิจกรรมและความร่วมมือ แยกเป็นรายชื่อ.....	49
7 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านความสมานฉันท์ทางสังคม แยกเป็นรายชื่อ	50
8 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง.....	51
แยกเป็นรายชื่อ	
9 แสดงค่าเฉลี่ย และระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง	52
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	
10 แสดงระดับความสุขในด้านรายได้ แยกเป็นรายชื่อ.....	53
11 แสดงระดับความสุขในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว แยกเป็นรายชื่อ	54
12 แสดงระดับความสุขในด้านการทำงาน แยกเป็นรายชื่อ.....	54
13 แสดงระดับความสุขในด้านสังคมและเพื่อนฝูง แยกเป็นรายชื่อ.....	55
14 แสดงระดับความสุขในด้านสุขภาพ แยกเป็นรายชื่อ	56
15 แสดงระดับความสุขในด้านเสรีภาพส่วนบุคคล แยกเป็นรายชื่อ.....	57
16 แสดงระดับความสุขในด้านค่านิยมส่วนบุคคล แยกเป็นรายชื่อ	58
17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสุขกับปัจจัยด้านทุนทางสังคม	67
18 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคม.....	70
กับความสุขโดยรวมของประชาชน	
19 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคม.....	71
กับความสุขด้านรายได้ของประชาชน	
20 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคม.....	73
กับความสุขด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวของประชาชน	

ตารางที่	หน้า
21 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคม.....	74
กับความสุุด้านการงานของประชาชน	
22 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคม.....	76
กับความสุุด้านสังคมและเพื่อนฝูงของประชาชน	
23 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคม.....	77
กับความสุุด้านสุขภาพของประชาชน	
24 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคม.....	79
กับความสุุด้านเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชน	
25 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคม.....	80
กับความสุุด้านค่านิยมส่วนบุคคลของประชาชน	

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกระแสการสร้างความสุขได้รับการสนใจจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก สืบเนื่องมาจากความล้มเหลวจากการมุ่งเน้นการเติบโตในด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว โดยมีการวัดความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจด้วย “ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP)” ซึ่งที่ผ่านมาตัววัดนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่าเป็นดัชนีที่บอกถึงระดับความกินดีอยู่ดี ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับการบริโภคของประชาชนและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ จึงดีพิจึงกลายมาเป็นตัวเลขชี้ชี้นำนโยบายของแต่ละประเทศให้ต้องมุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว แต่ ณ ปัจจุบันกระแสหลักได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นการสร้างความสุข โดยให้ความสนใจไปยังดัชนีความสุขมวลรวมประชาชาติ หรือ Gross National Happiness : GNH (นภาภรณ์ พิพัฒน์, 2550)

ประเทศภูฏานถือเป็นต้นแบบของตัวชี้วัดนี้ ริเริ่มโดยกษัตริย์ จิกมี ซิงเย วังชุก เมื่อคราวเสด็จขึ้นครองราชย์ในปี พ.ศ. 2515 ดัชนีความสุขมวลรวมประชาชาติ หรือ Gross National Happiness : GNH ในนิยามของประเทศภูฏานคือ ต้นแบบแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ให้ความสำคัญต่อความผาสุกของประชากรมากกว่าความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว ไม่เน้นตัวเลข แต่เน้น “ความสุข” ที่แท้จริงของคนในสังคม ปัจจุบันแนวคิดจีเอ็นเอชของภูฏานกำลังได้รับความสนใจจากนักวิชาการหลายประเทศ หลังจากเข้าใจอย่างถ่องแท้แล้วว่า การพัฒนาเศรษฐกิจไม่ใช่ปัจจัยเดียวหรือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของความสุข หากแต่การมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว ได้นำมาซึ่งผลเสียหลายอย่าง มากมาย ไล่ตั้งแต่ความไม่เป็นธรรมทางสังคม การสูญเสียความสมดุลทางธรรมชาติ จนถึงมลภาวะแวดล้อมเป็นพิษ การพัฒนาประเทศภูฏานตามหลักปรัชญาของ Gross National Happiness : GNH เน้นการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนมีความสุขและความพึงพอใจเป็นหลัก โดยอิงอยู่บนหลักการพื้นฐานสำคัญ 4 ประการ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมวัฒนธรรม และธรรมรัฐ ซึ่งปัจจุบันหลักการทั้งสี่ได้ถูกบรรจุอยู่ในนโยบายและแผนงานของรัฐบาลภูฏานในทุกๆด้าน (นภาภรณ์ พิพัฒน์, 2550)

ปราณี ทินกร (2551) ได้สรุปความหมายของความสุขในทางเศรษฐศาสตร์ไว้ว่า นายเจเรมี เบนธัม (Jeremy Bentham, ค.ศ. 1748-1832) นักปรัชญาคนสำคัญชาวอังกฤษ และหนึ่งในผู้ให้กำเนิดแนวคิดเรื่อง Utility เคยกล่าวไว้ว่า “Happiness is the greatest good.” หรือแปลความหมายได้ว่าความสุขคือสิ่งที่มีค่าที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ในการวิเคราะห์ของนักเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอคลาสสิกความสุข (happiness) กับ รรถประโยชน์ (utility) มักจะถูกใช้ในความหมายเดียวกัน ตัวอย่างเช่นเมื่อมีการผลิต และการบริโภคสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง แสดงว่าสินค้านี้รวมทั้งปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้นน่าจะสร้างความสุขให้แก่สังคม แนวคิดเช่นนี้ทำให้เกิดการยอมรับทั่วไปว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ทำให้สังคมมีทรัพยากรสำหรับการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น น่าจะทำให้ รรถประโยชน์รวมของสังคมเพิ่มขึ้น และสังคมก็น่าจะมีความสุขมากขึ้น

Layard (2005, อ้างถึงใน วรรณภา ประยุกต์วงศ์ และชนัญญา สิ้นชื่น, 2551) ได้สรุปว่าความสุข (Happiness) คือ ระดับความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ดี หรือความรู้สึกเชิงบวก เช่น ความสนุกสนาน ความหฤหรรษ์ ฯลฯ ตรงข้ามกับความไม่สุข (Unhappiness) หรือความทุกข์ แต่เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาความหมายตามภาษากรีกโบราณคือคำว่า “Eudomonia” หรือความสุขประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นสภาวะของจิตวิญญาณที่ดี (Wellbeing spirit) โดยนักปรัชญากรีกโบราณ เช่น อริสโตเติล เชื่อว่านี่คือเป้าหมายของชีวิตเพื่อบรรลุซึ่งความสุขประเภทนี้บนฐานของความประพฤติที่ดีงาม และมีคุณธรรมจริยธรรม และแม้ว่าความหมายของความสุขในปัจจุบัน จะแตกต่างจากความหมายของนักปรัชญากรีก แต่ก็มีการศึกษาวิจัยถึงมิติเชิงคุณภาพของความสุขในหลายประเด็น คือ บุคคลที่มีความชัดเจนในเป้าหมายชีวิตจะมีความสุขมากกว่าบุคคลที่ยังไม่มีความชัดเจน หรือ บุคคลที่มีความรู้สึกสุขจะช่วยทำให้ชีวิตยืนยาวขึ้น และในปัจจุบันองค์การอนามัยโลกก็ยอมรับว่าสภาวะที่ดี (Well being) ไม่ควรจำกัดอยู่ที่สภาวะกายแต่รวมถึงสภาวะจิตที่ดี หรือความสุขด้วย

Legatum Institute (2010) เปิดเผยผลการสำรวจเกี่ยวกับความสุขของประชากรในแต่ละประเทศในปี 2010 ที่ผ่านมา โดย 10 อันดับแรกของประเทศที่มีประชากรมีความสุขมากที่สุดของโลก คือ นอร์เวย์ ขยับขึ้นจากอันดับ 5 เมื่อปีที่แล้ว ส่วนในลำดับรองลงมาคือ เดนมาร์ก, ฟินแลนด์, ออสเตรเลีย, นิวซีแลนด์, สวีเดน, แคนาดา, สวิตเซอร์แลนด์, เนเธอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้การสำรวจดังกล่าว จะมีขึ้นเป็นประจำปีละครั้งและมีการจัดอันดับโดยคำนวณจากดัชนีความสุขในด้านต่างๆของประชากร 110 ประเทศทั่วโลก อาทิ เศรษฐกิจ, การศึกษา, สุขภาพ, ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน, เสรีภาพส่วนบุคคล, และทุนทางสังคม สำหรับประเทศไทยนั้นอยู่ในอันดับที่ 52 ของโลก อันดับที่ 10 ในเอเชีย มีความสุขจากความพร้อมในด้านทุนทางสังคม และด้านเศรษฐกิจซึ่งอยู่ในอันดับที่ 20 และ 23 ของโลก แต่มีดัชนีความสุขในด้าน

เสรีภาพส่วนบุคคลในอันดับที่ 106 เนื่องจากมีปัญหาทางการเมืองจากผลการสำรวจจะเห็นว่าทุนทางสังคมนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการบ่งบอกถึงความสุขของประชากรในประเทศนั้นๆ ดังนั้นในการสร้างความสุขจึงต้องอาศัยทุนทางสังคมเป็นตัวขับเคลื่อนด้วย

Hanifan (1916, อ้างถึงใน ชวินทร์ ลินะบรรจง และคณะ, 2547) ได้นิยามทุนทางสังคมว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวมนุษย์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตประจำวัน ในรูปของการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ความเป็นสมาชิกกลุ่ม ความเห็นใจกัน และความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างปัจเจกบุคคลและครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดหน่วยทางสังคม เมื่อปัจเจกบุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและหน่วยงานทางสังคมของเพื่อนบ้าน จะก่อให้เกิดการเพิ่มทุนทางสังคม

อเนก นาคะบุตร (2545, อ้างถึงใน วรวิภา โรมรัตนพันธ์, 2548) กล่าวถึงทุนทางสังคมในลักษณะของความเข้มแข็งของชุมชนว่า มิใช่เป็นเรื่องที่เพิ่งเกิดขึ้นในประเทศไทย แต่หากเป็นคุณค่าเดิมที่สังคมไทยมีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นความมีน้ำใจต่อกัน การแบ่งปันซึ่งกันและกัน ความเอื้ออาทรต่อกัน การเกาะเกี่ยวกันทางสังคม การรวมกลุ่มเป็นองค์กร หรือการจัดตั้งเป็นเครือข่ายต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเกษตรผสมผสาน เครือข่ายโรงสีชุมชน เป็นต้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2550) ได้กำหนดกรอบแนวคิดมิติต่างๆของทุนทางสังคมเพื่อใช้ในการวัดทุนทางสังคมประกอบด้วย 5 มิติ ดังนี้

1.มิตigroupและเครือข่าย กลุ่มเป็นแหล่งที่ปัจเจกชนเข้ามาดำเนินกิจกรรมร่วมกันภายใต้เป้าประสงค์ร่วมกัน กลุ่มเป็นแหล่งให้สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกันตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเมื่อกกลุ่มมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ ก็ก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายระหว่างกลุ่มและสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งเป็นการขยายโอกาสในการแสวงหาแลกเปลี่ยนและช่วยเหลือทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากรอื่นๆ ที่ส่งเสริมให้กลุ่มขยายตัวและเกิดความเข้มแข็งขึ้นมา

2.มิติน้ำใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การดำเนินกิจกรรมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของชีวิตครอบครัว กลุ่ม และสังคม จะมีความสงบสันติ ยั่งยืน และเกิดความเจริญเติบโตได้เมื่อสมาชิกมีความไว้วางใจกัน และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญให้กับกิจกรรมเหล่านั้น

3.มิตินกิจกรรมและความร่วมมือ การเข้าร่วมกิจกรรมของส่วนรวมในชุมชน ของปัจเจกชน เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงบรรทัดฐานของชุมชนนั้นว่ามีความเข้มแข็งหรืออ่อนแอ ชุมชนที่มีบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมมากย่อมแสดงให้เห็นว่ากฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานของชุมชนได้รับการยึดถือและปฏิบัติอย่างเข้มแข็ง

4.มิตินความสมานฉันท์ทางสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคม และความขัดแย้งและความรุนแรง ความสมานฉันท์ทางสังคมเป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงระดับการยอมรับในความหลากหลาย

ด้านชนชาติและเชื้อชาติ มีการไปมาหาสู่กันหรือการเข้าร่วมในประเพณีต่างๆของชุมชนที่ตนเองสังกัด ส่วนความขัดแย้งและความรุนแรงนั้น เป็นเงื่อนไขด้านลบที่บั่นทอนทุนทางสังคม

5.มิตินำหน้าทีและกิจกรรมทางการเมือง ความเป็นอิสระในการตัดสินใจกำหนดการดำเนินชีวิตของตนเอง การตระหนักในความสำคัญที่ตนเองมีต่อชุมชนและสังคมความสามารถในการต่อสู้กับความไม่เป็นธรรมที่ได้รับ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การตอบสนองต่อปัญหาของชุมชนจากเจ้าหน้าที่บ้านเมือง และความซื่อสัตย์สุจริต ย่อมชี้ให้เห็นว่าประชาชนมีอำนาจ มีความหมาย และมีความหวังต่อระบบการเมือง อันเป็นรากฐานที่ทำให้ทุนทางสังคมมีความแข็งแกร่งขึ้น

พิริยะ ผลพิรุฬห์ และปั้งปอนด์ รักอำวยกิจ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสุขจากทุนทางสังคม: กรณีศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการสร้างทุนทางสังคมในประเภทต่างๆ จะส่งผลต่อกระทบต่อความสุขของคนในสังคมไทยหรือไม่อย่างไรวิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากการสำรวจของโครงการ วิจัยบูรณาการเชิงพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาความยากจนอย่างมีส่วนร่วม ในภูมิภาคตะวันตก - การพัฒนาตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุข จังหวัดกาญจนบุรีพ.ศ. 2548 ดำเนินการโดยสถาบันวิจัยประชากร และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 2,864 คน จาก 81 หมู่บ้าน วิเคราะห์โดยใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์สถิติถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) ในการนำตัวแปรต่างๆ ไปใช้ในการคาดประมาณผลกระทบของตัวแปรอิสระต่อการมีความสุข และระดับความสุข ตัวแปรสถานะภาพชุมชน ระดับความสุขของบุคคลอื่นในครัวเรือนเดียวกัน และระดับความสุขของบุคคลอื่นในชุมชนเดียวกันใช้เป็นตัวแปรต่อเนื่อง ส่วนตัวแปรอิสระอื่นๆ เป็นตัวแปรหุ่น โดยการคาดประมาณผลกระทบของตัวแปรอิสระต่อการมีความสุข ที่เป็นตัวแปรหุ่นใช้การวิเคราะห์สถิติถดถอยเชิงซ้อนแบบ Probit (Marginal Effects)และ การคาดประมาณผลกระทบของตัวแปรอิสระต่อระดับความสุขที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องใช้การวิเคราะห์สถิติถดถอยเชิงซ้อนแบบ Ordinary Least Square (OLS) ผลการศึกษาพบว่า ทุนทางสังคมในระดับต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคล (Individual), ระดับครอบครัว (Family), และระดับชุมชน(Commodity) ส่งผลต่อความสุขอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าความสุขของบุคคลอื่นๆ ในครอบครัวส่งผลเชิงบวกต่อความสุขของบุคคลนั้นๆ ด้วยเช่นกัน โดยถ้าคนในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความรักใคร่ซึ่งกัน และกัน ก็จะส่งผลทำให้ครอบครัวนั้นมีความสุขมากขึ้นด้วย งานศึกษาชิ้นนี้ยังได้นำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ สำหรับภาครัฐในการสร้างทุนทางสังคม ได้อย่างเหมาะสม

จากการวิจัยดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องทุนทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ตำบลศิระชะทองเป็นตำบลที่มีสถานที่ทางศาสนาที่สำคัญคือวัดศิระชะทองซึ่งเป็นที่เคารพของทั้งประชาชนใน

ท้องถิ่นและประชาชนต่างจังหวัดทำให้ชุมชนมีรายได้จากกิจกรรมต่างๆภายในวัด นอกจากนี้ในตำบลศิระทองยังมีแหล่งโรงงานอุตสาหกรรมมากพอสมควร อีกทั้งในภาคเกษตรก็มีจำนวนไม่น้อย ทั้งหมดก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มสูงขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยในเรื่องความสุขควบคู่ไปกับการเจริญเติบโตที่เพิ่มมากขึ้นของชุมชน และอีกเหตุผลสำคัญก็คือเนื่องจากผู้วิจัยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ 4 ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จึงมีความสนใจที่จะวิจัยในเขตพื้นที่นี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนของผู้วิจัยเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทุนทางสังคมของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานที่ 2 ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานที่ 3 ทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานที่ 4 ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานที่ 5 ทุนทางสังคมด้านความสามัคคีทางสังคม ความขัดแย้งและรุนแรงมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานที่ 6 ทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานที่ 7 ทูททางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ความขัดแย้งและรุนแรง ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง สามารถพยากรณ์ความสุขโดยรวมของประชาชนได้

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วยการศึกษาระดับทุนทางสังคม ระดับความสุข และความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

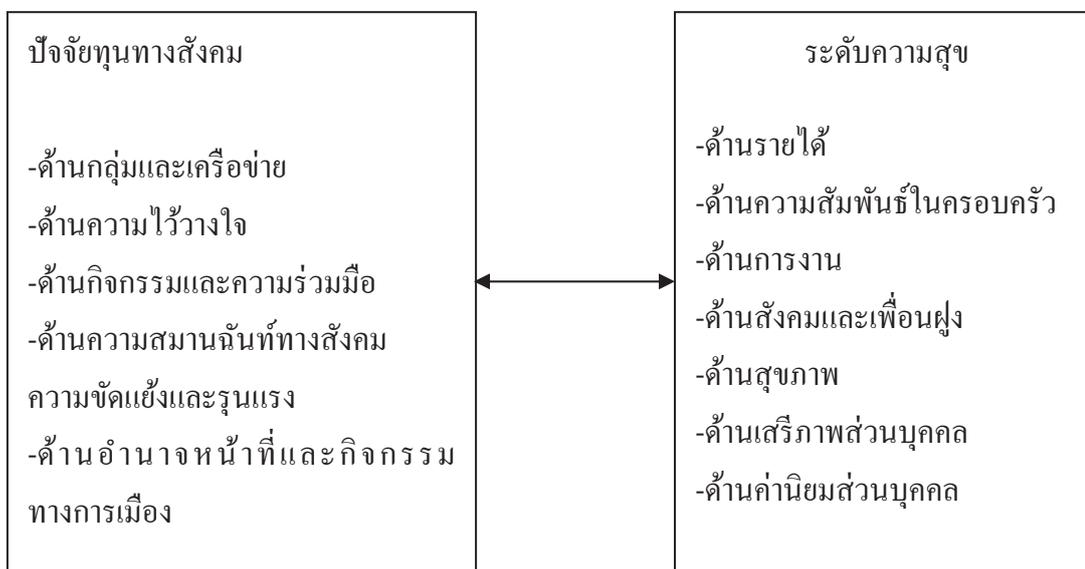
2. ขอบเขตด้านประชากร เป็นการศึกษาจากประชาชนในพื้นที่ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 6,967 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 400 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรทุนทางสังคมในด้านต่างๆทั้งห้าด้านของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 1)ด้านกลุ่มและเครือข่าย 2)ด้านความไว้วางใจ 3)ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ 4)ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม 5)ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง

3.2 ตัวแปรตาม คือ ระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แบ่งเป็น 7 ด้านคือ 1) ด้านรายได้ 2) ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว 3) ด้านการงาน 4) ด้านสังคมและเพื่อนฝูง 5) ด้านสุขภาพ 6) ด้านเสรีภาพส่วนบุคคล 7) ด้านค่านิยมส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับทุนทางสังคมของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
2. ทำให้ทราบระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
3. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
4. สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาทุนทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับระดับความสุขของประชาชนให้เกิดการพัฒนาและเพิ่มสูงขึ้นทั้งในเขตตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และนำไปพัฒนาในเขตพื้นที่อื่นๆต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทุนทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ในแนวราบหรือแนวตั้งของกลุ่มคน สถาบัน ชุมชน หรือเครือข่ายก็ได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการช่วยเหลือ เกื้อกูล ดูแลคนในชุมชนด้วยกัน ทุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะขับเคลื่อนสังคมและชุมชนต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการจัดการกับปัญหาและสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว ซึ่งอยู่ภายใต้ความเชื่อของการไว้วางใจ ความผูกพันซึ่งกันและกัน ความผูกพันในลักษณะความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่มีต่อกัน การใช้

บรรทัดฐานของชุมชนที่มีข้อตกลงร่วมกัน ที่ไม่ใช่เป็นลายลักษณ์อักษร แบ่งได้เป็นด้านต่างๆดังนี้
1) ด้านกลุ่มและเครือข่าย 2) ด้านความไว้วางใจ 3) ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ 4) ด้านความ
สมานฉันท์ทางสังคม 5) ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง

ความสุข หมายถึง ระดับความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ดี หรือ
ความรู้สึกเชิงบวก ความสุขเกิดจากความสุขที่สัมพันธ์กับจากปัจจัยภายนอกและ ความสุขจากปัจจัย
ภายใน ความสุขจากปัจจัยภายนอก คือ ความสุขจากวัตถุที่สามารถเป็นเจ้าของได้ ความสุขจาก
ปัจจัยภายใน หรือจิตวิญญาณเกิดจาก การปรุ้งแต่ง การฝึกจิต การนั่งสมาธิ ซึ่งจิตที่มีการฝึกฝนดี
แล้ว จะสามารถมีภูมิคุ้มกันต่อความทุกข์จากปัจจัยภายนอก ปัจจัยสำคัญทั้งเจ็ดที่มีผลต่อความสุข
คือ 1) รายได้ 2) ความสัมพันธ์ในครอบครัว 3) การงาน 4) สังคมและเพื่อนฝูง 5) สุขภาพ 6) เสรีภาพ
ส่วนบุคคล 7) ค่านิยมส่วนบุคคล

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” เพื่อหาคำตอบว่าปัจจัยด้านทุนทางสังคมในด้านต่างๆมีผลต่อระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมอย่างไร ในการหาคำตอบดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้อาศัย แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางและฐานความรู้ในการศึกษาวิเคราะห์ และสร้างกรอบในการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดเรื่องทุนทางสังคม
2. แนวคิดเรื่องความสุข
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเรื่องทุนทางสังคม

ความหมายของทุนทางสังคม

Hanifan (1916, อ้างถึงใน ชวินทร์ ลินะบรรจง และคณะ, 2547) ได้นิยามทุนทางสังคมว่า เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวมนุษย์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตประจำวัน ในรูปของการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ความเป็นสมาชิกกลุ่ม ความเห็นใจกัน และความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างปัจเจกบุคคลและครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดหนว่ยทางสังคม เมื่อปัจเจกบุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและหน่วยงานทางสังคมของเพื่อนบ้าน จะก่อให้เกิดการเพิ่มทุนทางสังคม

โคลแมน (Coleman, 1988) ได้ให้นิยามทุนทางสังคมว่าเป็นเรื่องของโครงสร้างทางสังคมที่เอื้อให้บุคคลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาร่วมมือกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งยังเป็นช่องทางการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร และเป็นเรื่องของระบบความไว้วางใจบนฐานความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น ได้แก่ ความเป็นครอบครัว ความเป็นชุมชนเดียวกัน และการมีความเชื่อร่วมกัน

พัทนาม (Putnam, 1995) ให้ความหมายทุนทางสังคมว่าเป็น ลักษณะความมีชีวิตทางสังคม (social life) ซึ่งประกอบด้วยเครือข่าย (network) ปทัสถาน (norms) และความไว้วางใจ (trust) ที่ทำให้สมาชิกของสังคม กระทำร่วมกันเพื่อให้สังคมบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น หรืออย่างย่อ ทุนทางสังคม หมายถึงความผูกพันทางสังคม (social connection)

ปทัสถานและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ของคนในสังคม

อนง นาละบุตร (อ้างถึงใน สุจินดา สุขก่าเนิด, 2542) ได้กล่าวถึง ทูทางสังคมในลักษณะของความเข้มแข็งของชุมชน และมีใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศไทย หากแต่เป็นคุณค่าเดิมที่สังคมไทยมีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะป็นกรณีมีน้ำใจต่อกัน การแบ่งปันซึ่งกันและกัน ความเอื้ออาทรที่มีต่อกัน การเกาะเกี่ยวกันทางสังคม การรวมกลุ่มเป็นองค์กร หรือการจัดตั้งเป็นเครือข่ายต่าง ๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเกษตรผสมผสาน เครือข่ายโรงสี เป็นต้น ทูทางสังคมนี้คือพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนชุมชนต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่า และทูทางสังคมให้กับชุมชนตนเองมากขึ้น มีความสามารถในการจัดการกับปัญหาและท้าทายที่สุดสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (อ้างถึงใน วรวิภา โรมรัตนพันธ์, 2548) อธิบายว่า ทูทางสังคมเป็นนามธรรม หมายถึง ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ความสามัคคี รวมพลัง การมีองค์กร มีหน่วยที่จะจัดการ จัดระบบต่าง ๆ ในชุมชน มีศิลปวัฒนธรรม มีจุดรวมใจ มีศีลธรรม มีความสมัครสมานรักใคร่กลมเกลียวกัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เรียกว่า เป็นทูทางสังคม ซึ่งจะป็นพื้นฐานในท้องถิ่นและชุมชนให้มีการพัฒนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน

ประเวศ วะสี (อ้างถึงใน วรวิภา โรมรัตนพันธ์, 2548) มองว่า ทูทางสังคมเป็นพลังทางสังคมในการแก้ปัญหาวิกฤติของสังคมได้ โดยให้ความหมายทูทางสังคมว่า “การที่คนมารวมกัน เอาความดีมารวมกัน เอาความรู้มารวมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาของสังคม”

วรวิภา โรมรัตนพันธ์ (2548) ได้รวบรวมและสรุปความหมายของคำว่า ทูทางสังคม ที่นักวิชาการไทยได้นำเสนอในมิติที่หลากหลายว่า ทูทางสังคมเป็นสิ่งที่มียู่แล้วในสังคมไทย และถูกนำมาใช้ในมิติที่หลากหลาย ซึ่งมีมิติที่กว้างขวางครอบคลุมในสิ่งที่เป็นรูปธรรม อันได้แก่ เรื่องของทรัพยากรธรรมชาติ และมิติที่เป็นนามธรรมอันได้แก่ เรื่องของวัฒนธรรม ความรู้ สติปัญญา และจิตใจ ทูทางสังคมอาจจะมองในมิติของระบบคิดและวิธีปฏิบัติที่เป็นกระบวนการ ส่วนระบบความสัมพันธ์ของคนที่ถูกมองว่าเป็นเรื่องของทูทางสังคมนั้น อาจจะมีความสัมพันธ์ในแนวราบหรือแนวตั้งก็ได้ รวมทั้งความสัมพันธ์จะเป็นปัจเจก กลุ่มองค์กร สถาบัน ชุมชน หรือเครือข่ายก็ได้ เช่นกัน การมีอยู่ของทูทางสังคมในชุมชน อาจจะดูได้จากสถิติตัวเลขที่แสดงถึงความมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ไม่ว่าจะป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือสิ่งแวดล้อม หรือการเติบโตเข้มแข็งของเครือข่ายทางสังคม มีความเชื่อว่า ทูทางสังคมสามารถก่อให้เกิดพลัง เพื่อใช้ขับเคลื่อนชุมชนให้สามารถพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งได้

จากความหมายของทูทางสังคมข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของ “ทูทางสังคม” ได้คือ ทูทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ในแนวราบหรือแนวตั้งของกลุ่มคน สถาบัน ชุมชน

หรือเครือข่ายก็ได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการช่วยเหลือ เกื้อกูล ดูแลคนในชุมชนด้วยกัน ทูททางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะขับเคลื่อนสังคมและชุมชนต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการจัดการกับปัญหาและสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว ซึ่งอยู่ภายใต้ความเชื่อของการไว้วางใจ ความผูกพันซึ่งกันและกัน ความผูกพันในลักษณะความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่มีต่อกัน การใช้บรรทัดฐานของชุมชนที่มีข้อตกลงร่วมกัน ที่ไม่ใช่เป็นลายลักษณ์อักษร

รูปแบบของทูททางสังคมในสังคมไทย

อเนก นาคะบุตร (2545) ได้ศึกษาถึงทูททางสังคมในประเทศไทยและได้สรุปไว้ว่า ทูททางสังคมมี 5 รูปแบบ ได้แก่

ทูทในแบบแรก คือ จิตวิญญาณ ระบบคุณค่า ค่านิยมท้องถิ่น ความภาคภูมิใจในที่มีต่อถิ่นฐานบ้านเกิด รวมเรียกว่า Spirit Capital สิ่งนี้ในสังคมไทยมีมาตลอดในความรู้สึกของคนที่รักบ้านรักเมือง และพร้อมที่จะลุกขึ้นมา เสียสละ ช่วยกันทำบ้านเมืองที่เขารัก เขาผูกพันเป็นที่เกิด เป็นทั้งถิ่นที่อยู่ของบรรพบุรุษ และเป็นทั้งความหวังของลูกหลานที่จะดูแลสืบต่อ Spirit เหล่านี้เป็นสิ่งที่สังคมไทยมีปรากฏอยู่อย่างชัดเจน ทั้งที่เป็นเรื่องคุณค่า พิธีกรรม ความภาคภูมิใจที่อยู่ในจิตใจของคนในแต่ละเมือง

ทุกรูปแบบที่สอง คือ ทูททางปัญญา กล่าวคือ ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ แม้ว่าประเทศจะสูญเสียเงินทองและมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ประชาชนตกงาน แต่เราก็จะพบว่าสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่สามารถนำเอากลับมาใช้ใหม่ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงชี้ทิศทางที่จะกลับมาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้ปรับตัวเป็นมรดกตกทอดมากับแผ่นดิน โดยหันกลับมาหา “ระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง” ทั้งในด้านการใช้ชีวิต การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากร การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ ชุมชนกับชุมชนอื่นข้างเคียง

ทูทรูปแบบที่สาม คือ ทรัพยากรมนุษย์/ทรัพยากรบุคคล เป็นทูทที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ ความรักเพื่อน ความรักศักดิ์ศรีของคนไทย เราพบว่าผู้นำทางความคิด ทั้งในชนบทและเมืองทั้งที่เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้นำอาวุโส ผู้นำทางการเกษตร ผู้นำสตรี เยาวชนเหล่านี้เป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีวันหมดสิ้น ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสามารถระดับหนึ่ง และมีความพร้อมที่จะปรับตัวเข้าสู่ความร่วมมือระหว่างองค์กรเครือข่ายกับเครือข่าย เช่น มีอาสาสมัครเข้ามาทำงานช่วยเหลือ แบ่งปันขยายเครือข่าย ขยายบทเรียน ทรัพยากรบุคคลเหล่านี้มีอยู่หลากหลายมากมาย และเป็นผู้นำทั้ง 3 รุ่น ได้แก่ ผู้นำอาวุโส ผู้นำรุ่นกลางที่มีการศึกษา เคยผ่านการทำงานในภาคเมือง และกลับบ้านและผู้นำรุ่นใหม่ ที่ผ่านระบบโรงงาน ผ่านความทันสมัยในภาคเมือง คน 3 รุ่น กำลังทำงานร่วมกันอยู่ในสังคมฐานล่าง ยิ่งกว่านั้น เราก็มียุทธศาสตร์บุคคลที่อยู่ในภาคประชาสังคม ซึ่ง

หมายถึง ชนชั้นกลางที่ได้รับการศึกษาสมัยใหม่ อยู่ในภาคราชการ ภาคธุรกิจ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคสื่อมวลชน คนเหล่านี้เป็นรอยเชื่อมต่อกความสลับซับซ้อนของเมืองหลวงและของโลกกับท้องถิ่น คนเหล่านี้เป็นผู้เชื่อมวัฒนธรรมทั้งสองเข้าด้วยกัน

ทุนในรูปแบบที่สี่ ที่ท้องถิ่นไทยและภาคประชาสังคมนำกลับมาใช้อย่างเต็มที่ และสามารถพวงตัวอยู่ได้ในสถานการณ์ที่ปั่นป่วน ก็คือ “ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ” แม้จะมีความเสื่อมโทรมและวิกฤติในตัวเองอยู่ไม่น้อย ดังจะพบว่ามีสภาพป่าและพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและลดน้อยลง ภาวะแห้งแล้ง และน้ำท่วมปรากฏอยู่ในทุกจังหวัด อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ทรัพยากรจำนวนหนึ่งได้ถูกกลับมาเป็นปัจจัยสำคัญในการฟื้นฟู การอนุรักษ์ และยังใช้ประโยชน์ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นทุนทางสังคมในการสร้างฐานอาชีพ ฐานเศรษฐกิจ ฐานการมีชีวิตรอยู่รอดของชุมชน โดยเฉพาะในชุมชนชนบทในช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจพอสมควร

ทุนในรูปแบบสุดท้าย ในทุกสังคมชนบท จะมีการจัดการกองทุนสาธารณะของชุมชนที่เรียกว่า Social Fund อยู่ตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นกองทุนฌาปนกิจ ธนาคารข้าว กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารควาย เป็นต้น การจัดการทุนทางเศรษฐกิจที่เป็นทั้งปัจจัยการผลิตและปัจจัยการดำรงชีวิตนี้มีอยู่ในทุกชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548) ได้ให้ความหมายของทุนทางสังคมไว้ว่า ทุนทางสังคม หมายถึง พลังที่มีอยู่ในชุมชน และสังคม ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มคนเพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน บนพื้นฐานความไว้วางใจ เชื่อใจ ความผูกพันและวัฒนธรรมที่ดีงามของสังคมไทย โดยผ่านองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ทุน ดังนี้

1. **ทุนมนุษย์**คือ บุคคลทั่วไปและผู้นำทางสังคม อาทิ ประชาชนชาวบ้าน อาสาสมัครที่มีความรัก ความไว้วางใจ เชื่อใจ มีน้ำใจและเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ มีความเชื่อในระบบคุณค่าและหลักศีลธรรมที่ดี เช่น มีคุณธรรม วินัย ความซื่อสัตย์ และมีจิตสำนึกสาธารณะที่รู้จักทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เป็นต้น

2. **ทุนที่เป็นสถาบัน** ประกอบด้วย 3 สถาบันหลัก ได้แก่ สถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันศาสนา และสถาบันครอบครัว สถาบันสำคัญในสังคม อาทิ สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง องค์กรต่าง ๆ อาทิ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรประชาชน ภาคธุรกิจ เอกชน สื่อมวลชน สถาบันเหล่านี้ จะมีบทบาทสนับสนุนให้เกิดพลังของคนในชุมชน ในสังคม รวมไปถึงการออกกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของสังคมที่ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้

3. **ทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม** ได้แก่ ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมไทย จารีตประเพณีที่ดีงาม และสถาปัตยกรรมต่าง ๆ อาทิ แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน

รูปแบบทุนทางสังคมของโรเบิร์ต พัทนัม (Robert D. Putnam)

โรเบิร์ต พัทนัม (Robert D. Putnam, 1993) จากงานชื่อ Making Democracy Work : Civic Traditions in Modern Italy (1993) โดยพัทนัมให้เกียรติกับงานของลอรี (Glen Loury), บูร์ดิเยอ, โคลแมน, จาคอบ และนักจิตวิทยาสังคมชื่อซีลีย์ (John R. Seeley) และคนอื่น ๆ เขาใช้ทุนทางสังคมในการอธิบายการทำให้เกิดประชาธิปไตยที่แท้จริง เขาได้ทำการศึกษาหมู่บ้านในอิตาลีได้ในช่วงทศวรรษ 1970 ดังที่กล่าวไว้แล้ว เขาอธิบายความยากจนในอิตาลีตอนใต้ว่าเป็นเพราะประชาชนขาดทุนทางสังคมไม่ใช่เงื่อนไขในเชิงโครงสร้าง เขาเห็นว่าทุนทางสังคมประกอบด้วย ความไว้วางใจ (trust) บรรทัดฐาน (norm) และเครือข่าย (network) โดยการประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อความร่วมมือนั้นมีการสัมพันธ์เชื่อมโยงและมีความไว้วางใจกัน หรือที่เรียกว่าทรัพยากรทางศีลธรรม (moral resource) ทุนทางสังคมยังมีลักษณะเป็นผลประโยชน์สาธารณะ (public good) ซึ่งอาจมีองค์กรนิติบุคคลเป็นตัวแทนในการจัดการได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือทุนทางสังคมมีลักษณะเป็นผลพลอยได้ที่เกิดจากกิจกรรมทางสังคม ซึ่งทุนทางสังคมจะมีข้อผูกมัด บรรทัดฐาน และความไว้วางใจที่สามารถแลกเปลี่ยนกันได้ เช่น การที่สมาชิกของชมรมร้องเพลงเข้ามามีกิจกรรมร่วมกัน เป็นเพราะเขาชอบร้องเพลง ไม่ใช่เพราะเขาต้องการสร้างเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง แต่โดยนัยของมันสิ่งที่ได้ก็คือมีการสะสมทุนทางสังคมขึ้น พัทนัมเห็นว่าทุนทางสังคมสามารถอยู่ในรูปของผลประโยชน์สาธารณะได้เช่นเดียวกับแนวคิดของโคลนแมน และนอกจากนี้ทุนทางสังคมก็สามารถอยู่ในรูปของผลประโยชน์เฉพาะบุคคลได้เช่นกัน

รูปแบบทุนทางสังคมของธนาคารโลก (World Bank)

ปีนวดิ ศรีสุพรรณ (2547) ได้รวบรวมแนวคิดของธนาคารโลก (World Bank) ไว้ดังนี้ การเริ่มต้นทำงานวิจัยของธนาคารโลกเกิดขึ้นอย่างจริงจังเมื่อไม่นานนัก นับจากที่ธนาคารโลกได้จัดทำเว็บไซต์ <http://worldbank.org/poverty/scapital> ในปี 1998 และในปี 2002 ส่วนการพัฒนาสังคม (Social Development Division) ของธนาคารโลกก็ได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางสังคม ซึ่งจะเป็นวิสัยทัศน์ในการจัดระเบียบวาระการพัฒนาสังคมของธนาคาร โดยได้มีการจัดการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อทำเรื่องทุนทางสังคมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อทุนทางสังคมในการพัฒนาเป็นอย่างมาก แนวคิดที่ธนาคารโลกใช้นั้นเป็นแนวคิดในเชิงเศรษฐศาสตร์เป็นส่วนมาก โดยเห็นว่าการที่ประชาชนมีทุนทางสังคมมากนั้น จะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจให้เจริญรุ่งเรืองด้วย สิ่งสำคัญที่มีความสำคัญร่วมกันคือ ทุนทางสังคมเกิดเพราะความสัมพันธ์ระหว่างกันของมนุษย์ ซึ่งธีปะนารายัน (Deepa Narayan) และไมเคิล คาสตีดี (Micheal Cassidy) ก็มีความเห็นว่า แนวคิดดั้งเดิมของทุนทางสังคมก็คือ

ความสัมพันธ์และทุนทางสังคมจะเห็นก็ต่อเมื่อมีการทำกิจกรรมร่วมกัน (Narayan and Cassidy, 2001 : 60)

ธนาคารโลกได้นำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในงานพัฒนา โดยมองแนวคิดเรื่องทุนทางสังคมในฐานะที่เป็น “Missing Link” (ส่วนที่ขาดหาย) ในการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นช่วงที่ธนาคารโลกกำลังปรับเปลี่ยนองค์กรไปสู่ธนาคารความรู้ แทนที่จะเป็นองค์กรให้ทุนเพียงอย่างเดียว โดยมีการให้นักสังคมวิทยาเข้าไปมีบทบาทในธนาคารมากขึ้น และทุนทางสังคมก็ได้ยกระดับจากแนวคิดไปสู่การเป็นนโยบาย ธนาคารโลกมองเรื่องทุนทางสังคมอย่างกว้าง ๆ ตั้งแต่เรื่องของศักยภาพความสามารถ แม้แต่ระบบการเมือง เป็นเรื่องของคุณสมบัติ/คุณลักษณะของสังคม (Property of society) ซึ่งเน้นความเชื่อมโยง เครือข่ายทางสังคม (network) ที่สังคมมีและสามารถทำงานได้ ก็คือสิ่งที่สังคมมีและสามารถทำงานร่วมกันได้ แก้ไขปัญหาได้ ทุนทางสังคมของธนาคารโลกค่อนข้างเน้นในเรื่องขององค์กร/สถาบันทางสังคม โดยมองว่าองค์กรภายนอกที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือชุมชนหรือกลุ่มคนสามารถสร้างทุนทางสังคมให้กับคนเหล่านั้นได้ สิ่งที่พูดถึงกันมากที่สุดถือเป็นทุนคือเรื่องของ ความไว้วางใจ (Trust) และการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน (Reciprocity) ทั้งหมดนี้เพื่อที่จะนำไปสู่ความร่วมมือของสังคมที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและร่วมมือกันทำงานได้ (Francis, 2002) และได้เสนอว่า การมีต้นทุนทางสังคมสูง จะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาแบบยั่งยืน และความเสื่อมโทรมของสังคมที่ปรากฏให้เห็น เกิดจากการขาดทุนทางสังคม อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน (The World Bank, 1999 อ้างถึงใน เวียงรัฐ เนติโพธิ์ ใน สิทธิพรธ นกสวน และเอก ตั้งทรัพย์วัฒนา หน้า 328) โดยธนาคารโลกได้หันมาให้ความสำคัญกับงานวิจัยที่มีอยู่ในประเทศต่าง ๆ ที่ธนาคารเป็นผู้ให้ทุน และพบว่างานวิจัยเหล่านี้มีเรื่องของทุนทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยมีการแบ่งระดับการวิเคราะห์ทุนทางสังคมทั้งในระดับมหภาค จุลภาค และมัชฌิมภาค ซึ่งโดยสรุปแล้วธนาคารโลกได้หมายถึง “สถาบัน ความสัมพันธ์ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ทุนทางสังคมมิใช่แค่เป็นการรวมสถาบันต่าง ๆ ที่สร้างสังคมให้เข้มแข็ง แต่เป็นกาวที่เชื่อมโยงสถาบันเหล่านี้เข้าด้วยกันด้วย

รูปแบบทุนทางสังคมของ Fukuyama

Fukuyama (1995, อ้างถึงใน วรวิฑู โรมรัตนพันธ์, 2548,) ได้อธิบายทุนทางสังคมว่าเป็นชุดของค่านิยมที่ไม่เป็นทางการ และบรรทัดฐาน/จารีตร่วมกัน (norms shared) ของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างกัน อย่างไรก็ตาม การมีค่านิยมและบรรทัดฐาน/จารีตร่วมกัน ก็ไม่ได้หมายความว่าสิ่งเหล่านี้เป็นทุนทางสังคมทั้งหมด เพราะว่าคุณค่าเหล่านั้นอาจจะเป็นสิ่งที่ไม่

ถูกต้องก็ได้ ดังนั้นค่านิยมและบรรทัดฐาน/จารีตร่วมกัน ที่เป็นทุนทางสังคมนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับศีลธรรมความดีงาม(virtues) และกล่าวว่าครอบครัวเป็นแหล่งทุนทางสังคมที่สำคัญ และทุนทางสังคมในระดับครอบครัวสามารถสร้างได้ง่ายกว่าในระดับสังคม เพราะในสังคมมีความแตกต่างกันมากกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติจะมีความไว้วางใจ และการตอบแทนกันมากกว่าที่ไม่ใช่ญาติ ถึงแม้ว่าเครือญาติที่มีความแตกต่างกัน เช่น คนที่แข็งแกร่งกับคนที่อ่อนแอก็ยังสามารถส่งเสริมให้เกิดทุนทางสังคมได้เช่นกัน ดังนั้น ทุนทางสังคมจึงเป็นทรัพยากร(resources) ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคนในสังคม ทรัพยากรในรูปของทุนทางสังคม ได้แก่ ความไว้วางใจกัน บรรทัดฐาน/จารีต และความเป็นเครือข่ายที่ได้ปรากฏขึ้น สำหรับในองค์กร/กลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่วนรวม และแสดงว่ามีทรัพยากรที่อยู่ในรูปของบรรทัดฐาน/จารีตในทุนทางสังคมมาก ก็คือ การที่คนในสังคมมีการพึ่งพาอาศัยกันหรือต่างตอบแทนกันมาก ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวจะส่งเสริมให้มีการต่อรองการประนีประนอมและกำหนดนโยบายที่ครอบคลุมความเชื่อและความเห็นที่หลากหลายของประชาชนในกลุ่มและองค์กรมากขึ้น

นอกจากนี้ Fukuyama ได้นำเสนอเพิ่มเติม ได้แก่ ค่านิยมที่ไม่เป็นทางการ และความสอดคล้องกับศีลธรรมอันดีงาม ประเด็นดังกล่าวทำให้ความหมายของทุนทางสังคมมีความชัดเจนยิ่งขึ้นว่า จะต้องเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับศีลธรรมอันดีงามเท่านั้น ดังนั้น ถึงแม้ความสัมพันธ์ของสมาชิกจะมีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความไว้วางใจกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการมุ่งประโยชน์ร่วมกันและเป็นความสัมพันธ์กันอย่างไม่เป็นทางการก็ตาม แต่ถ้าความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับศีลธรรมความดีงาม ก็ไม่น่าจะถือว่าเป็นเรื่องของทุนทางสังคม ส่วนการมองว่าครอบครัวเป็นแหล่งทุนทางสังคมที่สำคัญและสามารถสร้างได้ง่ายกว่าระดับสังคมนั้น ได้สะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ใกล้ชิด และค่านิยมความเชื่อเกี่ยวกับการสืบทอดเชื้อสายและเครือญาติ มีส่วนเป็นอย่างมากที่จะทำให้บุคคลเกิดความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไว้วางใจกัน หรือต่างตอบแทนกันถึงแม้การต่างตอบแทนนั้นจะเป็นไปอย่างไม่เท่าเทียมกัน หรือคนหนึ่งอาจได้รับประโยชน์มากกว่าอีกคนหนึ่งก็ตาม ส่วนการมองว่า ทุนทางสังคมเป็นทรัพยากรที่อยู่ในรูปของความไว้วางใจกัน บรรทัดฐาน/จารีต และความเป็นเครือข่ายที่ปรากฏอยู่ในองค์กร/กลุ่มที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมนั้น ทำให้การพิจารณาเรื่องทุนทางสังคมมีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการมองว่า สังคมที่มีทุนทางสังคมมาก จะต้องมียุทธศาสตร์ทางสังคมมาก มีกลุ่มหรือองค์กร ที่ทำประโยชน์เพื่อสังคมมาก ซึ่งการมองเช่นนี้อาจจะมองในเชิงปริมาณมากเกินไป ดังนั้น การที่จะสรุปว่าสังคมใดมีทุนทางสังคมมาก นอกจากจะมองการมีอยู่ของสถาบันทางสังคม หรือกลุ่ม/องค์กรต่างๆในเชิงปริมาณแล้ว ก็จะต้องพิจารณาในเชิงคุณภาพด้วยว่า สถาบันฯ กลุ่มหรือองค์กร

เหล่านั้น มีทรัพยากรที่อยู่ในรูปของความไว้วางใจกัน บรรทัดฐาน/จารีต และความเป็นเครือข่าย มากน้อยเพียงใดประกอบด้วย

การวัดทุนทางสังคม

วิธีวัดทุนทางสังคมว่ามี 2 วิธี ได้แก่ (วรวิทย์ โรมรัตนพันธ์, 2548)

1. ทางตรง คือ การสังเกตจากสังคมและรวบรวมจากการสำรวจ เพราะว่าทุนทางสังคมนั้นมีหลายรูปแบบ เช่น ระดับความไว้วางใจ บรรทัดฐานและการคว่ำบาตร การร่วมมือในหมู่ของประชาชนในรายงานตัวชีวิตจากเอกสารที่รวบรวมได้จากการสำรวจข้อมูล ที่เน้นเกี่ยวกับความไว้วางใจระหว่างบุคคล อาทิ ร้อยละของการตอบในชุมชนที่เห็นด้วยว่า คนส่วนมากไว้วางใจได้

2. ระดับความร่วมมือของสมาชิกในหมู่ประชาชน ซึ่งรวมทั้งกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มผู้ไปโบสถ์ กลุ่มผู้เล่นกีฬา กลุ่มผู้ทำงานอดิเรก องค์กรที่สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกเหมือนพี่น้องกัน และกลุ่มสหภาพผู้ใช้แรงงาน

โดยผลการศึกษาจากนักวิชาการหลายคน ที่ได้พยายามสะท้อนให้เห็นถึงระดับของความสัมพันธ์ของทุนทางสังคม ซึ่งตัวชี้วัดที่บอกถึงระดับความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมดังกล่าว จะมีประเด็นในด้านการต่างๆ เช่น

1. ด้านการศึกษาและสุขภาพของ Smith, Beaulieu and Seraphine, 1995
2. ความเชื่อมั่นในสถาบันการเมืองของ Brehm and Rahn, 1997
3. ความพอใจในรัฐบาลและยึดมั่นในการเมืองของประชาชนของ Putnam, 1993

ส่วน บุลเลน และ อองซ์ (Bullen and Onyx 1998) นำเสนอประสบการณ์ในการวัดระดับปัจเจกซึ่งมาจากแต่ละครอบครัวในการสัมภาษณ์ และระดับครัวเรือนซึ่งสมาชิกครัวเรือนทั้งหมดถูกสัมภาษณ์ ในการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทุนทางสังคม มีหัวข้อดังนี้

1. มีส่วนร่วมในเครือข่าย (Participation in network) เป็นความสัมพันธ์ของเครือข่ายที่ยึดติดกับสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในองค์กรที่ต้องเป็นทั้งลักษณะสมัครใจและมีความเท่าเทียม

2. การต่างตอบแทน (Reciprocity) จะเป็นการรวมตัวกันที่เกิดจากความไม่เห็นแก่ตัวในระยะแรก และกลายเป็นความสนใจส่วนตัวในระยะยาว การต่างตอบแทน จะทำให้บุคคลมีการแบ่งปันการบริการกับผู้อื่น หรือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์กับคนอื่น อย่างไรก็ตาม การต่างตอบแทนนั้น บุคคลจะมีความคาดหวังที่จะได้รับการเอื้ออาทรกลับคืนมาในอนาคตเป็นการตอบแทน และพบว่าในชุมชนที่มีการต่างตอบแทนได้รับการตอบแทนคืนมา ผู้คนในชุมชนจะมีความสนใจที่จะดูแลผู้อื่นมากขึ้น

3. ความไว้วางใจกัน (Trust) จะเป็นความต้องการของบุคคลที่จะลดความเสี่ยงในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในสังคม ความไว้วางใจกันเป็นสิ่งที่อยู่บนพื้นฐานของความเชื่อใจในผู้อื่น โดยมีความคาดหวังว่าผู้อื่นจะตอบสนองด้วยการกระทำกลับมาในวิธีเดียวกัน อย่างน้อยที่สุดความไว้วางใจกันก็จะช่วยให้บุคคลสบายใจว่าคนอื่นจะมาทำอันตราย

4. บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) จะเป็นรูปแบบการควบคุมที่ไม่เป็นทางการหรือเป็นการควบคุมทางอ้อมซึ่งถือว่าการควบคุมแบบนี้มีความจำเป็นมากกว่าแบบที่เป็นทางการหรือการใช้กฎหมายของสถาบัน บรรทัดฐานของสังคมมีความจำเป็นสำหรับการตรวจสอบพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังในสังคมรวมทั้งการกำหนดพฤติกรรมที่มีคุณค่าที่สังคมยอมรับ เพราะบรรทัดฐานทางสังคมเป็นข้อตกลงที่บุคคลในสังคมได้ทำร่วมกันและเป็นที่ยอมรับและเข้าใจร่วมกัน

5. สิ่งที่เป็นสาธารณะ/สิ่งที่ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน (The Commons) จะเป็นการสร้างทรัพยากรที่ใช้ร่วมกันในชุมชน ไม่มีใครเป็นเจ้าของ ทุกคนสามารถใช้ร่วมกันได้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่บุคคล หรือกลุ่มคนเข้าไปยึดครองสิ่งที่เป็นสาธารณะ สังคมก็จะใช้วิธีการป้องกันอย่างไม่เป็นทางการ โดยการต่อต้าน หรือคว่ำบาตร (social sanction)

ดัชนีทุนทางสังคม

Putnam (2000, อ้างถึงใน สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ,2548: 3-4) ซึ่งได้มีการพัฒนาแนวคิดทุนทางสังคมโดยได้จัดทำเป็นดัชนีวัดทุนทางสังคมขึ้นมา 5 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านวิถีชีวิตขององค์กรในชุมชน

1.1 ร้อยละของประชาชนในชุมชนที่เป็นคณะกรรมการต่างๆในชุมชนในรอบปี

1.2 ร้อยละของประชาชนในชุมชนที่เป็นเจ้าหน้าที่ในชมรมหรือองค์กรในรอบปี

1.3 จำนวนองค์กรทั้งหมดต่อประชากร 1,000 คน

1.4 จำนวนเฉลี่ยของการประชุมขององค์กรต่างๆในรอบปี

1.5 จำนวนเฉลี่ยของสมาชิกองค์กร

2. องค์ประกอบด้านกิจกรรมทางสังคม

2.1 อัตราผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งประธานาธิบดี

2.2 ร้อยละของสมาชิกองค์กรที่เข้าร่วมประชุมในกิจกรรมของโรงเรียนและเทศบาลในรอบปี

3. องค์ประกอบด้านอาสาสมัครชุมชน

3.1 จำนวนขององค์กรไม่แสวงหากำไรต่อประชากร 1,000 คน

3.2 จำนวนเฉลี่ยของเวลาขององค์กรที่ปฏิบัติงานในโครงการของชุมชนในรอบปี

3.3 จำนวนเฉลี่ยของเวลาที่อาสาสมัครทำงานในรอบปี

4. องค์ประกอบด้านความสามารถทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ

4.1 ร้อยละของประชาชนที่ใช้เวลาบ่อยครั้งในการเยี่ยมเพื่อนบ้าน

4.2 จำนวนเฉลี่ยของเวลาที่ใช้เพื่อการบันเทิงในบ้าน

5. องค์ประกอบด้านความไว้วางใจ

5.1 ร้อยละของประชาชนที่คิดว่าผู้อื่นสามารถไว้วางใจได้

5.2 ร้อยละของประชาชนที่คิดว่าผู้อื่นมีความซื่อสัตย์

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2550) ได้กำหนดกรอบแนวคิดมิติต่างๆของทุนทางสังคมเพื่อใช้ในการวัดทุนทางสังคมประกอบด้วย 5 มิติ ดังนี้

1. มิตigroupและเครือข่าย กลุ่มเป็นแหล่งที่ปัจเจกชนเข้ามาดำเนินกิจกรรมร่วมกันภายใต้เป้าประสงค์ร่วมกัน กลุ่มเป็นแหล่งให้สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกันตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเมื่อกลุ่มมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ ก็ก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายระหว่างกลุ่มและสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งเป็นการขยายโอกาสในการแสวงหาแลกเปลี่ยนและช่วยเหลือทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากรอื่นๆ ที่ส่งเสริมให้กลุ่มขยายตัวและเกิดความเข้มแข็งขึ้นมา

2. มิตigroupไว้วางใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การดำเนินกิจกรรมในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของชีวิตครอบครัว กลุ่ม และสังคม จะมีความสงบสันติ ยั่งยืน และเกิดความเจริญเติบโตได้เมื่อสมาชิกมีความไว้วางใจกัน และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญให้กับกิจกรรมเหล่านั้น

3. มิตigroupกิจกรรมและความร่วมมือ การเข้าร่วมกิจกรรมของส่วนรวมในชุมชน ของปัจเจกชน เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงบรรทัดฐานของชุมชนนั้นว่ามีความเข้มแข็งหรืออ่อนแอ ชุมชนที่มีบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมมากย่อมแสดงให้เห็นว่ากฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานของชุมชนได้รับการยึดถือและปฏิบัติอย่างเข้มแข็ง

4. มิติความสมานฉันท์ทางสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคม และความขัดแย้งและความรุนแรง ความสมานฉันท์ทางสังคมเป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงระดับการยอมรับในความหลากหลายด้านชนชาติและเชื้อชาติ มีการไปมาหาสู่กันหรือการเข้าร่วมในประเพณีต่างๆของชุมชนที่ตนเองสังกัด ส่วนความขัดแย้งและความรุนแรงนั้น เป็นเงื่อนไขด้านลบที่บั่นทอนทุนทางสังคม

5. มิติอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง ความเป็นอิสระในการตัดสินใจกำหนดการดำเนินชีวิตของตนเอง การตระหนักในความสำคัญที่ตนเองมีต่อชุมชนและสังคมความสามารถในการต่อสู้กับความไม่เป็นธรรมที่ได้รับ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การตอบสนองต่อปัญหาของชุมชนจากเจ้าหน้าที่บ้านเมือง และความซื่อสัตย์สุจริต ย่อมชี้ให้เห็นว่าประชาชนมีอำนาจ มีความหมาย และมีความหวังต่อระบบการเมือง อันเป็นรากฐานที่ทำให้ทุนทางสังคมมีความแข็งแกร่งขึ้น

จากการศึกษาแนวทางการวัดทุนทางสังคมและดัชนีทุนทางสังคมข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปปัจจัยที่สำคัญสำหรับนำมาเป็นดัชนีในการวัดทุนทางสังคมของประชาชน ตำบลศิระชะทอง อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในด้านต่างๆดังนี้คือ

1. **ด้านกลุ่มและเครือข่าย** หมายถึง ความสัมพันธ์ของเครือข่ายที่ยึดติดกับสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนที่ต้องเป็นทั้งลักษณะสมัครใจและมีความเท่าเทียม กลุ่มเป็นแหล่งที่ปัจเจกชนเข้ามาดำเนินกิจกรรมร่วมกันภายใต้เป้าประสงค์ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเมื่อกลุ่มมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ ก็ก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายระหว่างกลุ่มและสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งเป็นการขยายโอกาสในการแสวงหาแลกเปลี่ยนและช่วยเหลือทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากรอื่นๆ ที่ส่งเสริมให้กลุ่มขยายตัวและเกิดความเข้มแข็งขึ้นมา

2. **ด้านความไว้วางใจ** หมายถึง สิ่งที่อยู่บนพื้นฐานของความเชื่อใจในผู้อื่น โดยมีความคาดหวังว่าผู้อื่นจะตอบสนองด้วยการกระทำกลับมาในวิธีเดียวกัน การดำเนินกิจกรรมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของชีวิตครอบครัว กลุ่ม และสังคม จะมีความสงบสันติ ยั่งยืน และเกิดความเจริญเติบโตได้เมื่อสมาชิกมีความไว้วางใจกัน

3. **ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ** หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมของส่วนรวมในชุมชนของปัจเจกชน ชุมชนที่มีบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมมากย่อมแสดงให้เห็นว่ากฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานของชุมชนได้รับการยึดถือและปฏิบัติอย่างเข้มแข็ง

4. **ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม** หมายถึง สิ่งที่ทำให้ทราบถึงระดับการยอมรับในความหลากหลายด้านชนชาติและเชื้อชาติ มีการไปมาหาสู่กันหรือการเข้าร่วมในประเพณีต่างๆของชุมชนที่ตนเองสังกัด รวมถึงไม่มีการทะเลาะวิวาท การขโมยทรัพย์สิน และการหลอกลวงกันในชุมชน

5. ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง หมายถึง การมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆของชุมชน ความเป็นอิสระในการตัดสินใจกำหนดการดำเนินชีวิตของตนเอง การตระหนักในความสำคัญที่ตนเองมีต่อชุมชนและสังคม ความสามารถในการต่อสู้กับความไม่เป็นธรรมที่ได้รับ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องของการเมือง

2.แนวคิดเรื่องความสุข

ความหมายของความสุข

ปราณี ทินกร (2551) ได้สรุปความหมายของความสุขในทางเศรษฐศาสตร์ไว้ว่า นายเจเรมี เบนธัม (Jeremy Bentham, ค.ศ. 1748-1832) นักปรัชญาคนสำคัญชาวอังกฤษ และหนึ่งในผู้ให้กำเนิดแนวคิดเรื่อง Utility เคยกล่าวไว้ว่า “Happiness is the greatest good.” หรือแปลความหมายได้ว่า ความสุขคือสินค้าที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ในการวิเคราะห์ของนักเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอคลาสสิก ความสุข (happiness) กับ รรถประโยชน์ (utility) มักจะถูกใช้ในความหมายเดียวกัน ตัวอย่างเช่น เมื่อมีการผลิต และการบริโภคสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง แสดงว่าสินค้านั้นรวมทั้งปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้นน่าจะสร้างความสุขให้แก่สังคม แนวคิดเช่นนี้ทำให้เกิดการยอมรับทั่วไปว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ทำให้สังคมมีทรัพยากรสำหรับการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น น่าจะทำให้ รรถประโยชน์รวมของสังคมเพิ่มขึ้น และสังคมก็น่าจะมีความสุขมากขึ้น

Layard (2005, อ้างถึงใน วรรณภา ประยุกต์วงศ์ และชนัญญา ลินชื่น, 2551) ได้สรุปว่าความสุข (Happiness) คือ ระดับความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ดี หรือความรู้สึกเชิงบวก เช่น ความสนุกสนาน ความหลุดพ้น ฯลฯ ตรงข้ามกับความไม่สุข (Unhappiness)หรือความทุกข์ แต่เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาความหมายตามภาษากรีกโบราณคือคำว่า “Eudomia”หรือความสุขประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นสภาวะของจิตวิญญาณที่ดี (Wellbeing spirit) โดยนักปรัชญากรีกโบราณ เช่น อริสโตเติล เชื่อว่านี่คือเป้าหมายของชีวิตเพื่อบรรลุซึ่งความสุขประเภทนี้บนฐานของความประพฤติที่ดีงาม และมีคุณธรรมจริยธรรม และแม้ว่าความหมายของความสุขในปัจจุบัน จะแตกต่างจากความหมายของนักปรัชญากรีก แต่ก็มีการศึกษาวิจัยถึงมิติเชิงคุณภาพของความสุขในหลายประเด็น คือ บุคคลที่มีความชัดเจนในเป้าหมายชีวิตจะมีความสุขมากกว่าบุคคลที่ยังไม่มีความชัดเจน หรือ บุคคลที่มีความรู้สึกสุขจะช่วยทำให้ชีวิตยืนยาวขึ้น และในปัจจุบันองค์การอนามัยโลกก็ยอมรับว่าสภาวะที่ดี (Well being) ไม่ควรจำกัดอยู่ที่สุขภาพกายแต่รวมถึงสุขภาพจิตที่ดี หรือความสุขด้วย

พระธรรมปิฎก (2547, อ้างถึงใน รศรินทร์ เกรย์และคณะ, 2549) ได้ให้ความหมายของความสุขไว้ว่า ความสุขในทางพระพุทธศาสนา เกิดจากความสุขที่สัมพันธ์กับจากปัจจัยภายนอก และ ความสุขจากปัจจัยภายใน ความสุขจากปัจจัยภายนอก คือ ความสุขจากวัตถุที่สามารถเป็นเจ้าของได้ เช่น อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค รถยนต์ ความสุขจากปัจจัยภายใน หรือจิตวิญญาณเกิดจากการปรุงแต่ง การฝึกจิต การนั่งสมาธิ ซึ่งจิตที่มีการฝึกฝนดีแล้ว จะสามารถมีภูมิคุ้มกันต่อความทุกข์จากปัจจัยภายนอก

วรรณมา ประยุกต์วงศ์ และชนัญญา ลินชื่น (2551) ได้สรุปความหมายของความสุขในทางเศรษฐศาสตร์ไว้ว่า นักเศรษฐศาสตร์ไม่ได้พูดถึงความสุขโดยตรงแต่มีทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utility) ของ Jeremy Bentham ได้กล่าวถึงอรรถประโยชน์ว่าคือความพึงพอใจของมนุษย์อันเกิดจากการบริโภคสินค้าและบริการ ซึ่งใกล้เคียงกับความหมายของความสุขมากที่สุด โดยมีเป้าหมายให้เกิดการบริโภคสินค้าเพื่อก่อให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุด ในระดับสังคมก็มุ่งให้เกิดสวัสดิการสังคมสูงสุด แม้จะดูเหมือนว่าทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จะมีเป้าหมายอยู่ที่การบรรลุความสุข แต่ข้อสมมุติที่อยู่เบื้องหลังทฤษฎีที่เชื่อว่า มนุษย์เป็นสัตว์เศรษฐกิจ (Economic Man) คือ เชื่อว่าปัจเจกบุคคลตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆ อย่างมีเหตุผล (Rational) สามารถเลือกสิ่งที่ต้องการอันเป็นประโยชน์ส่วนตน (Self Interest) เพื่อให้เกิดความความพึงพอใจสูงสุด หากเขาอยู่ในฐานะผู้ผลิตเขาจะแสวงหาวิธีการผลิตเพื่อให้ได้ต้นทุนต่ำสุดหรือเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด หรือหากเขาอยู่ในฐานะผู้บริโภคเขาจะแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุด จากการบริโภคโดยเสียรายจ่ายน้อยที่สุด และยังใช้กลไกตลาดเท่านั้นในการจัดสรรทรัพยากร และสินค้าเป็นสำคัญ เพราะเชื่อว่าเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

Alexandrova (2005, อ้างถึงใน รศรินทร์ เกรย์และคณะ, 2549) ได้ให้ความหมายของความสุขในทางจิตวิทยาไว้ว่า ความสุข เป็นความรู้สึกรวมทางอารมณ์ ที่แต่ละบุคคลตัดสินใจว่ามีความสุขมากหรือน้อย ซึ่งขึ้นอยู่กับวิถีชีวิตที่กำลังดำเนินอยู่ ประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต และทัศนคติที่มีต่อการดำเนินชีวิต หลักการ วิธีคิด ประสบการณ์ชีวิตอาจมีทั้งที่ก่อให้เกิดความสุข และความทุกข์ และระดับของความสุข กับความทุกข์ขึ้นอยู่กับเราจะจดจำประสบการณ์ชีวิตนั้นได้มากหรือน้อย

จากความหมายของความสุขข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของ “ความสุข” ได้คือความสุข หมายถึง ระดับความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ดี หรือความรู้สึกเชิงบวก ความสุขเกิดจากความสุขที่สัมพันธ์กับจากปัจจัยภายนอกและ ความสุขจากปัจจัยภายใน ความสุขจากปัจจัยภายนอก คือ ความสุขจากวัตถุที่สามารถเป็นเจ้าของได้ ความสุขจากปัจจัยภายใน

หรือจิตวิญญาณเกิดจาก การปรุงแต่ง การฝึกจิต การนั่งสมาธิ ซึ่งจิตที่มีการฝึกฝนดีแล้ว จะสามารถ มีภูมิด้านทานต่อความทุกข์จากปัจจัยภายนอก

ปัจจัยสำคัญทั้งเจ็ดที่มีผลต่อความสุข

Layard (2007) ได้อธิบายถึงปัจจัยสำคัญทั้งเจ็ดที่มีผลต่อความสุขดังนี้

1. รายได้

ภัยคุกคามสำคัญสองประการต่อรายได้ที่มั่นคง คือ ความผันผวนของภาวะการมีงานทำและการเข้าสู่วัยชรา และความสำคัญสองประการของรัฐสมัยใหม่คือ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น และเงินบำนาญสำหรับคนชราที่ดีขึ้น ตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ภาวะการมีงานทำมีความผันผวนลดน้อยลงกว่าในช่วงหนึ่งร้อยปีก่อนหน้านั้นเป็นอันมาก ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการแทรกแซงของรัฐ หรืออย่างน้อยที่สุดเป็นเพราะความคาดหวังว่ารัฐจะเข้าแทรกแซงหากจำเป็น ด้วยเหตุนี้ คริวเรือนและบริษัทต่าง ๆ จึงมีความมั่นใจที่จะใช้จ่าย

ถึงกระนั้น หากต้องเลือกระหว่างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเติบโตในระยะยาว นักเศรษฐกิจบางคนจะให้น้ำหนักแก่การเติบโตในระยะยาวมากกว่า ด้วยเหตุผลว่าความแตกต่างเล็กน้อยในอัตราการเติบโตจะมีผลกระทบมหาศาลต่อมาตรฐานการครองชีพเมื่อถึงเวลาอันสมควร ด้วยวิธีคิดเช่นนี้ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำเป็นครั้งคราวทำให้เกิด “ทำลายอย่างสร้างสรรค์” ตามมา ในภายหลังย่อมสร้างความเสียหายไม่มาก เนื่องจากผลประโยชน์ในระยะยาวมีความสำคัญกว่า ค่าใช้จ่ายเฉพาะหน้าจำนวนเล็กน้อย นั่นคือความเห็นของโรเบิร์ต ลูคัส (Robert Lucas) แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก ผู้ได้รับรางวัลโนเบล แต่จิตวิทศาสตร์สมัยใหม่มุ่งสู่จุดเน้นที่แตกต่างออกไป ผลเสียด้านจิตวิทยาในระยะสั้นจากความผันผวนของภาวะการมีงานทำมีมากมาย ขณะที่ผลประโยชน์ในระยะยาวจากการเติบโตมีค่อนข้างน้อย เพราะคุณค่าของเงินที่เพิ่มขึ้นแต่ละหน่วยจะน้อยลงไปเรื่อย ๆ เมื่อประชาชนร่ำรวยขึ้น ยังนับว่าโชคดีที่มีนักการเมืองน้อยกว่านักเศรษฐศาสตร์ ตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับคุณค่าของเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เนื่องจากมันเป็นประโยชน์ทั้งต่อลูกจ้างและนายจ้าง

อย่างไรก็ตาม ไม่กี่ปีที่ผ่านมาเริ่มมีการถกเถียงครั้งใหม่เกี่ยวกับรายได้ในวัยชรา ปัจจุบันในประเทศส่วนใหญ่รายได้ดังกล่าวโดยมากมาจากเงินบำนาญของรัฐ (หรือประโยชน์ทดแทนจากการประกันสังคม) ซึ่งอิงกับรายได้ในอดีต หลักประกันเช่นนี้ได้รับการสนับสนุนจากเงินสมทบที่รัฐเรียกเก็บจากผู้มีรายได้ในปัจจุบัน แต่ทุกวันนี้มีบางคนถามว่า “ควรหรือไม่ที่รายได้ในวัยชราจำนวนมากขึ้นจะมาจากเงินบำนาญส่วนบุคคลที่จ่ายจากเงินลงทุนในตลาดหลักทรัพย์” ความคิดนี้ได้รับการสนับสนุนเพิ่มมากขึ้นในหลายประเทศ จนถึงช่วงที่เกิดวิกฤตตลาดหลักทรัพย์

เล่มในปี 2001 ปัจจุบันความคิดนี้ดูเหมือนจะน่าสนใจน้อยลง และในอังกฤษ ซึ่งรายได้ในวัยชราประมาณครึ่งหนึ่งของทั้งหมด เป็นเงินบำนาญส่วนบุคคล ระบบนี้ก็พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าเป็นความหายนะสำหรับนักลงทุนจำนวนมาก ทั้งประสบการณ์และการวิจัยเกี่ยวกับความยั่งยืนถึงการดำเนินงานอย่างชาญฉลาดของระบบเงินบำนาญของรัฐที่อิงกับรายได้โดยอาศัยความสามารถของรัฐในการจัดเก็บเงินสมทบ ผู้ที่ประสงค์จะไม่จ่ายเงินสมทบและรับผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องบางประเภทก็ควรจะทำให้ แต่ที่แน่นอนก็คือ ทุกคนควรได้รับโอกาสที่จะเข้าร่วมโดยไม่ต้องคิดมากในระบบที่ปลอดภัยจากความวิตกกังวล

2. ความสัมพันธ์ในครอบครัว

สถานการณ์ในครอบครัวที่แตกต่างกันนั้นมีผลต่อความสุขเป็นอย่างมาก การหย่าขาดจากคู่สมรส เป็นผลให้ความสุขลดลง 5 จุด ซึ่งมากกว่าสองเท่าของผลจากการเสียชีวิตหนึ่งปีในสามเสียชีวิต และถ้าการแยกกันอยู่กับคู่สมรส (อย่างที่นิยมทำกันแพร่หลายทุกวันนี้) ยิ่งส่งผลเลวร้ายกว่านั้นอีก การเป็นม่ายก็ส่งผลเสียเช่นเดียวกัน แต่ในการวิเคราะห์นี้เรากำลังเปรียบเทียบคนที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น โอกาสเสี่ยงมากที่คนที่มีความสุขน้อยกว่าจะมีโอกาสหย่าร้างมากกว่า ฯลฯ เพื่อค้นหาเหตุและผลอย่างชัดเจนเราจะต้องติดตามผลในระยะยาวสำหรับคนกลุ่มเดิม ซึ่ง German Socio-Economic Panel ได้ทำเช่นนี้มาเป็นเวลากว่ายี่สิบปีแล้ว เราจึงมีข้อมูลที่ระบุว่า คนเราทั้งผู้ชายและผู้หญิงจะมีความสุขมากขึ้นจากการแต่งงาน ในช่วงเวลาสองหรือสามปีก่อนที่จะแต่งงานนั้นก็เริ่มมีความสุขมากขึ้นแล้ว (บางคนก็อยู่กินด้วยกันแล้ว) แต่ปีที่มีการแต่งงานจริงนั้นจะเป็นปีที่มีความสุขที่สุด เมื่อปีแรกผ่านไปแล้วความเคียดแค้นก็จะเริ่มคลี่คลายเข้ามา แล้วคนนั้นก็มีความสุขน้อยลงเล็กน้อยแต่ก็ยังมีความสุขมากกว่าเมื่อสี่ปีก่อนที่จะแต่งงานอยู่ดี

การหย่าร้างก็มีแนวทางคล้ายกันนี้เพียงแต่ทุกอย่างจะกลับกันเท่านั้นเอง ก่อนที่จะหย่าร้างนั้นคนจะมีความสุขน้อยลงเรื่อย ๆ ปีของการหย่าร้างจะเป็นปีที่แย่ที่สุด หลังจากนั้นระดับความสุขของผู้ชายโดยทั่วไปจะกลับไปยังระดับปกติ แต่ผู้หญิงจะทนทุกข์ต่อไป ผลของอัตราการหย่าร้างที่สูงนั้นเห็นได้ชัดเมื่อเราเปรียบเทียบระหว่างประเทศหรือบุคคล เราจะกลับมาพูดถึงเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง แต่อัตราการหย่าร้างนั้นมีผลอย่างยิ่งต่อความสุขของคนในประเทศและอัตราการฆ่าตัวตายด้วยต่อไปก็คือผลของการมีลูก แน่แน่นอนว่าเมื่อมีเด็กเกิดใหม่ความสุขมากมายก็จะเกิดขึ้นตามมาด้วย แต่ภายในเวลาสองปีพ่อแม่โดยทั่วไปก็จะกลับไปมีความสุขในระดับเท่าเดิม

ประโยชน์ของการแต่งงานหรือการอยู่กินด้วยกันนั้นเห็นได้ชัดมาก เราให้ความรัก ความสบายใจซึ่งกัน เราแบ่งปันทรัพยากรซึ่งกันและกันจนเกิดการประหยัดจากขนาด เราช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนที่แต่งงานแล้วโดยทั่วไปจะมีชีวิตเรื่องเพศดีกว่าคนโสด คือมีเพศสัมพันธ์บ่อยกว่าและน่าพึงพอใจมากกว่า คนที่แต่งงานแล้วจะมีสุขภาพดีกว่าและอายุยืนกว่าด้วย ส่วนการอยู่

กินด้วยกันนั้นแม้ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่แพร่หลายมาขึ้นแต่ก็ยังไม่ปรากฏว่ายั่งยืนเท่าการแต่งงานอยู่ดีไม่ว่าอย่างไรสิ่งสำคัญที่สุดนั้นไม่ใช่รูปแบบของความสัมพันธ์ แต่เป็นคุณภาพและความมั่นคงของความสัมพันธ์ต่างหาก เราต้องการคนอื่น และเราก็ต้องการให้คนอื่นต้องการเรา มีการวิจัยจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่ยืนยันถึงความสำคัญอันยิ่งใหญ่ของความรัก คนที่มีความสัมพันธ์กับคนอื่นจะมีฮอร์โมนสมมูลกว่าและมีสุขภาพดีกว่า และแน่นอนว่ามีความสุขกว่าด้วย วรรณกรรมชิ้นเอกของโลกมากมายล้วนว่าด้วยเรื่องของความรักทั้งสิ้น ดังนั้นผมเองคงไม่ต้องพูดอะไรไปมากกว่านี้แล้ว

3. การงาน

ครอบครัวของเราอาจจะต้องการเรา แต่คนส่วนมากต้องการมากกว่านั้น เราต้องการรู้สึกที่เราได้มีส่วนร่วมทำอะไรให้กับสังคมด้วย ดังนั้นการงานจึงไม่ได้ทำให้เรามีรายได้เท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มความหมายให้กับชีวิตอีกด้วย ด้วยเหตุนี้เองการว่างงานจึงเป็นสิ่งที่เลวร้าย การว่างงานไม่ได้ลดรายได้เพียงอย่างเดียวแต่ยังลดความสุขลงด้วย โดยทำให้สูญเสียความเคารพตนเองและความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการทำงาน เมื่อคนเราตกงาน ความสุขที่ลดลงนั้นเป็นเพราะการสูญเสียตัวงานมากกว่าการสูญเสียรายได้ นักเศรษฐศาสตร์มักจะปฏิเสธความเป็นจริงนี้ มีหน้าซ้ายบางคนยังอ้างด้วยการพักผ่อนที่เพิ่มขึ้นเป็นผลดีต่อคนที่ตกงาน หากคุณพิจารณาตารางที่ผ่านมานี้คุณอาจจะมีคำถามว่า ผลของการว่างงานที่วัดได้อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีอยู่แล้วโดยคนที่มีความสุขน้อยกว่าตกงานบ่อยครั้งมากกว่า แต่ German Socio-Economic Panel ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า สำหรับใครก็ตามที่ตามความเจ็บปวดที่เกิดจากการว่างงานนั้นใหญ่หลวงกว่าที่ปรากฏในตาราง เมื่อเปรียบเทียบกับความเจ็บปวดที่เกิดจากการสูญเสียรายได้

การสำรวจดังกล่าวยังตอบคำถามสำคัญอีกคำถามหนึ่งของเราคือ บางคนคิดว่าสิ่งที่เลวร้ายที่สุดนั้นไม่ใช่การว่างงานแต่เป็นการไม่สามารถทำงาน กล่าวคือ “การหลุดจากตลาดงาน” แลไม่หางานทำนั้นแย่พอ ๆ กับการว่างงาน คุณไม่หางานทำเพราะคุณหมดกำลังใจ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจดังกล่าวปฏิเสธประเด็นนี้อย่างสิ้นเชิง การเปลี่ยนสถานะจากการทำงานเป็น “การหลุดจากตลาดงาน” นั้น ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระดับความสุขน้อยกว่าการเปลี่ยนสถานะจากการทำงานเป็นการว่างงานมาก และการเกษียณอายุก็ไม่กระทบกระเทือนระดับความสุขด้วย

ดังนั้น การว่างงานจึงเป็นปัญหาที่พิเศษมาก แม้เวลาผ่านไปแล้วหนึ่งหรือสองปี ความเจ็บปวดยังคงอยู่เหมือนตอนเพิ่งว่างงานใหม่ ๆ คุณจะไม่ได้เกิดความเคยชินกับการว่างงาน (แม้ว่าจะเจ็บปวดย่นน้อยกว่าหากคนอื่นลงงานด้วย) และเมื่อกลับไปทำงานใหม่ผลของการว่างงานนั้นก็ยิ่งรู้สึกได้เหมือนเป็นแผลเป็นทางใจ แม้คนที่มิงานทำก็ยังกลัวการว่างงาน อัตราการว่างงานที่เพิ่มสูงขึ้นมีผลต่อความสุขของทุกคนรวมถึงคนที่มิงานทำด้วย อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้นส่งผลสอง

ประการด้วยกัน ประการที่หนึ่งคือผลโดยตรง เพราะว่าจำนวนคนที่ไม่มีงานทำจะมากขึ้น ประการที่สองคือผลทางอ้อมที่กระทบทุกคน ดังนั้น ทุกสังคมจึงพยายามมุ่งหวังให้อัตราการว่างงานอยู่ในระดับที่ต่ำและมีเสถียรภาพ การทำงานเป็นเรื่องที่จำเป็นถ้าคุณต้องการ แต่การขบงานที่ทำก็สำคัญด้วย บางทีสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ คุณสามารถควบคุมงานที่คุณทำได้มากน้อยเพียงใด เราทุกคนล้วนแล้วแต่มีความคิดสร้างสรรค์ในตัว แต่ถ้าไม่ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่มีก็จะรู้สึกซังกะตายอยู่แบบตายไปครั้งตัวแล้ว ซึ่งถ้าจะว่าไปก็มีข้อค้นพบที่ตรงอย่างน่าตกใจคือข้าราชการชาวอังกฤษไม่ว่าระดับใดที่ทำงานแบบซ้ำซากที่สุด จะมีอัตราการเกิดเส้นเลือดอุดตันเร็วที่สุดด้วย

4. สังคมและเพื่อนฝูง

นักปรัชญาชาวกรีกชื่อเอพิคิวรัส (Epicurus) เคยกล่าวไว้ว่า “ในบรรดาสรรพสิ่งที่ช่วยให้ชีวิตของคนเราเป็นสุขนั้น มิตรภาพเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดแล้ว” มิตรภาพเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสิ่งหนึ่งในชีวิต มิตรภาพที่แน่นแฟ้นที่สุดบางครั้งก็เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเยาว์ แต่เราก็ยังมีเพื่อนมากขึ้นอีกในภายหลังในที่ทำงานหรือในสังคมที่เราอยู่อาศัย คุณภาพของสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เรามีเพื่อนใหม่หรือไม่มีและกำหนดว่าเรารู้สึกปลอดภัยเพียงใด นักวิจัยเรียกคุณคุณภาพของสังคมนี้ว่า “ต้นทุนทางสังคม” ซึ่งต้นทุนทางสังคมนี้ไม่สามารถประเมินได้โดยง่าย แต่วิธีการหนึ่งที่ทำได้ดีก็คือการถามผู้คนว่า “โดยรวมแล้วคุณคิดว่าคนเรานี้เชื่อถือได้หรือไม่ หรือคุณรู้สึกว่าคุณจะต้องระมัดระวังตัวเป็นอย่างมากเวลาที่คุณติดต่อกับใคร” คำถามนี้ปรากฏอยู่ใน World Values Survey และจำนวนคนที่ตอบว่า “คนเราเชื่อถือได้” นั้นกว้างตั้งแต่ร้อยละ 5 ในบราซิลจนถึงร้อยละ 64 ในนอร์เวย์

มาถึงตอนนี้คุณอาจสงสัยว่าคำตอบนี้มีความหมายอะไรหรือไม่ มันมีส่วนสัมพันธ์กับพฤติกรรมของคนในประเทศนั้นหรือไม่ คำตอบก็คือมีครับ นักวิจัยได้ทดลองวางกระเป๋าสตางค์เงินทิ้งไว้ตามท้องถนนในประเทศต่าง ๆ นั้น โดยมีชื่อและที่อยู่ของเจ้าของอยู่ภายใน จากนั้นจึงนับจำนวนกระเป๋าสตางค์ที่ถูกนำส่งคืนเจ้าของ ปรากฏว่าประเทศในแถบสแกนดิเนเวียมีอัตราการส่งคืนสูงสุด จากนั้นจึงนำจำนวนนี้ไปเปรียบเทียบกับคำตอบเรื่องความเชื่อใจของคนในประเทศนั้น ๆ ผลปรากฏว่ามีส่วนสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง ดังนั้นเมื่อเราถามเรื่องความเชื่อใจเราจึงเรียนรู้ว่าคนเรานั้นเชื่อถือได้หรือไม่ ความเชื่อใจนี้มีผลต่อความสุขด้วย ดังที่ตารางก่อนหน้านี้ได้ยืนยันแล้ว ว่าการใช้ชีวิตอยู่ในสถานที่ที่คุณสามารถเชื่อถือคนอื่นได้มีผลต่อความสุขของคุณเป็นอย่างยิ่ง

5. สุขภาพ

จากนั้นก็มาถึงเรื่องของสุขภาพ เราใส่ใจในสุขภาพของเราเป็นอย่างมาก แม้กระนั้นก็ไม่เคยปรากฏว่าสุขภาพเป็นปัจจัยกำหนดความสุขในอันดับต้น ๆ เลย ส่วนหนึ่งอาจจะเป็น

เพราะว่าคนเรามีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับข้อจำกัดทางด้านกายภาพได้ ประชาชนที่มีสุขภาพดีมักจะประเมินการสูญเสียความสุขที่เกิดขึ้นจริงอันเป็นผลจากสภาพความเจ็บป่วยสูงเกินไป แต่คนเราก็ไม่สามารถปรับตัวให้รองรับความเจ็บปวดเรื้อรังหรืออาการทางจิตได้ เพราะความรู้สึกนั้นมาจากข้างในตัวของเขาเองไม่ใช่เป็นข้อจำกัดกิจกรรมภายนอกแต่อย่างใด การควบคุมความทุกข์ทรมานเช่นนี้จึงต้องเป็นสิ่งที่เราต้องทำให้ได้ในอันดับแรก ๆ

6. เสรีภาพส่วนบุคคล

ความสุขขึ้นอยู่กับคุณภาพของรัฐบาลด้วย ชาวตะวันตกมักจะลืมนึกถึงคุณค่าของปัจจัยสำคัญของประการที่โลกอีกครึ่งหนึ่งไม่มี นั่นก็คือเสรีภาพของบุคคลและสันติภาพ เมื่อเราพิจารณาความสุขของประเทศต่าง ๆ กัน สิ่งหนึ่งที่เราจะเห็นได้ก็คือ คนเรามีความโศกเศร้าเพียงใด เมื่อต้องอยู่ภายใต้การปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ ตารางที่ผ่านมาใช้เกณฑ์ที่ซับซ้อนในการวัดคุณภาพของรัฐบาลในหกด้านด้วยกัน ได้แก่ การปกครองโดยหลักกฎหมาย เสรีภาพและการปราศจากความรุนแรง การมีสิทธิมีเสียงและความรับผิดชอบ ประสิทธิภาพของบริการภาครัฐ การปราศจากการฉ้อราษฎร์บังหลวง และประสิทธิผลของระบบการควบคุม ดังนั้นจึงครอบคลุมทั้งสามมิติหลักของเสรีภาพ คือ เสรีภาพส่วนบุคคล เสรีภาพทางการเมือง และเสรีภาพด้านเศรษฐกิจ ผลที่ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในระดับความสุภาพภายใต้รัฐบาล เช่น เบลารัสซึ่งยังเป็นคอมมิวนิสต์อยู่เมื่อเปรียบเทียบกับฮังการียุคก่อนหลังคอมมิวนิสต์แล้ว เราจึงไม่ควรลืมนึกถึงความสำคัญของเสรีภาพที่เรามีในโลกตะวันตก

การศึกษาหนึ่งเมื่อไม่นานมานี้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในสวิตเซอร์แลนด์ได้แสดงผลที่น่าสนใจยิ่งนัก นโยบายต่าง ๆ ในทุกรัฐของสวิตเซอร์แลนด์มักจะกำหนดโดยการลงประชามติ แต่ประชาชนในบางรัฐจะมีสิทธิเรียกร้องให้มีการลงประชามติมากกว่าบางรัฐ เมื่อเราเปรียบเทียบรัฐที่ประชาชนมีสิทธินี้มากที่สุดและรัฐที่ประชาชนมีสิทธินี้น้อยที่สุดก็จะพบว่าความสุขนั้นต่างกันอย่างมากว่ารายได้ต่างกันเท่าตัวทีเดียว ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับบทบาทของประชาธิปไตยในห้องเงินเป็นอย่างมาก สิ่งเลวร้ายในสังคมที่สามารถก่อให้เกิดความโศกเศร้าได้มากที่สุดคือ สงคราม ความน่าสะพรึงกลัวและความสูญเสียที่เกิดขึ้นกับแต่ละคนอันเกิดจากสงครามนั้นเกินกว่าจะประเมินได้ คนกว่า 100 ล้านคนต้องเสียชีวิตเพราะสงครามในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา ดังนั้นเราจึงไม่ได้รวมเอาผลที่เกิดจากสงครามเข้าไว้ในตารางของเรา

7. ค่านิยมส่วนบุคคล (ปรัชญาแห่งชีวิต)

ท้ายที่สุดและสำคัญที่สุดก็คือ ความสุขของเราขึ้นอยู่กับตัวตนภายใน และปรัชญาแห่งชีวิตของเราเอง สิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดคือ คนเราจะมีสุขมากกว่าถ้าเขาสามารถพึงพอใจในสิ่งที่เขามีอยู่ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นอย่างไร ถ้าเขาไม่เปรียบเทียบตนเองกับคนอื่นอยู่ตลอดเวลา และถ้าเขา

สามารถเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ของตนได้ นักจิตวิทยาแดเนียล โกลแมน (Daniel Goleman) เข้าใจถูกต้องแล้วเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ที่ว่าความฉลาดทางอารมณ์นั้นมีอยู่จริง และพ่อแม่และครูสามารถสอนให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ได้ เซอร์เฮนรี วัตตัน (Sir Henry Watton) เคยบรรยายถึงคนที่มีความสุข โดยจับด้วยประโยคที่ว่า

*คนผู้นี้หลุดพ้นแล้วจากพันธะที่สิ้นคิดใด ๆ
ไม่หวังที่จะยิ่งใหญ่และไม่กลัวที่จะตกต่ำ
เป็นเจ้าของตนเองแม้ไม่เป็นเจ้าแห่งแผ่นดิน
และไม่มีอะไรสักอย่างก็เหมือนมีทุกอย่าง*

แต่แต่ละคนต่างมีวิธีการจัดการกับใจและอารมณ์ของตนต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการบำบัดความคิดและอารมณ์ การเจริญสติตามวิถีพุทธ วิธีการแบบสิบสองขั้นตอนของ Alcoholics Anonymous หรือ การฝึกจิตวิญญาณตามแบบของนักบุญอิกนาติอุส เราต้องการปลดปล่อยจิตใจจากภายในไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะเป็นการพึ่งพาส่วนลึกในใจที่มองอะไรในแง่ดีมากกว่าที่จะพึ่งพาความพยายามของอัตตาที่มีสติ

บางคนก็เรียกการปลดปล่อยจิตใจในลักษณะนี้ว่าเป็นไปในทางที่ “ศักดิ์สิทธิ์” และตารางก่อนหน้านี้ก็แสดงให้เห็นถึงข้อค้นพบที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการวิจัยเรื่องความสุข นั่นคือคนที่เชื่อในพระเจ้าจะเป็นสุขมากกว่า หากพิจารณาเป็นรายบุคคลแล้วเราไม่อาจปักใจเชื่อได้ว่าความเชื่อนี้ก่อให้เกิดความสุขหรือว่าความสุขก่อให้เกิดความเชื่อ แต่เมื่อข้อมูลในระดับประเทศก็แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์นี้ เราจึงสามารถมั่นใจได้ว่าความเชื่อก่อให้เกิดความสุขในระดับหนึ่ง

วิธีการคิดของเราที่เรื่องหนึ่งแล้ว วิธีการที่เรามีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน เราจะมาดูทั้งสองเรื่องนี้เพิ่มเติมในบทท้าย ๆ เวลานี้เราแค่สรุปไว้ก่อนว่าคนที่ใส่ใจต่อผู้อื่นโดยเจตนาแล้วจะมีความสุขมากกว่าคนที่คิดถึงแต่ตนเอง ความกระวนกระวายใจยังเกิดขึ้นได้อีกจากการที่คุณพยายามกอบโกยให้แก่ตนเองมากกว่าที่คุณจะทำดีเพื่อส่วนรวม

ความสุขในระดับชุมชนหรือระดับพื้นที่

นายแพทย์อภิสิตธี ธำรงวารกุล และคณะ (2543) ได้พัฒนาตัวชี้วัดความสุขของประชาชนชาวไทยขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างนักวิจัยร่วมกับปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ่มเกษตรกรใน 4 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ จังหวัดบุรีรัมย์ นครราชสีมา ขอนแก่น และสุรินทร์ ใน

งานวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดความสุขของประชาชนชาวไทย เพื่อสร้างแนวคิดเรื่องความสุข อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะสำหรับเกษตรกรในภาคนี้ โดยมีกรอบแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนเชิงจิตวิสัย มีต้นเค้ามาจากคำสั่งสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า ในการพึ่งพาตนเอง ที่เน้นความสุขของชีวิตเป็นเป้าหมายในการครองตน และข้อชี้แนะของสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ ราชสีห์ว่าความสุขในเชิง Happiness เป็นความสุขที่สัมพันธ์กับความรู้สึทางจิต (mind) และใจ (heart) มีลักษณะสงบ และดำรงอยู่ที่ยาวนาน โดยกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดความสุข เป็นการพัฒนาวิธีคิดให้มองความสุข (happiness) มากกว่าความหฤหรรษ์ (pleasure) และเพื่อให้สามารถเปลี่ยนความคิดของชาวบ้านที่เข้าร่วม จนถึงขั้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อช่วยสร้างคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมให้ทุกคนมีความสุขเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ใช้ในการประเมินผล เพื่อให้รู้สถานการณ์ และเป็นการกระตุ้นเกษตรกรให้มีทางเลือกใหม่ ซึ่งองค์ประกอบของความสุขแบ่งเป็น 8 หมวด โดยแต่ละหมวดมีตัวอย่างวลีเกี่ยวกับความคิดเรื่องความสุขซึ่งชาวบ้านเขียนไว้ที่พบบ่อยและน่าสนใจคือ

1. การมีหลักประกันในชีวิต ได้แก่ 1) มีที่ดินทำกิจของครอบครัวอย่างพอเพียง 2) มีบ้านอาศัยของครอบครัวอย่างมั่นคงถาวร 3) มีอาหารการกินพอเพียง 4) มีเงินทองใช้สอย 5) มีผู้ซื่อสัตย์ 6) มีข้าวกินตลอดปี
2. การมีร่างกาย และจิตใจที่แข็งแรง ได้แก่ 1) สุขภาพจิต 2) ร่างกายแข็งแรง 3) อายุยืน 4) ปลูกยาสมุนไพรไว้รักษาเวลาเจ็บป่วย 5) ไม่มีโรคประจำตัว
3. การมีครอบครัวที่อบอุ่น ได้แก่ 1) คนในครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า และมีงานทำ 2) คนในครอบครัวรักใคร่กันไม่ทะเลาะ หรือหึงหวงกัน 3) ลูกขยันทำมาหากิน และพึ่งตนเองได้ 4) คู่สามีภรรยาช่วยกัน 5) คนในครอบครัวมีเวลาให้กัน
4. การมีชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ 1) เกิดกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม 2) เกิดผู้นำตามธรรมชาติ และมีกระบวนการพัฒนาผู้นำ 3) เกิดกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน 4) ชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 5) คนในชุมชนมีความสามัคคี
5. การมีสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้แก่ 1) มีดินน้ำสัตว์อุดมสมบูรณ์ 2) การมีสิ่งแวดล้อมที่ดี 3) มีถนน น้ำประปา และไฟฟ้า 4) มีสิ่งแวดล้อมน่าอยู่ 5) เพิ่มความหลากหลาย
6. การมีอิสรภาพ ได้แก่ 1) ได้ทำในสิ่งที่คิดโดยไม่สร้างความเดือดร้อน 2) ไม่มีหนี้สิน 3) ไม่ถูกคนอื่นครอบงำด้านความคิด 4) ประกอบอาชีพอิสระ
7. การมีความภาคภูมิใจ ได้แก่ 1) มีครอบครัวที่ประสบความสำเร็จ 2) การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้อื่น 3) ได้ถ่ายทอดความรู้ความคิดต่อผู้อื่น

8. การเข้าถึงธรรมะว่าด้วยการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ 1) การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข 2) มีความพอใจในสิ่งที่มีอยู่ 3) ได้เข้าวัดฟังธรรม ทำบุญ ทำทาน หรือช่วยเหลือผู้อื่น

วิธีการวัดความสุขของแต่ละบุคคล

รศรินทร์ เกรย์ และคณะ (2549) ได้กล่าวว่า ระดับความสุขขึ้นอยู่กับหลายๆ องค์ประกอบ ได้แก่ ความสุขเชิงอัตวิสัย (Subjective) เช่น การมีศีลธรรม สมာธิ หรือปัญญา ความรู้สึกพอใจเพียง ไม่โลก และความสุขเชิงภาวะวิสัย (Objective) เช่น สุขภาพ ระดับการศึกษา การทำงาน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สภาพครอบครัวความเป็นอยู่ สภาพความเป็นอยู่ในชุมชน โดยการสร้างดัชนี (มาตรวัด) ที่มีหลายองค์ประกอบทำได้ 2 แบบ คือ

1. จากองค์ประกอบต่างๆ แล้วรวมเป็นดัชนีมวลรวม (Composite index) โดยการให้ค่าถ่วงน้ำหนักแต่ละองค์ประกอบเท่ากัน หรือ ให้ค่าถ่วงน้ำหนักแต่ละองค์ประกอบไม่เท่ากัน

2. จากความรู้สึกรวมซึ่งจะเป็นคำถามเดียว แล้วจึงพิจารณาองค์ประกอบ โดยคำถามเดียว เช่น เมื่อพิจารณาจากทุกสิ่งทุกอย่างรวมกัน ท่านมีความรู้สึกพอใจในชีวิตอย่างไรในปัจจุบัน แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามบอกถึงระดับความรู้สึกที่มีการแบ่งเป็นระดับต่างๆ กัน

สาลินี เทพสุวรรณ (2550) ได้แบ่งวิธีการประเมินระดับความอยู่ดีมีสุขของประชาชนไว้ 2 ประเภท ได้แก่

1. ความอยู่ดีมีสุขเชิงอัตวิสัย หรือความสุขจากภายใน (Subjective Well-being, Happiness) คือ การตีค่าความสุขของปัจเจกบุคคล ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามภูมิหลังทางสังคมและวัฒนธรรมของตนเอง มักใช้วิธีการวัดโดยการให้คะแนนจากบุคคล

2. ความอยู่ดีมีสุขเชิงภาวะวิสัย หรือความสุขจากภายนอก (Objective Well-being, Happiness) คือ การวัดค่าความสุขของบุคคลจากองค์ประกอบภายนอก และเป็นความสุขที่จะเกิดขึ้นจากการมีองค์ประกอบที่เหมาะสมหลายด้านร่วมกัน ไม่ใช่เพียงตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นการวัดจึงนิยมนำมาทำเป็นดัชนีมวลรวม (Composite Index) เพื่อนำมาใช้ชี้วัดความสุขประเภทนี้ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 ความอยู่ดีมีสุขเชิงภาวะวิสัยที่มีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากัน คือ การสร้างดัชนีที่มีแนวคิดสำคัญว่า องค์ประกอบของความอยู่ดีมีสุขทุกด้านมีความสำคัญต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเท่ากัน

2.2 ความอยู่ดีมีสุขเชิงภาวะวิสัยที่มีค่าถ่วงน้ำหนักต่างกัน คือ การสร้างดัชนีจากเหตุผลที่ว่า ความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบของความอยู่ดีมีสุขมีผลต่อประชาชนต่างกัน Layard (2005, อ้างถึงใน วรรณภา ประยูรคังส์ และชนัญญา ลินชื่น, 2551) ได้สรุปว่าการวัดความสุข หรือ

ความรู้สึกสุข เป็นการวัดเชิงนามธรรม (Subjective evaluation) แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการนำเครื่องมือการวัด EEG (Electroencephalogram) ซึ่งเป็นการวัดคลื่นสมองมาวัดความรู้สึกของมนุษย์ และพบว่าคลื่นสมองของมนุษย์ตอบสนองต่อความรู้สึกที่แตกต่างกัน มีความเชื่อมโยงระหว่างการทำงานของสมอง และความรู้สึก เมื่อมนุษย์มีความรู้สึกด้านบวกจะพบกระแสไฟฟ้าในสมองส่วนหน้าด้านขวาค่อนข้างมาก ในขณะที่มนุษย์มีความรู้สึกด้านลบกลับพบกระแสไฟฟ้าในสมองส่วนหน้าด้านซ้ายค่อนข้างมาก และการวัดด้วยเครื่องมือดังกล่าวกลับมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมากดังนั้น นักวิชาการซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในสาขาจิตวิทยา (เพราะต้องเผชิญกับคนไข้ที่ไม่มีความสุขจำนวนมาก) ได้พยายามวัดหรือประเมินความสุขทางอ้อมด้วยแบบประเมินความสุข หรือแบบทดสอบ โดยแบ่งวิธีการประเมินออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.2.1 การประเมินความคิดเห็นในชีวิตของตนเอง (Cognitive evaluation of life) ได้แก่แบบประเมินความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction)

2.2.2 การประเมินผลระดับความรู้สึกสุข หรือทุกข์ (Affective enjoyment of life mood level) ด้วยการให้ผู้ตอบประเมินความรู้สึกของตนเองทั้งในภาพรวม และในสถานการณ์ต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการวัดความสุขด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น การบันทึกไดอารี่ รวมไปถึงแบบสอบถาม

จากการศึกษาแนวทางการวัดความสุขและดัชนีวัดความสุขข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปปัจจัยที่สำคัญสำหรับนำมาเป็นดัชนีในการวัดความสุขของประชาชน ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในด้านต่างๆดังนี้คือ

1. ด้านรายได้ หมายถึง การมีหลักประกันในชีวิตในด้านมีเงินทองใช้สอยอย่างเพียงพอ ความพอใจในรายได้ที่มีการเพิ่มมากขึ้นทุกๆปี รวมถึงความพึงพอใจในรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับคนในระดับการศึกษาเดียวกัน

2. ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง การมีครอบครัวที่อบอุ่น คนในครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า คนในครอบครัวรักใคร่กันไม่ทะเลาะหรือหึงหวงกัน คนในครอบครัวมีเวลาให้กัน รู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว

3. ด้านการงาน หมายถึง การมีงานทำและรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ การงานไม่ได้ทำให้เรามีรายได้เท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มความหมายให้กับชีวิตอีกด้วย ด้วยเหตุนี้เองการว่างงานจึงเป็นสิ่งที่เลวร้าย การว่างงานไม่ได้ลดรายได้เพียงอย่างเดียวแต่ยังลดความสุขลงด้วย โดยทำให้สูญเสียความเคารพตนเองและความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการทำงาน

4. ด้านสังคมและเพื่อนฝูง หมายถึง การเสียสละแรงกายหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน ในบรรดาสรรพสิ่งที่จะช่วยให้ชีวิตของคนเรา

เป็นสุขนั้น มิตรภาพเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ที่สุด มิตรภาพเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสิ่งหนึ่งในชีวิต มิตรภาพที่แน่นแฟ้นที่สุดบางครั้งก็เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเยาว์ แต่เราก็ยังมีเพื่อนมากขึ้นอีกในภายหลังในที่ทำงานหรือในสังคมที่เราอยู่อาศัย

5. ด้านสุขภาพ หมายถึง การมีสุขภาพที่แข็งแรง และได้รับบริการทางการแพทย์อย่างสะดวกและรวดเร็ว การไม่รู้สึกกังวลเกี่ยวกับการเจ็บป่วย แต่อย่างไรคนเราก็ไม่สามารถปรับตัวให้รองรับความเจ็บปวดเรื้อรังหรืออาการทางจิตได้ เพราะความรู้สึกนั้นมาจากข้างในตัวของเราเอง ไม่ใช่เป็นข้อจำกัดกิจกรรมภายนอกแต่อย่างใด การควบคุมความทุกข์ทนเช่นนี้จึงต้องเป็นสิ่งที่เราต้องทำให้ได้ในอันดับแรก ๆ

6. ด้านเสรีภาพส่วนบุคคล หมายถึง การมีอิสรภาพ ได้แก่ ได้ทำในสิ่งที่คิดโดยไม่สร้างความเดือดร้อน ไม่ถูกคนอื่นครอบงำด้านความคิด ประกอบอาชีพอิสระ

7. ด้านค่านิยมส่วนบุคคล หมายถึง ความสุขของเราขึ้นอยู่กับตัวตนภายใน และปรัชญาแห่งชีวิตของเราเอง สิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดคือ คนเราจะมีความสุขมากกว่าถ้าสามารถพึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นอย่างไร ถ้าไม่เปรียบเทียบตนเองกับคนอื่นอยู่ตลอดเวลา และถ้าเราสามารถเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ของตนได้ นอกจากนี้ความเชื่อส่วนบุคคลก่อให้เกิดความสุขในระดับหนึ่งด้วย

3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาในเรื่องการสร้างความสุขจากทุนทางสังคม ดังต่อไปนี้

อภิสิทธิ์ ชำรงวารงกุล และคณะ (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดความสุขของประชาชนชาวไทย มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) เพื่อวิจัยกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดความสุขของประชาชน และชุมชน 2) เพื่อนำกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดความสุขของประชาชน และชุมชนมาพัฒนาตัวชี้วัดความสุข เพื่อใช้ในการประเมินความเปลี่ยนแปลงด้านความสุขของชาวบ้านเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง และพึ่งพากันเองของกลุ่มภูมิปัญญาชาวบ้านภาคอีสาน และพหุภาคี และชุมชนที่ชาวบ้านสังกัด 3) เพื่อนำตัวชี้วัดความสุขไปประเมินความเปลี่ยนแปลงความสุขของชาวบ้าน และชุมชนในเครือข่าย 4) เพื่อนำกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดความสุขของประชาชน และชุมชนไปขยายผลในกลุ่มเป้าหมาย และวัดความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น วิธีการศึกษา การสร้างดัชนีความสุขทั้งระดับบุคคล และชุมชน ใช้วิธีแบบสถิติโดยค่าดัชนีชี้วัดได้มาจากผลบวกของตัวชี้วัดจำนวนหนึ่ง โดยมีน้ำหนักของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่แตกต่างกัน การดำเนินการวิจัยได้ใช้วิธีทำ Focusgroup discussion ร่วมกับชาวบ้านที่ได้รับการ

ยอมรับว่าเป็นผู้นำทางภูมิปัญญาจำนวน 10 คน จาก 4 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า ความสุขแบ่งได้เป็น 8 หมวด ได้แก่ หมวดการมีหลักประกันในชีวิต หมวดการมีร่างกาย และจิตใจที่แข็งแรง หมวดการมีครอบครัวที่อบอุ่น หมวดการมีชุมชนเข้มแข็ง หมวดการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี หมวดการมีอิสรภาพ หมวดการมีความภาคภูมิใจ และหมวดการเข้าถึงธรรมชาติด้วยการอยู่ร่วมกัน และผลการวิจัยของโครงการนี้ได้ยืนยันกรอบความคิดเรื่องความสุขของมนุษย์ เป็นความรู้สึกรู้สึก และการให้คุณค่าของแต่ละปัจเจกเชิงอัตวิสัย (subjective and value laden) มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งไม่มีมาตรฐานสากล แต่ขึ้นกับรากฐานด้านประสบการณ์ และวัฒนธรรมของสังคมนั้น การพยายามสร้างตัวชี้วัดที่มุ่งหวังให้ใช้ประโยชน์ หรือประยุกต์ใช้กับคนทุกกลุ่มที่มีวิถีชีวิตที่แตกต่าง อาจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์มากนัก แต่การสร้างกระบวนการคิด และปฏิบัติเพื่อบรรลุความสุขระยะยาว จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุด

อุดม บัวเกษ (2548) ศึกษาเรื่อง ทูทางสังคมในอำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับทุนทางสังคมของอำเภอวังหิน 2) ศึกษาระดับทุนทางสังคมโดยจำแนก ตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางสังคม และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยการสุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง จากประชากรที่อยู่ในอำเภอวังหิน จำนวน 8 ตำบล ประมาณ 9,424 ครัวเรือน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ได้แก่สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้สถิติ t-test และ F-test ผลการศึกษาพบว่า

1. ทุนทางสังคมในภาพรวมของอำเภอวังหิน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านปทัสถาน ด้านความไว้วางใจ และด้านเครือข่ายก็อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

2. ระดับอายุ การศึกษา และประสบการณ์ทางสังคม ไม่มีผลให้ระดับทุนทางสังคมโดยภาพรวมต่างกัน ในขณะที่การได้รับข่าวสารมีผลให้ระดับทุนทางสังคมต่างกัน

รศรินทร์ เกรย์, บังปอนด์ รักอำนวยกิจ และศิรินันท์ กิตติสุขสถิตย์ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสุขบนความพอเพียง: ความมั่นคงในบั้นปลายชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความสุขของผู้สูงอายุ ทั้งปัจจัยภายนอก หรือสภาวะแวดล้อม และปัจจัยภายในทางด้านจิตใจของแต่ละบุคคล วิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากโครงการวิจัยบูรณาการเพื่อแก้ปัญหาความยากจนอย่างมีส่วนร่วมในภาคตะวันตก: การพัฒนาตัวชี้วัดความสุข ในจังหวัดชัยนาท พ.ศ. 2548ซึ่งเป็นการสำรวจโดยมีการเลือกตัวอย่างแบบ Stratified two stage sampling โดย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุ 55-80 ปี จำนวน 986 คน วิเคราะห์โดยใช้เทคนิค วิเคราะห์แบบถดถอยเชิงซ้อน (Multiple regression analysis) ผลการศึกษาพบว่า ความสุขเป็นสิ่งที่วัดได้ในเชิงปริมาณ และระดับของความสุขขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้สูงอายุมีมุมมอง หรือทัศนคติในทางบวกต่อชีวิตในอนาคตในทุกอายุ ดังเห็นได้จากค่าเฉลี่ยความสุขในอนาคตที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยความสุขในปัจจุบัน และมีความมั่นใจมาก ร้อยละ 38 ต่อความรู้สึกดังกล่าว ปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหานี้สิน เป็นปัจจัยที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ตอบว่า มีความสำคัญเป็นลำดับแรกต่อระดับความสุข ความยากจนทำให้เกิดความทุกข์ การวัดความยากจนทำได้หลายแบบ เช่น การวัดจากรายได้ หรือการมีหนี้สิน แต่ที่ตรงกับใจชาวบ้านมากที่สุดคือ ความยากจนเชิงเปรียบเทียบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำค่าสูงอย่างชัดเจน ในงานวิจัยชิ้นนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้สูงอายุที่ตอบว่าไม่ยากจนเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้านถึงแม้จะมีฐานะเท่าเทียมกับเพื่อนบ้าน มีความสุขมากที่สุด และจากข้อมูลการสำรวจเดียวกันนี้พบว่าเกือบทุกคนตอบว่าที่มีความรู้สึกเช่นนั้นเพราะมีความพอเพียง และสมถะ ความรู้สึกพอเพียง เป็นปัจจัยภายในจิตใจ ที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น หรือนโยบายใดๆ จากภาครัฐ

นิศานาด ถิ่นทะเล (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวัดระดับความสุขของประชาชน: กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะขาวน้อย อำเภอเกาะขาว จังหวัดพังงา วัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษา และวัดระดับความสุขของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะขาวน้อย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และส่งผลต่อความสุขของประชาชน 3) เพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางการพัฒนาในการสร้างความสุขให้แก่ประชาชนขององค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะขาวน้อย วิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากการออกแบบสอบถามประชาชน โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่อาศัยในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะขาวน้อย อย่างน้อย 1 ปี การกำหนดตัวอย่างใช้สูตรของ Taro Yamane จึงได้จำนวนตัวอย่าง 346 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Window สถิติพื้นฐานที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสุขของประชาชนในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะขาวน้อย อำเภอเกาะขาว จังหวัดพังงา อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านชีวิตครอบครัว อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการมีรายได้ และการกระจายรายได้ ด้านการมีงานทำอย่างทั่วถึง และด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการมีสาธารณูปโภค ด้านความรู้ และการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการที่ดีทั้งภาครัฐ และเอกชน เมื่อเฉลี่ยในภาพรวม แล้วระดับความสุขของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

พิริยะ ผลพิรุฬห์ และปึงปอนด์ รักอำนวยกิจ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสุขกายสบายใจของคนเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและ

สังคมต่อความสุขทางใจ และความสุขทางกายเปรียบเทียบระหว่างคนที่อาศัยอยู่ในเมือง และคนที่อาศัยอยู่ในชนบท วิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากดัชนีชี้วัดความสุขจากงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาและทดสอบดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทยฉบับใหม่ ที่จัดทำโดยอภิรัช มงคล และคณะ (2546) ซึ่งมีจุดเด่นของข้อมูลโดยเป็นการศึกษาจากตัวแทนประชากรทุกภาคในประเทศไทย โดยมีการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi-stage Sampling จากประชากรที่มีอายุ 15-60 ปีที่อยู่อาศัยทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทจาก 5 ภาค โดยแบ่งกลุ่มจังหวัดออกเป็นกลุ่มจังหวัดที่ร่ำรวย มีรายได้ปานกลาง และยากจนผลของการสุ่มตัวอย่าง ครอบคลุมตัวอย่างที่อยู่ใน 15 จังหวัด ใน 5 ภาค ภาคละ 480 คน รวม 2400 ตัวอย่าง และมีการเก็บข้อมูลได้จริง 2,402 คน วิเคราะห์โดยใช้เทคนิควิธี วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน โดยใช้ 2 แบบจำลอง คือ Linear Probability และ Probit Model สำหรับการวิเคราะห์ตัวแปร การเจ็บป่วยในระหว่าง 1 เดือนก่อนการสัมภาษณ์ ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต และ ความรู้สึกสบายใจ เพื่อใช้เปรียบเทียบและยืนยันผลลัพธ์ที่ได้ในขณะที่การวิเคราะห์ระดับความสุขใช้จะใช้การวิเคราะห์จากแบบจำลอง Linear Ordinary Least Square เนื่องจากตัวแปรตามอยู่ในรูปแบบของตัวแปรต่อเนื่อง (Continuous) ผลการศึกษาพบว่า รายได้ไม่มีผลกระทบต่อความสุขของคนไทยอย่างมีนัยสำคัญไม่ว่าจะเป็นคนเมือง หรือคนชนบท และพบว่า ความเป็นเมืองส่งผลกระทบต่อความรู้สึกสบายใจต่อผู้ที่อยู่อาศัยในเชิงลบ แต่ไม่มีผลต่อโอกาสในการเจ็บป่วย ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า คนเมืองมีความสบายกายเท่ากับคนชนบท แต่มีความสบายใจน้อยกว่า ในขณะที่ในด้านของระดับความสุขโดยรวมพบว่า คนเมืองมีระดับความสุขใกล้เคียงกับคนชนบท

ปราณี ทินกร (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความทุกข์ มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนการวิเคราะห์วิจัยของนักวิชาการ โดยเฉพาะนักเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับความสุข และนำมุมมองของพุทธศาสนาเรื่องความสุข และความทุกข์มาวิเคราะห์ว่านโยบายเศรษฐกิจมหภาคโดยเฉพาะด้านการเจริญเติบโต และการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจควรจะเป็นเช่นใด วิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลแนวโน้มของความทุกข์ทางเศรษฐกิจระดับมหภาคที่สำคัญคือ ปัญหาความยากจน อัตราเงินเฟ้อ และอัตราการว่างงาน จากข้อมูลของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2526-2550วิเคราะห์โดยนำอัตราว่างงาน และอัตราเงินเฟ้อมารวมกัน และเรียกว่า ดัชนีความทุกข์ (Misery Index) ผลการศึกษาพบว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจมีส่วนลดปัญหาความยากจน ส่วนดัชนีความทุกข์นั้นขึ้นลงตามภาวะเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายการเงินโดยใช้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ (Inflation Targeting) และเห็นว่ากรมั่งลดอัตราเงินเฟ้อโดยไม่พิจารณาสาเหตุที่เกิดเงินเฟ้อ อาจสร้างความทุกข์ที่รุนแรงกว่าจากการว่างงาน เนื่องจากผลประมาณการข้อมูลของประเทศไทยในช่วง 25 ปีที่ผ่านมาแสดงว่ามีการแลกเปลี่ยน (Trade-off)

ระหว่างอัตราเงินเฟ้อ และอัตราการว่างงาน ตามเส้น Phillips curve และระบบสวัสดิการของประเทศไทยยังไม่เพียงพอที่จะช่วยลดความทุกข์จากการว่างงานได้ดังเช่น ในประเทศที่พัฒนาแล้ว

พริยะ ผลพิรุฬห์ และปึงปอนด์ รักอำนวนกิจ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสุขจากทุนทางสังคม: กรณีศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการสร้างทุนทางสังคมในประเภทต่างๆ จะส่งผลต่อกระทบต่อความสุขของคนในสังคมไทยหรือไม่อย่างไรวิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากการสำรวจของโครงการ วิจัยบูรณาการเชิงพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาความยากจนอย่างมีส่วนร่วม ในภูมิภาคตะวันตก - การพัฒนาตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุข จังหวัดกาญจนบุรีพ.ศ. 2548 ดำเนินการโดยสถาบันวิจัยประชากร และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 2,864 คน จาก 81 หมู่บ้าน วิเคราะห์โดยใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์สถิติถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) ในการนำตัวแปรต่างๆ ไปใช้ในการคาดประมาณผลกระทบของตัวแปรอิสระต่อการมีความสุข และระดับความสุข ตัวแปรสถานะภาพชุมชน ระดับความสุขของบุคคลอื่นในครัวเรือนเดียวกัน และระดับความสุขของบุคคลอื่นในชุมชนเดียวกันใช้เป็นตัวแปรต่อเนื่อง ส่วนตัวแปรอิสระอื่นๆ เป็นตัวแปรหุ่น โดยการคาดประมาณผลกระทบของตัวแปรอิสระต่อการมีความสุข ที่เป็นตัวแปรหุ่นใช้การวิเคราะห์สถิติถดถอยเชิงซ้อนแบบ Probit (Marginal Effects) และ การคาดประมาณผลกระทบของตัวแปรอิสระต่อระดับความสุขที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องใช้การวิเคราะห์สถิติถดถอยเชิงซ้อนแบบ Ordinary Least Square (OLS) ผลการศึกษาพบว่า ทุนทางสังคมในระดับต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคล (Individual), ระดับครอบครัว (Family), และระดับชุมชน(Commodity) ส่งผลต่อความสุขอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าความสุขของบุคคลอื่นๆ ในครอบครัวส่งผลเชิงบวกต่อความสุขของบุคคลนั้นๆ ด้วยเช่นกัน โดยถ้าคนในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความรักใคร่ซึ่งกัน และกัน ก็จะส่งผลทำให้ครอบครัวนั้นมีความสุขมากขึ้นด้วย บุคคลที่มีความไว้นั้นเชื่อใจบุคคลอื่นในชุมชนมีความน่าจะเป็นที่จะมีความสุขมากกว่าบุคคลที่ไม่มีความไว้นั้นเชื่อใจบุคคลอื่นในชุมชนประมาณร้อยละ 9 และมีผลต่อระดับความสุขประมาณ 0.2 งานศึกษาชิ้นนี้ยังได้นำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ สำหรับภาครัฐในการสร้างทุนทางสังคม ได้อย่างเหมาะสม

เริงชัย ต้นสุชาติ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คำนีวัดความสุข และความอยู่ดีมีสุขขอประชากรอำเภอสันทราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสุข และความอยู่ดีมีสุขในระดับบุคคลจากการประเมินด้วยตนเองเทียบกับนิยามของความสุขของชุมชน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสุขที่ตัวอย่างประเมินกับตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม วิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือเลือกตัวอย่างตามความสะดวก วิเคราะห์โดยใช้เทคนิควิธีการทางเศรษฐมิติ

ที่ใช้ในการประมาณแบบจำลองที่ตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ และเรียงลำดับในการศึกษาที่ใช้คือ แบบจำลองโพรบิตแบบเรียงลำดับ (Ordered probit model) ผลการศึกษาพบว่า เพศหญิงมีความสุขโดยเฉลี่ยมากกว่าเพศชาย สถานภาพสมรสมีความสุขมากกว่าสถานภาพโสด และหย่าร้างหรือม่าย และจากแบบจำลองโพรบิตแบบเรียงลำดับ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรเชิงปริมาณทางเศรษฐศาสตร์ อันได้แก่ รายได้ และการออม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุข นอกจากนี้บทความนี้ยังแสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่ไม่ใช่เศรษฐศาสตร์เช่นความอบอุ่นภายในครอบครัว สุขภาพกาย และสุขภาพจิต และปัญหาสังคมมีผลต่อความสุข

ทิพย์วรรณ ทองสง (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง “การสำรวจทุนทางสังคมของชุมชนในชนบท : กรณีศึกษาชุมชนบ้านสามพระยา ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทุนทางสังคมในชุมชน 2) เพื่อศึกษาระดับทุนทางสังคมของบุคคล 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับทุนทางสังคมที่แตกต่างไปตามเพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ ผู้นำ สมาชิกกลุ่ม ระยะทางของบ้านไปสู่ใจกลางชุมชน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาชุมชนโดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับทุนทางสังคม โดยมีประชากรจำนวน 130 ครัวเรือน และได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามทุนทางสังคมตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและการวิจัยนี้ พบว่าในระดับชุมชนประชาชนมีการพึ่งพาอาศัยกันและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทั้งในครอบครัวและสังคม มีการรวมกลุ่มกันทำงาน โดยในระยะ 2 ปีที่ผ่านมาคิดเฟื่องและอาญาไม่เกิน 2 คดี และยิ่งกว่านั้นประชาชนมีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจำนวนมาก ระดับทุนทางสังคมของบุคคลส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แต่อย่างไรก็ตามระดับทุนทางสังคมด้านความผูกพันมีค่ามากที่สุด รองลงมาคือด้านการเกี่ยวพัน รองลงมาอีกคือด้านการเชื่อมโยง ในการทดสอบสมมติฐานพบว่า ระดับทุนทางสังคมแตกต่างกันตาม เพศ อาชีพ รายได้ ผู้นำ สมาชิกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.05$ เนื่องจากการศึกษาระดับทุนทางสังคมของบุคคล พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรจะให้พัฒนาชุมชนโดยเน้นการพัฒนาทุนทางสังคม ด้านความผูกพัน การเชื่อมโยง และการเกี่ยวพัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรจะให้ชุมชนได้มีโอกาสไปดูงานหรือทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนอื่นให้บ่อยขึ้น ซึ่งจะเกิดความสนิทสนมคุ้นเคยและขอความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับทุนทางสังคม จึงควรจะได้นำมาพิจารณาและหาทางแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยกระดับทุนทางสังคมสำหรับผู้หญิง ผู้มีรายได้น้อย ประชาชนทั่วไป และผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม

ศิริวัชร วงษ์วันทนิย์(2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง “การศึกษาทุนทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยม กรณีศึกษาโรงเรียนนาคประสิทธิ์” ผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ประการแรกระดับทุนทางสังคมของนักเรียนในทุกๆด้านอยู่ในระดับ “สูง” ในขณะที่ทุนทางสังคมด้านปทัสถาน

ของนักเรียนอยู่ในระดับ “สูงมาก” แต่ระดับทุนทางสังคมในด้านเครือข่ายและด้านความไว้วางใจ อยู่ในระดับ “สูง” ประการที่สอง หลังจากทดสอบสมมติฐานแล้วพบว่า ระดับทุนทางสังคมของนักเรียนในปัจจุบันเรื่อง เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับทุนทางสังคมต่างกัน ระยะเวลาของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนนานกว่ามีระดับทุนทางสังคมแตกต่างกับนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนน้อยกว่า นักเรียนที่ได้เป็นผู้นำกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ ในโรงเรียนมีระดับทุนทางสังคมแตกต่างกับนักเรียนที่ไม่ได้เป็นผู้นำกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ ในโรงเรียน นักเรียนที่ได้เป็นตัวแทนของโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการมีระดับทุนทางสังคมแตกต่างกับนักเรียนที่เป็นตัวแทนของโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรมด้านอื่นๆ และนักเรียนที่ให้ความเคารพต่อทุกๆ คนในโรงเรียนมีระดับทุนทางสังคมแตกต่างกับนักเรียนที่เลือกให้ความเคารพบางคน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนในด้านอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การออกแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การออกแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้ประชาชนตำบลศิระชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม (unit of analysis) ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัยตามแบบวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนตำบลศิระชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 6,967 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ ทาโร่ ยามาเน (Taro Yamane) เพื่อการประมาณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (เพราะไม่ทราบค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

$$n = \frac{N}{Ne^2 + 1} = \frac{6967}{6967(.05)^2 + 1} \approx 378$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

E = ค่าความคลาดเคลื่อน ซึ่งกำหนดเท่ากับ .05

จากการคำนวณได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 378 คน แต่เพื่อความสมบูรณ์ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น 400 คน ซึ่งเมื่อแยกหมู่บ้านต่างๆ ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้านต่างๆ

หมู่บ้าน	จำนวน	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1	912	52
หมู่ที่ 2	1,469	84
หมู่ที่ 3	1,793	103
หมู่ที่ 4	1,697	98
หมู่ที่ 5	1,096	63
รวม	6,967	400

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยทำบันทึกถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมเก็บข้อมูลถึงกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากประชาชนด้วยแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งผ่านการทดสอบความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือแล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเองและผู้ช่วย พร้อมทั้งรองรับแบบสอบถามกลับ

1.3 ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาวิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลที่เก็บได้ทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาเรื่องข้อมูลที่ได้ทำการสอบถามไปแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการสอบถามใหม่ทันที เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับความสมบูรณ์ถูกต้องมากขึ้น

2. ข้อมูลทฤษฎีภูมิ โดยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคม (Social Capital) และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากเอกสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่น ๆ จากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์ และข้อมูลเปิดในอินเทอร์เน็ตจากเว็บไซต์ต่าง ๆ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วน 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส

ส่วน 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับทุนทางสังคม จำนวน 25 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประกอบค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบ Likert โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	การแปลความหมาย
1	ตรงกับท่านน้อยที่สุด
2	ตรงกับท่านน้อย
3	ตรงกับท่านปานกลาง
4	ตรงกับท่านมาก
5	ตรงกับท่านมากที่สุด

ส่วน 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสุข จำนวน 35 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประกอบค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบ Likert โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	การแปลความหมาย
1	ตรงกับท่านน้อยที่สุด
2	ตรงกับท่านน้อย
3	ตรงกับท่านปานกลาง
4	ตรงกับท่านมาก
5	ตรงกับท่านมากที่สุด

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารวิชาการ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสุขและทุนทางสังคม จากห้องสมุดและทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบแนวคิดของการวิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรในตำบลข้างเคียงในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 ตัวอย่างแล้วนำเครื่องมือไปตรวจสอบคุณภาพต่อไป

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ความตรง (Validity) โดยทำการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา ภาษาที่ใช้สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการสอบถาม โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขให้มีความเที่ยงตรง และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไขให้มีความเที่ยงตรงจำนวน 3 ท่าน

2. ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้วยการนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรในตำบลข้างเคียงในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการหาค่าความน่าเชื่อถือ ด้วยการหาค่า r คือ ค่า Alpha (α) ที่ได้จากการคำนวณด้วยโปรแกรม SPSS ได้ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือเท่ากับ .9554 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ สำหรับค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟาแต่ละด้านเป็นดังนี้

ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย มีค่าเท่ากับ .8006

ทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจ มีค่าเท่ากับ .8253

ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ มีค่าเท่ากับ .7225

ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม มีค่าเท่ากับ .8139

ทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง มีค่าเท่ากับ .8539

ความสุขด้านรายได้ มีค่าเท่ากับ .9160

ความสุขด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว มีค่าเท่ากับ .7787

ความสุขด้านการงาน มีค่าเท่ากับ .7803

ความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูง มีค่าเท่ากับ .8521

ความสุขด้านสุขภาพ มีค่าเท่ากับ .7521

ความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคล มีค่าเท่ากับ .8104

ความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคล มีค่าเท่ากับ .8447

5. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาทำการตรวจสอบเพื่อพิจารณาความถูกต้องของคำตอบในแต่ละประเด็นพร้อมทั้งทำการกำหนดรหัส เพื่อนำมาใช้ในการคำนวณทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Statistic Package for Social Science – SPSS)
2. นำผลการคำนวณมาสร้างตาราง ทำการอ่านค่าและวิเคราะห์ผล
3. อภิปรายผลของข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำไปสู่การพิจารณาหาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาความสุขจากทุนทางสังคมของประชาชน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการบรรยายข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างคือสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับระดับความสุขคือ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์คือ

-1	หมายถึง มีความสัมพันธ์เต็มที่และเป็นไปในทิศทางตรงข้าม
-0.76 ถึง -0.99	หมายถึง มีความสัมพันธ์สูงมากและเป็นไปในทิศทางตรงข้าม
-0.56 ถึง -0.75	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงและเป็นไปในทิศทางตรงข้าม
-0.26 ถึง -0.55	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางตรงข้าม
-0.01 ถึง -0.25	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางตรงข้าม
0	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์
0.01 ถึง 0.25	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
0.26 ถึง 0.55	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

0.56 ถึง 0.75	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
0.76 ถึง 0.99	หมายถึง มีความสัมพันธ์สูงมากและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
1	หมายถึง มีความสัมพันธ์เต็มที่และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1. การสร้างตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ตัวแบบการถดถอยเชิงเส้นตรงพหุคูณ (Multiple Linear Regressions)

2. เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายข้อมูลระดับทุนทางสังคมและระดับความสุข ผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) เป็นดัชนีในการแบ่งระดับการประเมินซึ่งกำหนดเป็น 5 ระดับ และในแต่ละระดับมีค่าพิสัยที่ได้จากการคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูง} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จึงวิเคราะห์ช่วงของคะแนนและความหมายได้ดังนี้

คะแนนระหว่าง	4.21-5.00	หมายถึง	อยู่ในระดับสูงมาก
คะแนนระหว่าง	3.41-4.20	หมายถึง	อยู่ในระดับสูง
คะแนนระหว่าง	2.61-3.40	หมายถึง	อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนระหว่าง	1.81-2.60	หมายถึง	อยู่ในระดับต่ำ
คะแนนระหว่าง	1.00-1.80	หมายถึง	อยู่ในระดับต่ำมาก

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชน ตำบลศิระชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่ จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษา โดยแบ่งออกเป็นลำดับขั้นดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ระดับทุนทางสังคม

ส่วนที่ 3 ระดับความสุข

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลภูมิหลัง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส โดยมีผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 57.3 เป็นเพศชายร้อยละ 42.8 กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปีมากที่สุด ร้อยละ 29.8 รองลงมาคือมีอายุ 21 – 30 ปี ร้อยละ 24.5 ลำดับต่อมาคือมีอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 20.3 รองสุดท้ายคือมีอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 16.0 และลำดับสุดท้ายคือมีอายุไม่เกิน 20 ปี ร้อยละ 9.5 กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาในระดับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 32.8 เท่ากันทั้งสองระดับ ลำดับ รองลงมาคือ ระดับปวช./ปวส. ร้อยละ 21.5 ลำดับถัดมาคือระดับปริญญาตรี ร้อยละ 10.8 ลำดับถัดมาอีกคือสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.3 และระดับอื่นๆมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 1.0 กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด ร้อยละ 39.0 รองลงมาคือ อาชีพเจ้าของกิจการส่วนตัว ร้อยละ 13.8 อาชีพอื่นๆ ร้อยละ 12.8 ซึ่งใกล้เคียงกับอาชีพลูกจ้างประจำที่มีร้อยละ 12.3 ลำดับถัดมาคืออาชีพเกษตรกร ร้อยละ 6.0 ซึ่งใกล้เคียงกับอาชีพข้าราชการที่มีร้อยละ 5.8 และอาชีพรัฐวิสาหกิจกับไม่มีงานทำมีจำนวนน้อยที่สุด โดยมีจำนวนเท่ากันที่ร้อยละ 5.3 กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาทมากที่สุด ร้อยละ 32.0 รองลงมาคือ 6,001 – 8,000 บาท ร้อยละ 28.8

8,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 16.0 15,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 9.8 10,001 – 13,000 บาท ร้อยละ 8.5 และน้อยที่สุดคือ 13,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 5.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสมากที่สุด ร้อยละ 57.0 รองลงมา คือ โสด ร้อยละ 32.5 และหย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้ายน้อยที่สุด ร้อยละ 10.5 (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลภูมิหลัง	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ (100.0)
เพศ		
ชาย	171	42.8
หญิง	229	57.3
อายุ		
ไม่เกิน 20 ปี	38	9.5
21 – 30 ปี	98	24.5
31 – 40 ปี	119	29.8
41 – 50 ปี	81	20.3
51 ปีขึ้นไป	64	16.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	131	32.8
มัธยมศึกษา	131	32.8
ปวช./ปวส.	86	21.5
ปริญญาตรี	43	10.8
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.3
อื่น ๆ	4	1.0

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง(ต่อ)

ข้อมูลภูมิหลัง	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ (100.0)
อาชีพ		
เกษตรกร	24	6.0
ข้าราชการ	23	5.8
รัฐวิสาหกิจ	21	5.3
เจ้าของกิจการส่วนตัว	55	13.8
ลูกจ้างประจำ	49	12.3
รับจ้าง	156	39.0
ไม่มีงานทำ	21	5.3
อื่น ๆ	51	12.8
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 6,000 บาท	128	32.0
6,001 – 8,000 บาท	115	28.8
8,001 – 10,000 บาท	64	16.0
10,001 – 13,000 บาท	34	8.5
13,001 – 15,000 บาท	20	5.0
15,001 บาทขึ้นไป	39	9.8
สถานภาพสมรส		
โสด	130	32.5
สมรส	228	57.0
หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย	42	10.5

ส่วนที่ 2 ระดับทุนทางสังคม

ผลการศึกษาระดับทุนทางสังคมของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่าส่วนใหญ่ประชาชนมีระดับทุนทางสังคมโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มากที่สุดคือด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือด้านกิจกรรมและความร่วมมือ มีระดับทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 ลำดับต่อมาคือด้านความไว้วางใจ มีระดับทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 ลำดับต่อมาคือด้านกลุ่มและเครือข่าย มีระดับทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 ลำดับสุดท้ายคือด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง มีระดับทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และระดับทุนทางสังคมของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ทุนทางสังคมของประชาชน	\bar{x}	s	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านกลุ่มและเครือข่าย	2.81	0.80	ปานกลาง	4
2. ด้านความไว้วางใจ	2.87	0.77	ปานกลาง	3
3. ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ	3.01	0.71	ปานกลาง	2
4. ด้านความสมานฉันท์	3.50	0.68	สูง	1
5. ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง	2.62	0.81	ปานกลาง	5
รวม	2.96	0.56	ปานกลาง	

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยทุนทางสังคมเป็นรายข้อตามแบบสอบถามที่ผู้ศึกษากำหนดขึ้น พบว่า ด้านกลุ่มและเครือข่าย ทุกข้อคำถามมีระดับความเป็นกลุ่มและเครือข่ายอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประเด็นข้อที่สูงที่สุดในด้านนี้คือ การพบปะสนทนากับกลุ่มเพื่อนบ้านเป็นประจำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 รองลงมาคือ การให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้านเมื่อเพื่อนบ้านมีปัญหาส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชนโดยสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆนอกชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 และประเด็นข้อที่ต่ำที่สุดคือ การขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านเมื่อมีปัญหาส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านกลุ่มและเครือข่าย แยกเป็นรายข้อ

ทุนทางสังคมรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความเป็นกลุ่มและเครือข่าย
ด้านกลุ่มและเครือข่าย			
1. การพบปะสนทนากับกลุ่มเพื่อนบ้านเป็นประจำ	2.99	1.05	ปานกลาง
2. การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนโดยสม่ำเสมอ	2.77	0.96	ปานกลาง
3. การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นอกชุมชนโดยสม่ำเสมอ	2.76	0.97	ปานกลาง
4. การขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านเมื่อมีปัญหาส่วนตัว	2.72	1.08	ปานกลาง
5. การให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้านเมื่อเพื่อนบ้านมีปัญหาส่วนตัว	2.83	1.05	ปานกลาง
รวม	2.81	0.80	ปานกลาง

ด้านความไว้วางใจ ทุกข้อคำถามมีระดับความไว้วางใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประเด็นข้อที่สูงที่สุดในด้านนี้คือ การมีความไว้วางใจต่อเพื่อนบ้านในหมู่บ้านเดียวกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 รองลงมาคือ การมีความไว้วางใจในข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบลศรีษะทอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 การมีความไว้วางใจต่อนักการเมืองท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 การมีความไว้วางใจต่อเพื่อนบ้านต่างหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และประเด็นข้อที่ต่ำที่สุดคือ การมีความไว้วางใจต่อบุคคลทั่วไปในตำบล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านความไว้วางใจ แยกเป็นรายข้อ

ทุนทางสังคมรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความไว้วางใจ
ด้านความไว้วางใจ			
1. การมีความไว้วางใจต่อเพื่อนบ้านในหมู่บ้านเดียวกัน	3.00	0.92	ปานกลาง

ตารางที่ 5 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านความไว้วางใจ แยกเป็นรายชื่อ(ต่อ)

ทุนทางสังคมรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความไว้วางใจ
2. การมีความไว้วางใจต่อเพื่อนบ้านต่างหมู่บ้าน	2.80	0.90	ปานกลาง
3. การมีความไว้วางใจต่อบุคคลทั่วไปในตำบล	2.79	0.96	ปานกลาง
4. การมีความไว้วางใจต่อนักการเมืองท้องถิ่น	2.82	1.00	ปานกลาง
5. การมีความไว้วางใจในข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบลศิระชะทอง	2.93	1.05	ปานกลาง
รวม	2.87	0.77	ปานกลาง

ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุกข้อคำถามมีระดับกิจกรรมและความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประเด็นข้อที่สูงที่สุดในด้านนี้คือ การให้ความร่วมมือในกิจกรรมการส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 รองลงมาคือ การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนโดยบริจาคเงินหรือสิ่งของ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 และประเด็นข้อที่ต่ำที่สุดคือ การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนโดยการสละกำลังกาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 (ดังตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านกิจกรรมและความร่วมมือ แยกเป็นรายชื่อ

ทุนทางสังคมรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับกิจกรรมและความร่วมมือ
ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ			
1. การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนโดยการสละกำลังกาย	2.68	0.89	ปานกลาง
2. การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนโดยบริจาคเงินหรือสิ่งของ	2.91	0.82	ปานกลาง

ตารางที่ 6 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านกิจกรรมและความร่วมมือ แยกเป็นรายชื่อ(ต่อ)

ทุนทางสังคมรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับกิจกรรมและ ความร่วมมือ
3. การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาหาสาเหตุ ในชุมชน	3.14	1.03	ปานกลาง
4. การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ในชุมชน	3.13	0.95	ปานกลาง
5. การให้ความร่วมมือในกิจกรรมการส่งเสริม ทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ในชุมชน	3.22	0.98	ปานกลาง
รวม	3.01	0.71	ปานกลาง

ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ข้อคำถามมีระดับความสมานฉันท์ทางสังคมอยู่ในระดับสูงและปานกลาง ข้อคำถามที่อยู่ในระดับสูงในประเด็นที่สูงที่สุด คือ การเคยถูกลอกหลวงจากบุคคลอื่นๆในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 รองลงมาคือ การเคยทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่นๆในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 การเคยถูกขโมยทรัพย์สินในเขตชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ข้อคำถามที่อยู่ในระดับปานกลางในประเด็นที่สูงที่สุด คือ ผู้ตอบแบบสอบถามและกลุ่มเพื่อนของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสามัคคีกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 และประเด็นข้อที่ต่ำที่สุดคือ กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามและกลุ่มต่างๆในชุมชนมีความสามัคคีกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 (ดังตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านความสมานฉันท์ทางสังคม แยกเป็นรายชื่อ

ทุนทางสังคมรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความ สมานฉันท์ทางสังคม
ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม			
1. ผู้ตอบแบบสอบถามและกลุ่มเพื่อนของผู้ตอบ แบบสอบถามมีความสามัคคีกัน	3.27	1.00	ปานกลาง

ตารางที่ 7 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านความสมานฉันท์ทางสังคม แยกเป็นรายข้อ(ต่อ)

ทุนทางสังคมรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความสมานฉันท์ทางสังคม
2. กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามและกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนมีความสามัคคีกัน	3.07	0.91	ปานกลาง
3. การทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน	3.75	1.04	สูง
4. การเคยถูกขโมยทรัพย์สินในเขตชุมชน	3.59	1.14	สูง
5. การเคยถูกหลอกลวงจากบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน	3.84	1.05	สูง
รวม	3.50	0.68	สูง

ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง ข้อคำถามมีระดับอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางและต่ำ ข้อคำถามที่อยู่ในระดับปานกลางในประเด็นที่สูงที่สุด คือ ความสามารถที่จะจูงใจเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมในด้านการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 รองลงมาคือ การมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่วนรวมต่างๆในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 การมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆของชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 ข้อคำถามที่อยู่ในระดับต่ำในประเด็นที่สูงที่สุด คือ การเข้าร่วมชี้แจง ร้องเรียน เกี่ยวกับปัญหาส่วนรวมของชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 และประเด็นข้อที่ต่ำที่สุดคือ การเข้าพบปะพูดคุยกับนักการเมืองท้องถิ่นเป็นประจำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 (ดังตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง แยกเป็นรายข้อ

ทุนทางสังคมรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง
ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง			
1. การมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของชุมชน	2.63	1.00	ปานกลาง
2. ความสามารถที่จะจูงใจเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมในด้านการพัฒนาชุมชน	2.77	0.91	ปานกลาง

ตารางที่ 8 แสดงระดับทุนทางสังคมในด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองแยกเป็นรายชื่อ (ต่อ)

ทุนทางสังคมรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับอำนาจหน้าที่และ กิจกรรมทางการเมือง
3. การมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อ ส่วนรวมต่าง ๆ ในชุมชน	2.70	0.96	ปานกลาง
4. การเข้าร่วมชี้แจง ร้องเรียน เกี่ยวกับปัญหา ส่วนรวมของชุมชน	2.54	1.01	ต่ำ
5. การเข้าพบปะพูดคุยกับนักการเมืองท้องถิ่นเป็น ประจำ	2.48	1.15	ต่ำ
รวม	2.62	0.81	ปานกลาง

ส่วนที่ 3 ระดับความสุข

ผลการศึกษาระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัด นครปฐม พบว่าส่วนใหญ่ประชาชนมีระดับความสุขโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.39 เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มากที่สุดคือด้านสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 อยู่ใน ระดับสูง รองลงมาคือด้านค่านิยมส่วนบุคคล มีระดับความสุขอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ลำดับต่อมาคือด้านเสรีภาพส่วนบุคคล มีระดับความสุขอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ลำดับ ต่อมาคือด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว มีระดับความสุขอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ลำดับ ต่อมาคือด้านสังคมและเพื่อนฝูง มีระดับความสุขอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ลำดับ ต่อมาคือด้านการทำงาน มีระดับความสุขอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ลำดับสุดท้ายคือ ด้านรายได้ มีระดับความสุข อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 (ดังตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย และระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ความสุขของประชาชน	\bar{x}	s	ระดับ	ลำดับ
1. ความสุขด้านรายได้	2.86	0.83	ปานกลาง	7
2. ความสุขด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว	3.49	0.90	สูง	4
3. ความสุขด้านการทำงาน	3.28	0.89	ปานกลาง	6
4. ความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูง	3.36	0.76	ปานกลาง	5
5. ความสุขด้านสุขภาพ	3.62	0.73	สูง	1
6. ความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคล	3.52	1.01	สูง	3
7. ความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคล	3.57	0.90	สูง	2
รวม	3.39	0.63	ปานกลาง	

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความสุขเป็นรายข้อตามแบบสอบถามที่ผู้ศึกษากำหนดขึ้นพบว่า ด้านรายได้ ทุกข้อคำถามมีระดับความสุขอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประเด็นข้อที่สูงที่สุดในด้านนี้คือ ความรู้สึกพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 รองลงมาคือ รายได้มีการเพิ่มขึ้นทุกปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 รายได้ในปัจจุบันมีความเหมาะสมเมื่อเทียบกับคนในระดับการศึกษาเดียวกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 รายได้ต่อเดือนเพียงพอต่อการดำเนินชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และประเด็นข้อที่ต่ำที่สุดคือ รายได้ในปัจจุบันตรงตามที่คาดหวังไว้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 (ดังตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 แสดงระดับความสุขในด้านรายได้ แยกเป็นรายข้อ

ความสุขของประชาชนรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความสุขด้านรายได้
ความสุขด้านรายได้			
1. ความรู้สึกพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับ	3.00	0.98	ปานกลาง
2. รายได้มีการเพิ่มขึ้นทุกปี	2.94	1.06	ปานกลาง
3. รายได้ในปัจจุบันตรงตามที่คาดหวังไว้	2.71	0.99	ปานกลาง

ตารางที่ 10 แสดงระดับความสุขในด้านรายได้ แยกเป็นรายข้อ(ต่อ)

ความสุขของประชาชนรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความสุขด้าน รายได้
4. รายได้ในปัจจุบันมีความเหมาะสมเมื่อเทียบกับ คนในระดับการศึกษาเดียวกัน	2.85	0.98	ปานกลาง
5. รายได้ต่อเดือนเพียงพอต่อการดำเนินชีวิต	2.82	1.01	ปานกลาง
รวม	2.86	0.83	ปานกลาง

ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ข้อคำถามมีระดับความสมานฉันท์ทางสังคมอยู่ในระดับสูงและปานกลาง ระดับสูงในประเด็นที่สูงที่สุด คือ ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 รองลงมาคือ สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 เมื่อป่วยหนักครอบครัวและญาติจะดูแลเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ระดับปานกลางในประเด็นที่สูงที่สุด คือ การปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครอบครัวเสมอเมื่อมีปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 และประเด็นข้อที่ต่ำที่สุดคือ ครอบครัวเป็นแหล่งที่จะช่วยหาทางออกให้กับปัญหาส่วนใหญ่ที่มี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 (ดังตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 แสดงระดับความสุขในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว แยกเป็นรายข้อ

ความสุขของประชาชนรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความสุขด้าน ความสัมพันธ์ใน ครอบครัว
ความสุขด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว			
1. ครอบครัวเป็นแหล่งที่จะช่วยหาทางออกให้กับ ปัญหาส่วนใหญ่ที่มี	3.15	1.03	ปานกลาง
2. สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน	3.65	1.06	สูง
3. ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว	3.69	1.05	สูง
4. การปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครอบครัว เสมอเมื่อมีปัญหา	3.40	1.09	ปานกลาง

ตารางที่ 11 แสดงระดับความสุขในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว แยกเป็นรายข้อ(ต่อ)

ความสุขของประชาชนรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความสุขด้าน ความสัมพันธ์ใน ครอบครัว
5. เมื่อป่วยหนักครอบครัวและญาติจะดูแลเป็นอย่างดี	3.54	1.20	สูง
รวม	3.49	0.90	สูง

ด้านการงาน ข้อคำถามมีระดับความสุขด้านการงานอยู่ในระดับสูงและปานกลาง ข้อคำถามที่อยู่ในระดับสูงในประเด็นที่สูงที่สุด คือ มีงานประจำทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 รองลงมาคือ รู้สึกว่าการทำงานทำให้ชีวิตมีประโยชน์และมีคุณค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ข้อคำถามที่อยู่ในระดับปานกลางในประเด็นที่สูงที่สุด คือ พอใจในงานที่ทำอยู่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 รู้สึกประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในงานที่ทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 และประเด็นข้อที่ต่ำที่สุดคือ มีความสุขกับการริเริ่มงานใหม่และแตกต่างกว่าที่เป็นอยู่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 (ดังตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 แสดงระดับความสุขในด้านการงาน แยกเป็นรายข้อ

ความสุขของประชาชนรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความสุขด้าน การงาน
ความสุขด้านการงาน			
1. มีงานประจำทำ	3.49	1.21	สูง
2. พอใจในงานที่ทำอยู่	3.35	1.13	ปานกลาง
3. รู้สึกประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในงานที่ทำ	3.24	1.00	ปานกลาง
4. มีความสุขกับการริเริ่มงานใหม่และแตกต่างกว่าที่เป็นอยู่	2.90	1.05	ปานกลาง
5. รู้สึกว่าการทำงานทำให้ชีวิตมีประโยชน์และมีคุณค่า	3.43	1.08	สูง
รวม	3.28	0.89	ปานกลาง

ด้านสังคมและเพื่อนฝูง ข้อคำถามมีระดับความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูงอยู่ในระดับสูงและปานกลาง ข้อคำถามที่อยู่ในระดับสูงในประเด็นที่สูงที่สุด คือ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 รองลงมาคือ พอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับบุคคลอื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ข้อคำถามที่อยู่ในระดับปานกลางในประเด็นที่สูงที่สุด คือ ความมั่นใจว่าญาติหรือเพื่อนจะช่วยเหลือถ้ามีเหตุการณ์ร้ายแรงหรือฉุกเฉินเกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นตามโอกาสอันควร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 และประเด็นข้อที่ต่ำที่สุดคือ การเสียสละแรงกายหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 (ดังตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 แสดงระดับความสุขในด้านสังคมและเพื่อนฝูง แยกเป็นรายข้อ

ความสุขของประชาชนรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูง
ความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูง			
1. การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน	3.44	0.96	สูง
2. การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นตามโอกาสอันควร	3.35	0.86	ปานกลาง
3. การเสียสละแรงกายหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม	3.21	0.82	ปานกลาง
4. ความมั่นใจว่าญาติหรือเพื่อนจะช่วยเหลือถ้ามีเหตุการณ์ร้ายแรงหรือฉุกเฉินเกิดขึ้น	3.37	1.04	ปานกลาง
5. พอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับบุคคลอื่น	3.43	1.02	สูง
รวม	3.36	0.76	ปานกลาง

ด้านสุขภาพ ข้อคำถามมีระดับความสุขด้านอยู่ในระดับสูงจำนวนสี่ประเด็นมีเพียงประเด็นเดียวที่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อคำถามที่อยู่ในระดับสูงในประเด็นที่สูงที่สุด คือ การเป็นโรคเรื้อรัง (เบาหวาน ความดันโลหิต หัวใจ อัมพาต ลมชัก ฯลฯ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 รองลงมาคือ ต้องใช้ยา(กิน ฉีด พ่น ทา) อยู่เสมอ จึงจะสามารถทำงานได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ต้องไปรับการรักษาพยาบาลเสมอๆเพื่อให้ดำเนินชีวิตและทำงานได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ความรู้สึกกังวลและทุกข์ทรมานใจเกี่ยวกับการเจ็บป่วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 และประเด็นที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ

การได้รับบริการทางการแพทย์จากสถานพยาบาลในตำบลอย่างสะดวกและรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 (ดังตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 แสดงระดับความสุขในด้านสุขภาพ แยกเป็นรายชื่อ

ความสุขของประชาชนรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความสุข ด้านสุขภาพ
ความสุขด้านสุขภาพ			
1. การได้รับบริการทางการแพทย์จากสถาน พยาบาลในตำบลอย่างสะดวกและรวดเร็ว	2.81	0.97	ปานกลาง
2. ความรู้สึกกังวลและทุกข์ทรมานใจเกี่ยวกับการ เจ็บป่วย	3.52	1.02	สูง
3. ต้องไปรับการรักษาพยาบาลเสมอ ๆ เพื่อให้ ดำเนินชีวิตและทำงานได้	3.75	1.05	สูง
4. ต้องใช้ยา (กิน นิด พ่น ทา) อยู่เสมอ จึงจะ สามารถทำงานได้	3.97	1.15	สูง
5. การเป็นโรคเรื้อรัง (เบาหวาน ความดันโลหิต หัวใจ อัมพาต ลมชัก ฯลฯ)	4.07	1.17	สูง
รวม	3.62	0.73	สูง

ด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ทุกข้อคำถามมีระดับความสุขอยู่ในระดับสูง ซึ่งประเด็นข้อที่
สูงที่สุดในด้านนี้คือ มีอิสระในการเลือกประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 รองลงมาคือ
สามารถทำในสิ่งที่ตนคิดโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 สามารถ
ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่างๆด้วยตัวเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ไม่ถูกคนอื่นครอบงำด้านความคิด มี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 และประเด็นข้อที่ต่ำที่สุดคือ มีอิสระในการออกความคิดเห็นในเรื่องการเมือง มี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 (ดังตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 แสดงระดับความสุขในด้านเสรีภาพส่วนบุคคล แยกเป็นรายชื่อ

ความสุขของประชาชนรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคล
ความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคล			
1. สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ ด้วยตัวเอง	3.54	1.24	สูง
2. สามารถทำในสิ่งที่ตนคิดโดยไม่สร้างความสะดวกหรือให้กับผู้อื่น	3.55	1.20	สูง
3. ไม่ถูกคนอื่นครอบงำด้านความคิด	3.44	1.25	สูง
4. มีอิสระในการเลือกประกอบอาชีพ	3.66	1.08	สูง
5. มีอิสระในการออกความคิดเห็นในเรื่องการเมือง	3.43	1.14	สูง
รวม	3.52	1.01	สูง

ด้านค่านิยมส่วนบุคคล ข้อคำถามมีระดับความสุขอยู่ในระดับสูงจำนวนสี่ประเด็นมีเพียงประเด็นเดียวที่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อคำถามที่อยู่ในระดับสูงในประเด็นที่สูงที่สุด คือ รู้สึกภูมิใจในตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 รองลงมาคือ รู้สึกพึงพอใจในชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ความเชื่อที่ยึดถือ ทำให้มีความเข้มแข็งและสามารถเผชิญกับความยุ่งยากได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 มองปัญหาทุกปัญหาเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และประเด็นที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ คิดว่ามีความเป็นอยู่และฐานะทางสังคมตามที่ได้คาดหวังไว้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 (ดังตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 แสดงระดับความสุขในด้านค่านิยมส่วนบุคคล แยกเป็นรายชื่อ

ความสุขของประชาชนรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคล
ความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคล			
1. รู้สึกพึงพอใจในชีวิต	3.64	1.09	สูง

ตารางที่ 16 แสดงระดับความสุขในด้านค่านิยมส่วนบุคคล แยกเป็นรายข้อ(ต่อ)

ความสุขของประชาชนรายด้าน (n=400)	\bar{x}	s	ระดับความสุขด้าน ค่านิยมส่วนบุคคล
2. คิดว่ามีความเป็นอยู่และฐานะทางสังคมตามที่ได้ คาดหวังไว้	3.35	1.00	ปานกลาง
3. รู้สึกภูมิใจในตนเอง	3.72	1.04	สูง
4. มองปัญหาทุกปัญหาเป็นสิ่งที่แก้ไขได้	3.55	1.08	สูง
5. ความเชื่อที่ยึดถือ ทำให้มีความเข้มแข็งและ สามารถเผชิญกับความยุ่งยากได้	3.61	1.13	สูง
รวม	3.57	0.90	สูง

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ทูทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชน ตำบลสีระของ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

จากการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างทูทางสังคมโดยรวมกับความสุขของประชาชนโดยรวม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า ทูทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุขโดยรวม ($r = .495$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนโดยรวมจะเปลี่ยนแปลงไป .495 คะแนน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 1

เมื่อพิจารณาทูทางสังคมโดยรวมกับความสุขของประชาชนรายด้าน ได้แก่ ความสุขด้านรายได้ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านการงาน ด้านสังคมและเพื่อนฝูง ด้านสุขภาพ ด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ด้านค่านิยมส่วนบุคคล โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ทูทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านรายได้ ($r = .336$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านรายได้จะเปลี่ยนแปลงไป .336 คะแนน ทูทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ($r = .435$) อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวจะเปลี่ยนแปลงไป .435 คะแนน ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านการงาน ($r = .439$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านการงานจะเปลี่ยนแปลงไป .439 คะแนน ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านสังคมและเพื่อนฝูง ($r = .533$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านสังคมและเพื่อนฝูงจะเปลี่ยนแปลงไป .533 คะแนน ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ($r = .362$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านเสรีภาพส่วนบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไป .362 คะแนน ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านค่านิยมส่วนบุคคล ($r = .436$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านค่านิยมส่วนบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไป .436 คะแนน แต่ทุนทางสังคมโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชนในด้านสุขภาพ (ดังตารางที่ 17)

สมมติฐานที่ 2 ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชน ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

จากการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายกับความสุขของประชาชนโดยรวม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุขโดยรวม ($r = .316$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนโดยรวมจะเปลี่ยนแปลงไป .316 คะแนน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

เมื่อพิจารณาทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายกับความสุขของประชาชนรายด้าน ได้แก่ ความสุขด้านรายได้ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านการงาน ด้านสังคมและเพื่อนฝูง ด้านสุขภาพ ด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ด้านค่านิยมส่วนบุคคล โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

สมมติฐานที่ 3 ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชน ตำบล ศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

จากการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างทูทางสังคมด้านความไว้วางใจกับความสุขของประชาชนโดยรวม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุขโดยรวม ($r = .335$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมด้านความไว้วางใจเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนโดยรวมจะเปลี่ยนแปลงไป .335 คะแนน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 3

เมื่อพิจารณาทูทางสังคมด้านความไว้วางใจกับความสุขของประชาชนรายด้าน ได้แก่ ความสุขด้านรายได้ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านการงาน ด้านสังคมและเพื่อนฝูง ด้านสุขภาพ ด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ด้านค่านิยมส่วนบุคคล โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านรายได้ ($r = .276$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมด้านความไว้วางใจเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านรายได้จะเปลี่ยนแปลงไป .276 คะแนน ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ($r = .264$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมด้านความไว้วางใจเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวจะเปลี่ยนแปลงไป .264 คะแนน ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านการทำงาน ($r = .327$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมด้านความไว้วางใจเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านการทำงานจะเปลี่ยนแปลงไป .327 คะแนน ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านสังคมและเพื่อนฝูง ($r = .400$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมด้านความไว้วางใจเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านสังคมและเพื่อนฝูงจะเปลี่ยนแปลงไป .400 คะแนน ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ($r = .238$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมด้านความไว้วางใจเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้าน

เสรีภาพส่วนบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไป .238 คะแนน ทูตทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านค่านิยมส่วนบุคคล ($r = .280$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูตทางสังคมด้านความไว้วางใจเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านค่านิยมส่วนบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไป .280 คะแนน แต่ทูตทางสังคมด้านความไว้วางใจไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชนในด้านสุขภาพ (ดังตารางที่ 17)

สมมติฐานที่ 4 ทูตทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชน ตำบลสีระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

จากการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างทูตทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือกับความสุขของประชาชนโดยรวม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า ทูตทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุขโดยรวม ($r = .497$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูตทางสังคมโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนโดยรวมจะเปลี่ยนแปลงไป .497 คะแนน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 4

เมื่อพิจารณาทูตทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือกับความสุขของประชาชนรายด้าน ได้แก่ ความสุขด้านรายได้ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านการงาน ด้านสังคมและเพื่อนฝูง ด้านสุขภาพ ด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ด้านค่านิยมส่วนบุคคล โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ทูตทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านรายได้ ($r = .266$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูตทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านรายได้อาจเปลี่ยนแปลงไป .266 คะแนน ทูตทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ($r = .425$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูตทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวจะเปลี่ยนแปลงไป .425 คะแนน ทูตทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านการทำงาน ($r = .396$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูตทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านการทำงานจะเปลี่ยนแปลงไป .396 คะแนน ทูตทางสังคม

ด้านกิจกรรมและความร่วมมือมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความ
 สุขของประชาชนในด้านสังคมและเพื่อนฝูง ($r = .513$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน
 สุขของประชาชนด้านสังคมและเพื่อนฝูงจะเปลี่ยนแปลงไป .513 คะแนน ทุนทางสังคมด้าน
 กิจกรรมและความร่วมมือมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความ
 สุขของประชาชนในด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ($r = .453$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง
 หมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน
 สุขของประชาชนด้านเสรีภาพส่วนบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไป .453 คะแนน ทุนทางสังคมด้าน
 กิจกรรมและความร่วมมือมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความ
 สุขของประชาชนในด้านค่านิยมส่วนบุคคล ($r = .415$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง
 หมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน
 สุขของประชาชนด้านค่านิยมส่วนบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไป .415 คะแนน แต่ทุนทางสังคม
 ด้านกิจกรรมและความร่วมมือไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชนในด้านสุขภาพ (ดัง
 ตารางที่ 17)

สมมติฐานที่ 5 ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความสุขของ ประชาชน ตำบลสีชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

จากการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม
 กับความสุขของประชาชนโดยรวม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษา
 พบว่า ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไป
 ในทิศทางเดียวกับความสุขโดยรวม ($r = .515$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า
 คะแนนทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน สุขของ
 ประชาชนโดยรวมจะเปลี่ยนแปลงไป .515 คะแนน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 5

เมื่อพิจารณาทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมกับความสุขของประชาชน
 รายด้าน ได้แก่ สุขด้านรายได้ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านการงาน ด้านสังคมและ
 เพื่อนฝูง ด้านสุขภาพ ด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ด้านค่านิยมส่วนบุคคล โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์
 สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมมีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
 และเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุขของประชาชนในด้านรายได้ ($r = .163$) อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม

เปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านรายได้จะเปลี่ยนแปลงไป .163 คะแนน ทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ($r = .550$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวจะเปลี่ยนแปลงไป .550 คะแนน ทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านการงาน ($r = .337$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านการงานจะเปลี่ยนแปลงไป .337 คะแนน ทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านสังคมและเพื่อนฝูง ($r = .460$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านสังคมและเพื่อนฝูงจะเปลี่ยนแปลงไป .460 คะแนน ทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางตรงข้ามกับความสุขของประชาชนในด้านสุขภาพ ($r = .269$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านสุขภาพจะเปลี่ยนแปลงไป .269 คะแนน ทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ($r = .432$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านเสรีภาพส่วนบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไป .432 คะแนน ทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านค่านิยมส่วนบุคคล ($r = .409$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านค่านิยมส่วนบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไป .409 คะแนน (ดังตารางที่ 17)

สมมติฐานที่ 6 ทูทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชน ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

จากการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างทูทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองกับความสุขของประชาชน โดยรวม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผล

การศึกษาพบว่า ทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุขโดยรวม ($r = .209$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนโดยรวมจะเปลี่ยนแปลงไป .209 คะแนน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 6

เมื่อพิจารณาทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองกับความสุขของประชาชนรายด้าน ได้แก่ ความสุขด้านรายได้ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านการงาน ด้านสังคมและเพื่อนฝูง ด้านสุขภาพ ด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ด้านค่านิยมส่วนบุคคล โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านรายได้ ($r = .244$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านรายได้จะเปลี่ยนแปลงไป .244 คะแนน ทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านการงาน ($r = .302$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านการงานจะเปลี่ยนแปลงไป .302 คะแนน ทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านสังคมและเพื่อนฝูง ($r = .275$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านสังคมและเพื่อนฝูงจะเปลี่ยนแปลงไป .275 คะแนน ทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางตรงข้ามกับความสุขของประชาชนในด้านสุขภาพ ($r = -.151$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านสุขภาพจะเปลี่ยนแปลงไป -.151 คะแนน ทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านค่านิยมส่วนบุคคล ($r = .217$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า คะแนนทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนน ความสุขของประชาชนด้านค่านิยมส่วนบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไป .217 คะแนน (ดังตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันกับปัจจัยด้านทุนทางสังคม

ตัวแปร	รหัส	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ความผูกพันของประชาชนโดยรวม	1	.647 (**)	.778 (**)	.801 (**)	.790 (**)	.409 (**)	.828 (**)	.832 (**)	.495 (**)	.316 (**)	.335 (**)	.497 (**)	.515 (**)	.209 (**)
ความผูกพันด้านรายได้	2		.399 (**)	.601 (**)	.407 (**)	.070	.361 (**)	.471 (**)	.336 (**)	.286 (**)	.276 (**)	.266 (**)	.163 (**)	.244 (**)
ความผูกพันด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว	3			.484 (**)	.626 (**)	.269 (**)	.588 (**)	.580 (**)	.435 (**)	.320 (**)	.264 (**)	.425 (**)	.550 (**)	.096
ความผูกพันด้านการทำงาน	4				.590 (**)	.186 (**)	.601 (**)	.600 (**)	.439 (**)	.272 (**)	.327 (**)	.396 (**)	.337 (**)	.302 (**)
ความผูกพันด้านสังคมและเพื่อนฝูง	5					.207 (**)	.617 (**)	.602 (**)	.533 (**)	.350 (**)	.400 (**)	.513 (**)	.460 (**)	.275 (**)
ความผูกพันด้านสุขภาพ	6						.252 (**)	.225 (**)	-.038	-.149 (**)	-.097	.039	.269 (**)	-.151 (**)
ความผูกพันด้านเสรีภาพส่วนบุคคล	7							.714 (**)	.362 (**)	.189 (**)	.238 (**)	.453 (**)	.432 (**)	.076
ความผูกพันด้านค่านิยมส่วนบุคคล	8								.436 (**)	.316 (**)	.280 (**)	.415 (**)	.409 (**)	.217 (**)

ตารางที่ 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความศรัทธากับปัจจัยด้านทุนทางสังคม(ต่อ)

ตัวแปร	รหัส	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ทุนทางสังคมโดยรวม	9									.830 (**)	.820 (**)	.771 (**)	.467 (**)	.779 (**)
ด้านกลุ่มและเครือข่าย	10										.593 (**)	.527 (**)	.257 (**)	.630 (**)
ด้านความไว้วางใจ	11											.531 (**)	.258 (**)	.610 (**)
ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ	12												.279 (**)	.521 (**)
ด้านความสมานฉันท์	13													.027 (**)
ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง	14													

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานที่ 7 ทูทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง สามารถพยากรณ์ความสุขโดยรวมของประชาชนได้

จากตัวแปรทูทางสังคมแต่ละด้าน คือ ด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง โดยใช้การวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) มีเพียงตัวแปรทูทางสังคม 2 ด้านคือ ทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทูทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ที่สามารถทำนายความสุขของประชาชนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ (Sig t = .000) มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .408 และ .384 ตามลำดับมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยทูทางสังคมทั้ง 2 ด้าน ต่อความสุขของประชาชน (R) มีค่าเท่ากับ .633 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .491 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .400 ซึ่งแสดงว่าทูทางสังคมทั้ง 2 ด้านนี้ร่วมกันสามารถอธิบายระดับความสุขของประชาชนได้ร้อยละ 40.0 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ที่ปรับแล้ว Adjusted $R^2 = .397$ สรุปได้ว่าทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทูทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือร่วมกันสามารถอธิบายความสุขของประชาชนได้ร้อยละ 40.0 นั้นหมายความว่าปัจจัยทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทูทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือสามารถอธิบายความสุขของประชาชนได้ดีที่สุด ส่วนตัวแปรทูทางสังคมด้านอื่นๆ ที่นำมาวิเคราะห์ไม่มีอิทธิพลต่อความแปรปรวนของความสุขของประชาชน(ดังตารางที่ 18)

ซึ่งความสัมพันธ์ของทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทูทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้คือ $HS = 1.028 + 0.379(SC_s) + 0.343(SC_c)$

* HS = ความสุขโดยรวมของประชาชน

* SC_s = ทูทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม

* SC_c = ทูทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุข โดยรวมของประชาชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.f
Regression	63.880	2	31.940	132.591	.000
Residual	95.635	397	.241		
ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการ	B	SE.B	Beta	T	Sig.t
ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม	.379	.038	.408	10.071	.000
ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ	.343	.036	.384	9.479	.000
ค่าคงที่	1.028	0.148		6.959	.000

หมายเหตุ : $R = .633$ $S.E.est = .491$

$R^2 = .400$ $Adjusted R^2 = .397$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง สามารถพยากรณ์ความสุขในด้านต่างๆของประชาชนได้ดังนี้

จากตัวแปรทุนทางสังคมแต่ละด้าน คือ ด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง โดยใช้การวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) มีเพียงตัวแปรทุนทางสังคม 3 ด้านคือ ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ และทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจ ที่สามารถทำนายความสุขด้านรายได้ของประชาชนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($Sig t = .000$) มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .148 .123 และ .123 ตามลำดับมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยทุนทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ต่อความสุขด้านรายได้ของประชาชน (R) มีค่าเท่ากับ .330 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .782 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .109 ซึ่งแสดงว่าทุนทางสังคมทั้ง 3 ด้านนี้ร่วมกันสามารถอธิบายระดับความสุขด้านรายได้ของประชาชนได้ร้อยละ 10.9 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ที่ปรับแล้ว $Adjusted R^2 = .102$ สรุปได้ว่าทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ และทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจร่วมกัน

สามารถอธิบายความสุขด้านรายได้ของประชาชนได้ร้อยละ 10.9 นั้นหมายความว่าปัจจัยทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ และทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจสามารถอธิบายความสุขด้านรายได้ของประชาชนได้ดีที่สุด ส่วนตัวแปรทุนทางสังคมด้านอื่นๆ ที่นำมาวิเคราะห์ไม่มีอิทธิพลต่อความแปรปรวนของความสุขด้านรายได้ของประชาชน(ดังตารางที่ 19)

ซึ่งความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ และทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้คือ

$$HS = 1.627 + 0.152(SC_n) + 0.143(SC_c) + 0.132(SC_t)$$

* HS = ความสุขด้านรายได้ของประชาชน

* SC_n = ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย

* SC_c = ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ

* SC_t = ทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจ

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขด้านรายได้ของประชาชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.f
Regression	29.545	3	9.848	16.114	.000
Residual	242.031	396	.611		
ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการ	B	SE.B	Beta	T	Sig.t
ด้านกลุ่มและเครือข่าย	.152	.064	.148	2.391	.017
ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ	.143	.069	.123	2.083	.038
ด้านความไว้วางใจ	.132	.067	.123	1.973	.049
ค่าคงที่	1.627	0.187		8.701	.000

หมายเหตุ : R = .330 S.E.est = .782

R² = .109 Adjusted R² = .102 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตัวแปรทุนทางสังคมแต่ละด้าน คือ ด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง โดยใช้การวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) มีเพียงตัวแปรทุนทางสังคม 2 ด้านคือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ที่สามารถทำนายความสุขด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวของประชาชนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ (Sig t = .000) มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .468 และ .294 ตามลำดับมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยทุนทางสังคมทั้ง 2 ด้าน ต่อความสุขด้านรายได้ของประชาชน (R) มีค่าเท่ากับ .619 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .706 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .383 ซึ่งแสดงว่าทุนทางสังคมทั้ง 2 ด้านนี้ร่วมกันสามารถอธิบายระดับความสุขด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวของประชาชนได้ร้อยละ 38.3 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ที่ปรับแล้ว Adjusted $R^2 = .380$ สรุปได้ว่าทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ร่วมกันสามารถอธิบายความสุขด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวของประชาชนได้ร้อยละ 38.3 นั้นหมายความว่าปัจจัยทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ สามารถอธิบายความสุขด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวของประชาชนได้ดีที่สุด ส่วนตัวแปรทุนทางสังคมด้านอื่นๆ ที่นำมาวิเคราะห์ไม่มีอิทธิพลต่อความแปรปรวนของความสุขด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวของประชาชน(ดังตารางที่ 20)

ซึ่งความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้คือ

$$HS = 0.201 + 0.617(SC_s) + 0.313(SC_c)$$

* HS = ความสุขด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวของประชาชน

* SC_s = ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม

* SC_c = ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุข
ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวของประชาชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.f
Regression	122.881	2	61.440	123.137	.000
Residual	198.086	397	.499		
ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการ	B	SE.B	Beta	T	Sig.t
ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม	.617	.054	.468	11.408	.000
ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ	.373	.052	.294	7.166	.000
ค่าคงที่	0.201	0.212		0.948	.344

หมายเหตุ : R = .619 S.E.est = .706

$R^2 = .383$ Adjusted $R^2 = .380$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตัวแปรทุนทางสังคมแต่ละด้าน คือ ด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง โดยใช้การวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) มีเพียงตัวแปรทุนทางสังคม 3 ด้านคือ ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง ที่สามารถทำนายความสุขด้านการทำงานของประชาชนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ (Sig t = .000) มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .231 .267 และ .175 ตามลำดับมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยทุนทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ต่อความสุขด้านรายได้ของประชาชน (R) มีค่าเท่ากับ .484 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .779 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .234 ซึ่งแสดงว่าทุนทางสังคมทั้ง 3 ด้านนี้ร่วมกันสามารถอธิบายระดับความสุขด้านการทำงานของประชาชนได้ร้อยละ 23.4 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ที่ปรับแล้ว Adjusted $R^2 = .228$ สรุปได้ว่าทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง ร่วมกันสามารถอธิบายความสุขด้านการทำงานของประชาชนได้ร้อยละ 23.4 นั้นหมายความว่าปัจจัยทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุน

ทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง สามารถอธิบายความสุขด้านการทำงานของประชาชนได้ดีที่สุด ส่วนตัวแปรทุนทางสังคมด้านอื่นๆ ที่นำมาวิเคราะห์ไม่มีอิทธิพลต่อความแปรปรวนของความสุขด้านการทำงานของประชาชน(ดังตารางที่ 21)

ซึ่งความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้คือ

$$HS = 0.690 + 0.289(SCc) + 0.348(SCs) + 0.191(SCa)$$

* HS = ความสุขด้านการทำงานของประชาชน

* SCc = ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ

* SCs = ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม

* SCa = ทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขด้านการทำงานของประชาชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.f
Regression	73.462	3	24.487	40.381	.000
Residual	240.138	396	.606		
ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการ	B	SE.B	Beta	T	Sig.t
ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ	.289	.068	.231	4.254	.000
ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม	.348	.060	.267	5.780	.000
ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง	.191	.057	.175	3.359	.001
ค่าคงที่	0.690	0.244		2.822	.005

หมายเหตุ : R = .484 S.E.est = .779

R² = .234 Adjusted R² = .228 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตัวแปรทุนทางสังคมแต่ละด้าน คือ ด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง โดยใช้การวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) มีเพียงตัวแปรทุนทางสังคม 3 ด้านคือ ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจ ที่สามารถทำนายความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูงของประชาชนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ (Sig t = .000) มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .353 .328 และ .128 ตามลำดับมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยทุนทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ต่อความสุขด้านรายได้ของประชาชน (R) มีค่าเท่ากับ .619 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .600 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .383 ซึ่งแสดงว่าทุนทางสังคมทั้ง 3 ด้านนี้ร่วมกันสามารถอธิบายระดับความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูงของประชาชนได้ร้อยละ 38.3 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ที่ปรับแล้ว Adjusted $R^2 = .379$ สรุปได้ว่าทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจ ร่วมกันสามารถอธิบายความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูงของประชาชนได้ร้อยละ 38.3 นั้นหมายความว่าปัจจัยทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจ สามารถอธิบายความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูงของประชาชนได้ดีที่สุด ส่วนตัวแปรทุนทางสังคมด้านอื่นๆ ที่นำมาวิเคราะห์ไม่มีอิทธิพลต่อความแปรปรวนของความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูงของประชาชน (ดังตารางที่ 22)

ซึ่งความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจ สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้คือ

$$HS = 0.563 + 0.380(SCc) + 0.367(SCs) + 0.127(SCt)$$

* HS = ความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูงของประชาชน

* SCc = ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ

* SCs = ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม

* SCt = ทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจ

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุข
ด้านสังคมและเพื่อนฝูงของประชาชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.f
Regression	88.573	3	29.524	82.058	.000
Residual	142.481	396	.360		
ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการ	B	SE.B	Beta	T	Sig.t
ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ	.380	.051	.353	7.472	.000
ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม	.367	.046	.328	7.914	.000
ด้านความไว้วางใจ	.127	.047	.128	2.724	.007
ค่าคงที่	0.563	0.184		3.061	.002

หมายเหตุ : R = .619 S.E.est = .600

$R^2 = .383$ Adjusted $R^2 = .379$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตัวแปรทุนทางสังคมแต่ละด้าน คือ ด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง โดยใช้การวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) มีเพียงตัวแปรทุนทางสังคม 2 ด้านคือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ที่สามารถทำนายความสุขด้านสุขภาพของประชาชนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ (Sig t = .000) มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .329 และ -.233 ตามลำดับมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยทุนทางสังคมทั้ง 2 ด้าน ต่อความสุขด้านรายได้ของประชาชน (R) มีค่าเท่ากับ .351 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .685 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .123 ซึ่งแสดงว่าทุนทางสังคมทั้ง 2 ด้านนี้ร่วมกันสามารถอธิบายระดับความสุขด้านสุขภาพของประชาชนได้ร้อยละ 12.3 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ที่ปรับแล้ว Adjusted $R^2 = .119$ สรุปได้ว่าทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ร่วมกันสามารถอธิบายความสุขด้านสุขภาพของประชาชนได้ร้อยละ 12.3 นั้นหมายความว่าปัจจัยทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านกลุ่ม

และเครือข่าย สามารถอธิบายความสุขด้านสุขภาพของประชาชนได้ดีที่สุด ส่วนตัวแปรทางสังคมด้านอื่นๆ ที่นำมาวิเคราะห์ไม่มีอิทธิพลต่อความแปรปรวนของความสุขด้านสุขภาพของประชาชน(ดังตารางที่ 23)

ซึ่งความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้คือ

$$HS = 2.981 + 0.353(SCs) - 0.212(SCn)$$

* HS = ความสุขด้านสุขภาพของประชาชน

* SCs = ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม

* SCn = ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขด้านสุขภาพของประชาชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.f
Regression	26.223	2	13.112	27.923	.000
Residual	186.414	397	.470		
ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการ	B	SE.B	Beta	T	Sig.t
ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม	.353	.052	.329	6.771	.000
ด้านกลุ่มและเครือข่าย	-.212	.044	-.233	-4.796	.000
ค่าคงที่	2.981	0.196		15.234	.000

หมายเหตุ : R = .351 S.E.est = .685

R² = .123 Adjusted R² = .119 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตัวแปรทุนทางสังคมแต่ละด้าน คือ ด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง โดยใช้การวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) มีเพียงตัวแปรทุนทางสังคม 3 ด้านคือ ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ที่สามารถทำนายความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ (Sig t = .000) มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .420 .346 และ -.121 ตามลำดับมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยทุนทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ต่อความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชน (R) มีค่าเท่ากับ .563 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .837 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .317 ซึ่งแสดงว่าทุนทางสังคมทั้ง 3 ด้านนี้ร่วมกันสามารถอธิบายระดับความสุขด้านสุขภาพของประชาชนได้ร้อยละ 31.7 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ที่ปรับแล้ว Adjusted $R^2 = .312$ สรุปได้ว่าทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ร่วมกันสามารถอธิบายความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชนได้ร้อยละ 31.7 นั้นหมายความว่าปัจจัยทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย สามารถอธิบายความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชนได้ดีที่สุด ส่วนตัวแปรทุนทางสังคมด้านอื่นๆ ที่นำมาวิเคราะห์ไม่มีอิทธิพลต่อความแปรปรวนของความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชน(ดังตารางที่ 24)

ซึ่งความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม และทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้คือ

$$HS = 0.348 + 0.598(SCc) + 0.513(SCs) - 0.152(SCn)$$

* HS = ความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชน

* SCc = ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ

* SCs = ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม

* SCn = ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุข
ด้านเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.f
Regression	128.626	3	42.875	61.267	.000
Residual	277.125	396	.700		
ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการ	B	SE.B	Beta	T	Sig.t
ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ	.598	.071	.420	8.464	.000
ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม	.513	.065	.346	7.936	.000
ด้านกลุ่มและเครือข่าย	-.152	.062	-.121	-2.462	.014
ค่าคงที่	0.348	0.255		1.366	.173

หมายเหตุ : $R = .563$ $S.E.est = .837$

$R^2 = .317$ $Adjusted R^2 = .312$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตัวแปรทุนทางสังคมแต่ละด้าน คือ ด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง โดยใช้การวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) มีเพียงตัวแปรทุนทางสังคม 2 ด้านคือ ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ และทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ที่สามารถทำนายความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคลของประชาชนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($Sig t = .000$) มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .327 และ .318 ตามลำดับมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยทุนทางสังคมทั้ง 2 ด้าน ต่อความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคลของประชาชน (R) มีค่าเท่ากับ .515 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .774 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .266 ซึ่งแสดงว่าทุนทางสังคมทั้ง 2 ด้านนี้ร่วมกันสามารถอธิบายระดับความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคลของประชาชนได้ร้อยละ 26.6 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ที่ปรับแล้ว $Adjusted R^2 = .262$ สรุปได้ว่าทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ และทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ร่วมกันสามารถอธิบายความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคลของประชาชนได้ร้อยละ 26.6 นั้นหมายความว่าปัจจัยทุนทาง

สังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ และทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม สามารถอธิบายความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคลของประชาชนได้ดีที่สุด ส่วนตัวแปรทุนทางสังคมด้านอื่นๆ ที่นำมาวิเคราะห์ไม่มีอิทธิพลต่อความแปรปรวนของความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคลของประชาชน (ดังตารางที่ 25)

ซึ่งความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ และทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้คือ

$$HS = 0.844 + 0.416(SCc) + 0.421(SCs)$$

* HS = ความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชน

* SCc = ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ

* SCs = ทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคลของประชาชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.f
Regression	86.034	2	43.017	71.835	.000
Residual	237.738	397	.599		
ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการ	B	SE.B	Beta	T	Sig.t
ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ	.416	.057	.327	7.298	.000
ด้านความสมานฉันท์ทางสังคม	.421	.059	.318	7.095	.000
ค่าคงที่	0.844	0.233		3.627	.000

หมายเหตุ : R = .515 S.E.est = .774

R² = .266 Adjusted R² = .262 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับทุนทางสังคมของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 6,967 คน โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมได้มาจากการสุ่มตัวอย่างด้วย สูตรทาโร ยามาเน Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จ SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยวิธี Stepwise สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ปัจจัยพื้นฐาน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 57.3 เป็นเพศชายร้อยละ 42.8 กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปีมากที่สุด ร้อยละ 29.8 รองลงมาคือมีอายุ 21 – 30 ปี ร้อยละ 24.5 ลำดับต่อมาคือมีอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 20.3 รองสุดท้ายคือมีอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 16.0 และลำดับสุดท้ายคือมีอายุไม่เกิน 20 ปี ร้อยละ 9.5 กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 32.8 เท่ากันทั้งสองระดับ ลำดับ รองลงมาคือ ระดับปวช./ปวส. ร้อยละ 21.5 ลำดับถัดมาคือระดับปริญญาตรี ร้อยละ 10.8 ลำดับถัดมาอีกคือสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.3 และระดับอื่นๆมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 1.0 กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด ร้อยละ 39.0 รองลงมาคืออาชีพเจ้าของกิจการส่วนตัว ร้อยละ 13.8 อาชีพอื่นๆ ร้อยละ 12.8 ซึ่งใกล้เคียงกับอาชีพ

ลูกจ้างประจำที่มีร้อยละ 12.3 ลำดับถัดมาคืออาชีพเกษตรกร ร้อยละ 6.0 ซึ่งใกล้เคียงกับอาชีพข้าราชการที่มีร้อยละ 5.8 และอาชีพรัฐวิสาหกิจกับไม่มีงานทำมีจำนวนน้อยที่สุด โดยมีจำนวนเท่ากันที่ร้อยละ 5.3 กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาทมากที่สุด ร้อยละ 32.0 รองลงมาคือ 6,001 – 8,000 บาท ร้อยละ 28.8 8,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 16.0 15,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 9.8 10,001 – 13,000 บาท ร้อยละ 8.5 และน้อยที่สุดคือ 13,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 5.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสมากที่สุด ร้อยละ 57.0 รองลงมา คือ โสด ร้อยละ 32.5 และหย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้ายน้อยที่สุด ร้อยละ 10.5

5.1.2 ระดับทุนทางสังคมของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ผลการศึกษาระดับทุนทางสังคมของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่าส่วนใหญ่ประชาชนมีระดับทุนทางสังคมโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มากที่สุดคือด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือด้านกิจกรรมและความร่วมมือ มีระดับทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 ลำดับต่อมาคือด้านความไว้วางใจ มีระดับทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 ลำดับต่อมาคือด้านกลุ่มและเครือข่าย มีระดับทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 ลำดับสุดท้ายคือด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง มีระดับทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62

5.1.3 ระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ผลการศึกษาระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่าส่วนใหญ่ประชาชนมีระดับความสุขโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มากที่สุดคือด้านสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือด้านค่านิยมส่วนบุคคล มีระดับความสุขอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ลำดับต่อมาคือด้านเสรีภาพส่วนบุคคล มีระดับความสุขอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ลำดับต่อมาคือด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว มีระดับความสุขอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ลำดับต่อมาคือด้านสังคมและเพื่อนฝูง มีระดับความสุขอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ลำดับต่อมาคือด้านการทำงาน มีระดับความสุขอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ลำดับสุดท้ายคือด้านรายได้ มีระดับความสุข อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86

5.1.4 การทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานไว้ 7 สมมติฐาน ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชน ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุขโดยรวม ($r = .495$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 เมื่อพิจารณาทุนทางสังคมโดยรวมกับความสุขของประชาชนรายด้าน พบว่า ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านรายได้ ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านการงาน ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านสังคมและเพื่อนฝูง ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านค่านิยมส่วนบุคคล แต่ทุนทางสังคมโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชนในด้านสุขภาพ

สมมติฐานที่ 2 ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชน ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุขโดยรวม ($r = .316$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 เมื่อพิจารณาทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายกับความสุขของประชาชนรายด้าน พบว่า ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านรายได้ ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและ

เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุของประชาชนในด้านการงาน ทูทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุของประชาชนในด้านสังคมและเพื่อนฝูง ทูทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางตรงข้ามกับความสุของประชาชนในด้านสุขภาพ ทูทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุของประชาชนในด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ทูทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่ายมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุของประชาชนในด้านค่านิยมส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 3 ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์กับความสุของประชาชน ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุโดยรวม ($r = .335$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 3 เมื่อพิจารณาทูทางสังคมด้านความไว้วางใจกับความสุของประชาชนรายด้านพบว่า ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุของประชาชนในด้านรายได้ ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุของประชาชนในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุของประชาชนในด้านการงาน ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุของประชาชนในด้านสังคมและเพื่อนฝูง ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุของประชาชนในด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุของประชาชนในด้านค่านิยมส่วนบุคคล แต่ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจไม่มีความสัมพันธ์กับความสุของประชาชนในด้านสุขภาพ

สมมติฐานที่ 4 ทูทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือมีความสัมพันธ์กับความสุของประชาชน ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ทูทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุโดยรวม ($r = .497$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 เมื่อพิจารณาทูทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือกับความสุของประชาชนรายด้านพบว่า ทูทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือมีความสัมพันธ์ระดับปาน

สมมติฐานที่ 6 ทูทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชน ตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ทูทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุขโดยรวม ($r = .209$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 6 เมื่อพิจารณาทูทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองกับความสุขของประชาชนรายด้าน พบว่า ทูทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านรายได้ ทูทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านการงาน ทูทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านสังคมและเพื่อนฝูง ทูทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางตรงข้ามกับความสุขของประชาชนในด้านสุขภาพ ทูทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสุขของประชาชนในด้านค่านิยมส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 7 ทูทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านความไว้วางใจ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความสามัคคีทางสังคม ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองสามารถพยากรณ์ความสุขโดยรวมของประชาชนได้

ผลการศึกษาพบว่า ทูทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ และด้านความสามัคคีทางสังคม สามารถทำนายความสุขของประชาชนได้ดีที่สุดร้อยละ 40.0 ซึ่งความสัมพันธ์ของทูทางสังคมด้านความสามัคคีทางสังคม และทูทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้คือ

$$HS = 1.028 + 0.379(SCs) + 0.343(SCc)$$

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ระดับทูทางสังคมของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ผลการศึกษาระดับทูทางสังคมของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่าส่วนใหญ่ประชาชนมีระดับทูทางสังคมโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มากที่สุดคือด้านความสามัคคีทางสังคม อยู่ในระดับสูง ส่วน

ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความไว้วางใจ ด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านอำนาจหน้าที่และ กิจกรรมทางการเมือง มีระดับทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทุนทางสังคมในด้าน ความสมานฉันท์ทางสังคมที่อยู่ในระดับสูงนั้นทำให้เห็นว่าประชาชนในตำบลศิระทองนั้นมีความ สามัคคีกัน รักใคร่กลมเกลียวกัน ไม่ทะเลาะกันและไม่ลักขโมยกันภายในชุมชน อาจเป็นผลมาจาก ลักษณะทุนทางสังคมดั้งเดิมของชุมชนในประเทศไทยที่มีมานาน สำหรับทุนทางสังคมในด้าน กิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความไว้วางใจ ด้านกลุ่มและเครือข่าย มีระดับทุนทางสังคมอยู่ใน ระดับปานกลาง อาจเป็นผลมาจากสภาพสังคมในปัจจุบันที่ทำให้ประชาชนต้องทำงานแข่งกับเวลา ทำให้ไม่มีเวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในชุมชน ขาดการพบปะกันภายในกลุ่ม และขาด ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ส่วนในด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองที่มีระดับทุนทาง สังคมในระดับปานกลางแต่จัดอยู่ในอันดับที่ต่ำที่สุดนั้นอาจเป็นผลมาจากการที่ประชาชนขาดความ ไว้วางใจในตัวนักการเมืองท้องถิ่นจึงทำให้ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

จากผลการศึกษาระดับทุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ งานวิจัยของ อุดม บัวเกษ (2548) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการสำรวจทุนทางสังคมในอำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ทุนทางสังคมในภาพรวมของอำเภอวังหิน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อ พิจารณาโดยจำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านปทัสถาน ด้านความไว้วางใจ และด้านเครือข่ายก็อยู่ใน ระดับปานกลางเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์วรรณ ทองสง (2552) ที่ ได้ทำการศึกษาเรื่องการสำรวจทุนทางสังคมของชุมชนในชนบท : กรณีศึกษาชุมชนบ้านสามพระ ยา ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ระดับทุนทางสังคมของบุคคลส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่าระดับทุนทางสังคมด้านความผูกพันมีค่ามากที่สุด รองลงมาคือด้านการเกี่ยวพัน รองลงมาอีกคือด้านการเชื่อมโยง

5.2.2 ระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัด นครปฐม

ผลการศึกษาระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัด นครปฐม พบว่าส่วนใหญ่ประชาชนมีระดับความสุขโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็น รายด้านพบว่า ด้านที่มากที่สุดคือด้านสุขภาพ รองลงมาคือด้านค่านิยมส่วนบุคคล ลำดับต่อมาคือ ด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ลำดับต่อมาคือด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งทั้ง 4 ด้านมีระดับ ความสุขอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านสังคมและเพื่อนฝูง ด้านการงาน ด้านรายได้ มีระดับความสุข อยู่ ในระดับปานกลาง จากผลการศึกษาระดับความสุขโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้นอาจ เนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจที่ไม่ดีส่งผลให้ความสุขในด้านการงาน และด้านรายได้ของประชาชน

อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสานาด ถิ่นทะเล (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวัดระดับความสุขของประชาชน:กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยวน้อย อำเภอเกาะยว จังหวัดพังงา พบว่า ความสุขโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกันในด้านสุขภาพซึ่งผลการศึกษพบว่าอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความสุขในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งผลการศึกษานั้น ระดับความสุขในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวของประชาชนตำบลศิระชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า มีความสุขอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิริยะ ผลพิรุฬห์ และ ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสุขจากทุนทางสังคม: กรณีศึกษาจากกลุ่ม ตัวอย่างในจังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการสร้างทุนทางสังคมในประเภทต่างๆ จะส่งผลต่อระดับความสุขของคนในสังคมไทยหรือไม่อย่างไร ผลการศึกษาพบว่า ความสุขของบุคคลอื่นๆ ในครอบครัวส่งผลเชิงบวกต่อความสุขของบุคคลนั้นๆ ด้วยเช่นกัน โดยถ้าคนใน ครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความรักใคร่ซึ่งกัน และกัน ก็จะส่งผลทำให้ครอบครัวนั้นมีความสุขมากขึ้นด้วย

สำหรับความสุขในด้านค่านิยมส่วนบุคคล ซึ่งผลการศึกษานั้นระดับความสุขในด้าน ค่านิยมส่วนบุคคลของประชาชนตำบลศิระชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า มีความสุขอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รศรินทร์ เกรย์, ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และสิรินันท์ กิตติสุขสถิตย์ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสุขบนความพอเพียง: ความมั่นคงในบั้นปลายชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความสุขของผู้สูงอายุ ทั้งปัจจัย ภายนอก หรือสภาวะแวดล้อม และปัจจัยภายในทางด้านจิตใจของแต่ละบุคคล ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบว่าไม่ยากจนเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้านถึงแม้จะมีฐานะเท่าเทียมกับเพื่อนบ้าน มีความสุขมากที่สุด และจากข้อมูลการสำรวจเดียวกันนี้พบว่าเกือบทุกคนตอบว่าที่มีความรู้สึก เช่นนั้นเพราะมีความพอเพียง และสมถะ ความรู้สึกพอเพียง เป็นปัจจัยภายในจิตใจ ที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น หรือนโยบายใดๆ จากภาครัฐ

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกับ ความสุขโดยรวม ($r = .495$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิริยะ ผลพิรุฬห์ และปังปอนด์ รักอำนวยกิจ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสุขจากทุนทางสังคม: กรณีศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการสร้างทุนทางสังคม

ในประเภทต่างๆ จะส่งผลต่อกระทบต่อความสุขของคนในสังคมไทยหรือไม่อย่างไร ผลการศึกษาพบว่า ทูทางสังคมในระดับต่างๆ ไม่ว่าจะในระดับบุคคล (Individual), ระดับครอบครัว (Family), และระดับชุมชน(Commodity) ส่งผลต่อความสุขอย่างมีนัยสำคัญ

ทูทางสังคมด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุขโดยรวม ($r = .335$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิริยะ ผลพิรุฬห์ และปึงปอนด์ รักอำนวยกิจ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสุขจากทูทางสังคม: กรณีศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีความไว้วางใจบุคคลอื่นในชุมชนมีความน่าจะเป็นที่จะมีความสุขมากกว่าบุคคลที่ไม่มีความไว้วางใจบุคคลอื่นในชุมชนประมาณร้อยละ 9 และมีผลต่อระดับความสุขประมาณ 0.2

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาชุมชนด้านทูทางสังคม

จากการศึกษาระดับทูทางสังคมของประชาชนตำบลศิระชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่าส่วนใหญ่ประชาชนมีระดับทูทางสังคมโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มากที่สุดคือด้านความสมานฉันท์ทางสังคม อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านที่เหลืออีก 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมและความร่วมมือ ด้านความไว้วางใจ ด้านกลุ่มและเครือข่าย ด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง มีระดับทูทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรจะมีการพัฒนาทูทางสังคมของชุมชนใน 4 ด้าน ดังนี้คือ

- 1.ภาครัฐและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมทูทางสังคมในด้านกิจกรรมและความร่วมมือโดยจัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วม เช่น กิจกรรมแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน กิจกรรมแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน และกิจกรรมส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีในชุมชน

- 2.ภาครัฐและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นรวมถึงนักการเมืองท้องถิ่นต้องเร่งสร้างความไว้วางใจจากประชาชน โดยควรปฏิบัติตามหน้าที่ด้วยความจริงใจและซื่อสัตย์ รวมถึงข่าวสารที่ส่งถึงประชาชนต้องเป็นข้อมูลที่เป็นจริง และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน นอกจากหน่วยงานส่วนท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นต้องเร่งสร้างความไว้วางใจจากประชาชนแล้ว ตัวประชาชนเองก็ต้องมีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนบ้านด้วย ซึ่งในกรณีนี้ทุกหน่วยงานในชุมชนจะต้องมีบทบาทเข้าไปพัฒนาการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันภายในชุมชน เช่น โรงเรียนจะต้องมีการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมกับนักเรียนที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตให้มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

3.ภาครัฐและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมการรวมกลุ่มในชุมชน ซึ่งในปัจจุบัน การรวมกลุ่มของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีน้อยมาก ดังนั้นทุกหน่วยงานต้องเร่งสร้างการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายให้เกิดขึ้นในชุมชน

4.ภาครัฐและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมการสร้างทุนทางสังคมในด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น เช่น การประชุมประชาคมหมู่บ้านที่จัดขึ้นในแต่ละครั้งของตำบลศิระทองนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงและสร้างแรงดึงดูดใจที่จะทำให้ประชาชนเข้าร่วมประชุม นอกจากนี้ควรเพิ่มช่องทางในการร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องการเมืองจากช่องทางอื่นๆเช่น ช่องทางออนไลน์

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาชุมชนด้านความสุข

ผลการศึกษาระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่าส่วนใหญ่ประชาชนมีระดับความสุขโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มากที่สุดคือด้านสุขภาพ รองลงมาคือด้านค่านิยมส่วนบุคคล ลำดับต่อมาคือด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ลำดับต่อมาคือด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งทั้ง 4 ด้านมีระดับความสุขอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านสังคมและเพื่อนฝูง ด้านการงาน ด้านรายได้ มีระดับความสุข อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรพัฒนาการสร้างความสุขจาก 3 ด้านดังนี้

1.ภาครัฐและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นจะต้องทำให้ประชาชนเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการเสียสละเพื่อสังคมและส่วนรวม และส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างประชาชนและเพื่อนบ้าน

2.ภาครัฐและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรจัดกิจกรรมส่งเสริมในด้านการงานของประชาชนเช่น เปิดการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ประชาชน จัดโครงการพัฒนาฝีมือแรงงานหรืออาจเป็นสื่อกลางในการจัดประชาชนเข้าไปฝึกอบรมในหน่วยงานต่างๆ จัดตลาดนัดแรงงานขึ้นในชุมชน

3.ภาครัฐและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรให้คำปรึกษาและแนะนำการหารายได้เสริมให้แก่ประชาชน หรือจัดหาผู้เชี่ยวชาญในสายอาชีพต่างๆมาอบรมและให้คำปรึกษาแก่ประชาชน เช่น จัดเกษตรอำเภอมาให้คำปรึกษาในภาคเกษตรกรรมว่าทำอย่างไรให้ต้นทุนน้อยลงและผลผลิตเพิ่มขึ้น หรือจัดหานักการตลาดมาให้คำปรึกษากับกิจการ SME นอกจากนี้การส่งเสริมด้านรายได้เสริมแล้วการให้ความรู้และปลูกฝังการใช้จ่ายให้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตก็เป็นสิ่งสำคัญโดยภาครัฐและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมในเรื่องของการออม หรือส่งเสริมให้ประชาชนมีสมุดบันทึกรายรับรายจ่ายประจำครัวเรือน

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาชุมชนด้านความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุข

ทุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสุขโดยรวม ทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ และด้านความสมานฉันท์ทางสังคมสามารถทำนายความสุขของประชาชนได้ดีที่สุดร้อยละ 40.2 ดังนั้นภาครัฐและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมทุนทางสังคมในด้านกิจกรรมและความร่วมมือโดยจัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วม เช่น กิจกรรมแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน กิจกรรมแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน และกิจกรรมส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในชุมชน นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมทุนทางสังคมในด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ให้ทุกคนมีความสามัคคีกัน ซึ่งทุนทางสังคมทั้งสองด้านจะทำให้ประชาชนมีความสุขมากยิ่งขึ้น

5.3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

5.3.4.1 ควรมีการศึกษาถึงระดับทุนทางสังคม ระดับความสุข รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในชุมชนอื่นๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบหาข้อเหมือนและแตกต่างมาวิเคราะห์แล้วนำไปพัฒนาชุมชนอื่นๆต่อไป

5.3.4.2 ควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยอื่นๆนอกเหนือจากทุนทางสังคมที่จะมีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชน เพื่อนำมาพัฒนาให้ประชาชนมีความสุขเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ชวินทร์ ถิ่นะบรรจง และคนอื่นๆ. (2547). **การจัดทำกรอบตัวชี้วัดทุนทางสังคมไทย : รายงานฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทิพย์วรรณ ทองสง. (2552). “การสำรวจทุนทางสังคมของชุมชนในชนบท: กรณีศึกษาชุมชนบ้านสามพระยา ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นภาพรณัฏ์ พิพัฒน์. (2550). **เปิดโลกความสุข GNH**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- นิตานาด ถิ่นทะเล. (2550). “การวัดระดับความสุขของประชาชน: กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา.” รายงานการศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปราณี ทินกร. (2551). “เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความทุกข์.” **วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์** 26, 4 (ธันวาคม): 103-178.
- ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ. (2547). “วาทกรรมทุนทางสังคม: กระบวนการสร้างแนวคิดและปฏิบัติการในบริบทการพัฒนาของไทย(พ.ศ. 2540-2546).” วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก. (2549). **ความสุข 5 ชั้น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศรีชัยการพิมพ์. อ้างถึงใน รศรินทร์ เกรย์, ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และศิรินนท์ กิตติสุขสถิตย์. (2549). **ความสุขบนความพอเพียง: ความมั่นคงในบั้นปลายชีวิต**. นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากร และสังคม.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์ และปังปอนด์ รักอำนวยกิจ. (2550). **ความสุขกายสบายใจของคนเมือง**. นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากร และสังคม.
- _____. (2551). **ความสุขจากทุนทางสังคม: กรณีศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดกาญจนบุรี**. นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากร และสังคม.
- เริงชัย ต้นสุชาติ. (2551). “ดัชนีวัดความสุข และความอยู่ดีมีสุขของประชากรอำเภอสันทราย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- วรฤดี โรมรัตนพันธ์. (2548). **ทุนทางสังคม**. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).
- ศิริวัชร วงษ์วันทนี. (2552). “การศึกษาทุนทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยม ตรีศึกษาโรงเรียนนาคนาคประสิทธิ์.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548ข). **โครงการกำหนดดัชนีทุนทางสังคม**. กรุงเทพฯ: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สุจินดา สุขกำเนิด. (2542). **ทุนทางสังคม: การปฏิวัติชุมชนอีสาน**. กรุงเทพฯ: คลังนาวิทยา.
- อุดม บัวเกษ. (2548). “ทุนทางสังคมในอำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อเนก นาคบุตร. (2545). **ทุนทางสังคมและประชาสังคมในเมืองไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักกองทุนเพื่อสังคมธนาคารออมสิน.
- Alexandrova, Anna. (2005). “Subjective Well-Being and Kahneman’s Objective Happiness.” **Journal of Happiness Studies** 6, 3 (September): 301-324. อ้างถึงใน รศรินทร์ เกรย์, ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และศิรินันท์ กิตติสุขสถิตย์. (2549). **ความสุขบนความพอเพียง: ความมั่นคงในบั้นปลายชีวิต**. นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากร และสังคม.
- Layard, Richard. (2005). **Happiness: Lessons from a New Science**. New York: Penguin Press. อ้างถึงใน วรรณภา ประยุกต์วงศ์ และชนัญญา สิ้นชื่น. (2551). “ความสุขของบัณฑิตบริหารธุรกิจในมุมมองพุทธเศรษฐศาสตร์.” **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี** 10, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 128-149.

ภาษาต่างประเทศ

- Coleman, James S. (1988). “Social Capital in the Creation of Human Capital.” **American Journal of Sociology** 94 (September): 95-120.
- Legatum Institute. (2011). **The 2010 Legatum Prosperity index**. Accessed August 22. Available from <http://www.prosperity.com/downloads/2010LegatumProsperityIndexBrochure.pdf>

Putnam, Robert D. (1995). **Turning in, turning out: the strange disappearance of social capital in America**. New Jersey: Political Science and Politics.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง : ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง
อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับทุนทางสังคมของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ใช้สอบถามประชาชนตำบลศิระทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 ระดับทุนทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 3 ระดับความสุขของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องสี่เหลี่ยมที่ท่านเลือกเพียงคำตอบเดียว
3. ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามในครั้งนี้จะเก็บไว้เป็นความลับเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น

ส่วนที่ 2 ระดับทุนทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับทุนทางสังคม กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องสี่เหลี่ยมที่ท่านเลือกเพียงคำตอบเดียว

1. หมายถึง ตรงกับท่านน้อยที่สุด
2. หมายถึง ตรงกับท่านน้อย
3. หมายถึง ตรงกับท่านปานกลาง
4. หมายถึง ตรงกับท่านมาก
5. หมายถึง ตรงกับท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทุนทางสังคม					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
1. การวัดทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย							
1.1	ท่านพบปะสนทนากับกลุ่มเพื่อนบ้านของท่านเป็นประจำ						
1.2	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยสม่ำเสมอ						
1.3	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นอกชุมชน โดยสม่ำเสมอ						
1.4	ท่านสามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านเมื่อมีปัญหาส่วนตัว						
1.5	ท่านสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้านเมื่อเพื่อนบ้านของท่านมีปัญหาส่วนตัว						
2. การวัดทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจ							
2.1	ท่านมีความไว้วางใจต่อเพื่อนบ้านในหมู่บ้านเดียวกัน						
2.2	ท่านมีความไว้วางใจต่อเพื่อนบ้านต่างหมู่บ้านกับท่าน						
2.3	ท่านมีความไว้วางใจต่อบุคคลทั่วไปในตำบลของท่าน						
2.4	ท่านมีความไว้วางใจต่อนักการเมืองท้องถิ่น						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทุนทางสังคม					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
2.5	ท่านมีความไว้วางใจในข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบลศรีระทอง						
3. การวัดทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ							
3.1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนโดยการสละกำลังกาย						
3.2	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนโดยบริจาคเงินหรือสิ่งของ						
3.3	ท่านให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาหาสาเหตุคิดในชุมชน						
3.4	ท่านให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน						
3.5	ท่านให้ความร่วมมือในกิจกรรมการส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในชุมชน						
4. การวัดทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม							
4.1	ท่านและกลุ่มเพื่อนของท่านมีความสามัคคีกัน						
4.2	กลุ่มของท่านและกลุ่มต่างๆในชุมชนมีความสามัคคีกัน						
4.3	ท่านเคยทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่นๆในชุมชน						
4.4	ท่านเคยถูกขโมยทรัพย์สินในเขตชุมชนของท่าน						
4.5	ท่านเคยถูกหลอกลวงจากบุคคลอื่นๆในชุมชน						
5. การวัดทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง							
5.1	ท่านมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆของชุมชน						
5.2	ท่านสามารถที่จะจูงใจเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมในด้านการพัฒนาชุมชน						
5.3	ท่านมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อ						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทุนทางสังคม					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
	ส่วนรวมต่างๆในชุมชน						
5.4	ท่านเข้าร่วมชี้แจง ร้องเรียน เกี่ยวกับปัญหาส่วนรวม ของชุมชน						
5.5	ท่านเข้าพบปะพูดคุยกับนักการเมืองท้องถิ่นเป็น ประจำ						

ส่วนที่ 3 ระดับความสุขของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับความสุข กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องสี่เหลี่ยมที่ท่านเลือกเพียงคำตอบเดียว

1. หมายถึง ตรงกับท่านน้อยที่สุด
2. หมายถึง ตรงกับท่านน้อย
3. หมายถึง ตรงกับท่านปานกลาง
4. หมายถึง ตรงกับท่านมาก
5. หมายถึง ตรงกับท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทุนทางสังคม					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
1. การวัดความสุขด้านรายได้							
1.1	ท่านรู้สึกพึงพอใจกับรายได้ที่ท่านได้รับ						
1.2	รายได้ของท่านเพิ่มขึ้นทุกปี						
1.3	รายได้ในปัจจุบันของท่านตรงตามที่ท่านได้คาดหวังไว้						
1.4	รายได้ในปัจจุบันของท่านมีความเหมาะสมเมื่อเทียบกับคนในระดับการศึกษาเดียวกัน						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทุนทางสังคม					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
1.5	รายได้ต่อเดือนของท่านเพียงพอต่อการดำเนินชีวิต						
2. การวัดความสุขด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว							
2.1	ท่านเห็นด้วยว่าครอบครัวของท่านเป็นแหล่งที่จะช่วยหาทางออกให้กับปัญหาส่วนใหญ่ที่ท่านมี						
2.2	สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน						
2.3	ท่านรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว						
2.4	ท่านปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครอบครัวเสมอ เมื่อท่านมีปัญหา						
2.5	ท่านเห็นด้วยว่าเมื่อท่านป่วยหนักครอบครัว และญาติจะดูแลท่านเป็นอย่างดี						
3. การวัดความสุขด้านการทำงาน							
3.1	ท่านมีงานประจำทำ						
3.2	ท่านพอใจในงานที่ท่านทำอยู่						
3.3	ท่านรู้สึกประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในงานที่ทำ						
3.4	ท่านมีความสุขกับการริเริ่มงานใหม่และแตกต่างกว่าที่เป็นอยู่						
3.5	ท่านรู้สึกว่าการทำงานทำให้ชีวิตของท่านมีประโยชน์และมีคุณค่า						
4. การวัดความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูง							
4.1	ท่านมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน						
4.2	ท่านให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นตามโอกาสอันควร						
4.3	ท่านเสียสละแรงกายหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทุนทางสังคม					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
4.4	ท่านมีความมั่นใจว่าญาติหรือเพื่อนจะช่วยเหลือท่าน ถ้ามีเหตุการณ์ร้ายแรงหรือฉุกเฉินเกิดขึ้นกับท่าน						
4.5	ท่านพอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับบุคคลอื่น						
5. การวัดความสุขด้านสุขภาพ							
5.1	ท่านได้รับบริการทางการแพทย์จากสถานพยาบาล ในตำบลอย่างสะดวกและรวดเร็ว						
5.2	ท่านรู้สึกกังวลและทุกข์ทรมานใจเกี่ยวกับการ เจ็บป่วยของท่าน						
5.3	ท่านต้องไปปรับการรักษาพยาบาลเสมอๆเพื่อให้ ดำเนินชีวิตและทำงานได้						
5.4	ท่านต้องใช้ยา(กิน ฉีด พ่น ทา)อยู่เสมอ จึงจะสามารถ ทำงานได้						
5.5	ท่านเป็นโรคเรื้อรัง(เบาหวาน ความดันโลหิต หัวใจ อัมพาต ลมชัก ฯลฯ ในกรณีถ้ามีให้ใส่เล็กน้อยหรือ มากตามอาการที่มี)						
6. การวัดความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคล							
6.1	ท่านสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่างๆด้วยตัว ท่านเอง						
6.2	ท่านสามารถทำในสิ่งที่ตนคิดโดยไม่สร้าง ความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น						
6.3	ท่านไม่ถูกคนอื่นครอบงำด้านความคิด						
6.4	ท่านมีอิสระในการเลือกประกอบอาชีพ						
6.5	ท่านมีอิสระในการออกความคิดเห็นในเรื่องการเมือง						
7. การวัดความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคล							
7.1	ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทุนทางสังคม					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
7.2	ท่านคิดว่าท่านมีความเป็นอยู่และฐานะทางสังคมตามที่ท่านได้คาดหวังไว้						
7.3	ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเอง						
7.4	ท่านมองปัญหาทุกปัญหาเป็นสิ่งที่แก้ไขได้						
7.5	ความเชื่อที่ท่านยึดถือ ทำให้ท่านมีความเข้มแข็งและสามารถเผชิญกับความยุ่งยากได้						

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม

การตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความสุขของประชาชนตำบลศิระตะทอง
อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญที่			
	1	2	3	IOC
1. เพศ (1) ชาย (2) หญิง	1	1	1	1
2. อายุปี (มากกว่า 6 เดือนถือเป็น 1 ปี)	1	1	1	1
3. ระดับการศึกษา (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษา (3) ปวช./ปวส. (4)ปริญญาตรี (5) สูงกว่าปริญญาตรี (6) อื่นๆ โปรดระบุ.....	1	1	1	1
4. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพ (1) เกษตรกร (2) ข้าราชการ (3) รัฐวิสาหกิจ (4) เจ้าของกิจการส่วนตัว (5) ลูกจ้างประจำ (6) รับจ้าง (7) ไม่มีงานทำ (8) อื่นๆ ระบุ.....	1	1	1	1
5. รายได้ต่อเดือนของท่าน (1) ต่ำกว่า 6,000 บาท (2) 6,001-8,000 บาท (3) 8,001-10,000 บาท (4) 10,001-13,000 บาท (5) 13,001-15,000 บาท (6) 15,001 บาท ขึ้นไป	1	1	1	1
6. สถานภาพสมรส	1	1	1	1

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญที่			
	1	2	3	IOC
(1) โสด				
(2) สมรส				
(3) หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย				

ส่วนที่ 2 ระดับทุนทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญที่			
		1	2	3	IOC
1. การวัดทุนทางสังคมด้านกลุ่มและเครือข่าย					
1.1	ท่านพบปะสนทนากับกลุ่มเพื่อนบ้านของท่านเป็นประจำ	1	1	1	1
1.2	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนโดยสม่ำเสมอ	1	1	1	1
1.3	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นอกชุมชนโดยสม่ำเสมอ	1	1	1	1
1.4	ท่านสามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านเมื่อมีปัญหาส่วนตัว	1	1	1	1
1.5	ท่านสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้านเมื่อเพื่อนบ้านของท่านมีปัญหาส่วนตัว	1	1	1	1
2. การวัดทุนทางสังคมด้านความไว้วางใจ					
2.1	ท่านมีความไว้วางใจต่อเพื่อนบ้านในหมู่บ้านเดียวกัน	1	1	1	1
2.2	ท่านมีความไว้วางใจต่อเพื่อนบ้านต่างหมู่บ้านกับท่าน	1	1	1	1
2.3	ท่านมีความไว้วางใจต่อบุคคลทั่วไปในตำบลของท่าน	1	1	1	1
2.4	ท่านมีความไว้วางใจต่อนักการเมืองท้องถิ่น	1	1	1	1
2.5	ท่านมีความไว้วางใจในข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบล ศิระชะทอง	1	1	1	1
3. การวัดทุนทางสังคมด้านกิจกรรมและความร่วมมือ					
3.1	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนโดยการสละกำลังกาย	1	1	1	1

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญที่			
		1	2	3	IOC
3.2	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน โดยบริจาคเงินหรือสิ่งของ	1	1	1	1
3.3	ท่านให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสาเหตุคิดในชุมชน	1	1	1	1
3.4	ท่านให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	1	1	1	1
3.5	ท่านให้ความร่วมมือในกิจกรรมการส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในชุมชน	1	1	1	1
4. การวัดทุนทางสังคมด้านความสมานฉันท์ทางสังคม					
4.1	ท่านและกลุ่มเพื่อนของท่านมีความสามัคคีกัน	1	1	1	1
4.2	กลุ่มของท่านและกลุ่มต่างๆในชุมชนมีความสามัคคีกัน	1	1	1	1
4.3	ท่านเคยทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่นๆในชุมชน	1	1	0	0.67
4.4	ท่านเคยถูกขโมยทรัพย์สินในเขตชุมชนของท่าน	1	1	0	0.67
4.5	ท่านเคยถูกหลอกลวงจากบุคคลอื่นๆในชุมชน	1	1	0	0.67
5. การวัดทุนทางสังคมด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง					
5.1	ท่านมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆของชุมชน	1	1	1	1
5.2	ท่านสามารถที่จะจูงใจเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมในด้านการพัฒนาชุมชน	1	1	1	1
5.3	ท่านมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่วนรวมต่างๆในชุมชน	1	1	1	1
5.4	ท่านเข้าร่วมชี้แจง ร้องเรียน เกี่ยวกับปัญหาส่วนรวมของชุมชน	1	1	1	1
5.5	ท่านเข้าพบปะพูดคุยกับนักการเมืองท้องถิ่นเป็นประจำ	1	1	1	1

ส่วนที่ 3 ระดับความสุขของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญที่			
		1	2	3	IOC
1. การวัดความสุขด้านรายได้					
1.1	ท่านรู้สึกพึงพอใจกับรายได้ที่ท่านได้รับ	1	1	1	1
1.2	รายได้ของท่านเพิ่มขึ้นทุกปี	1	1	1	1
1.3	รายได้ในปัจจุบันของท่านตรงตามที่ท่านได้คาดหวังไว้	1	1	1	1
1.4	รายได้ในปัจจุบันของท่านมีความเหมาะสมเมื่อเทียบกับคนในระดับการศึกษาเดียวกัน	1	1	1	1
1.5	รายได้ต่อเดือนของท่านเพียงพอต่อการดำเนินชีวิต	1	1	1	1
2. การวัดความสุขด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว					
2.1	ท่านเห็นด้วยว่าครอบครัวของท่านเป็นแหล่งที่จะช่วยหาทางออกให้กับปัญหาส่วนใหญ่ที่ท่านมี	1	1	1	1
2.2	สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน	1	1	1	1
2.3	ท่านรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว	1	1	1	1
2.4	ท่านปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครอบครัวเสมอ เมื่อท่านมีปัญหา	1	1	1	1
2.5	ท่านเห็นด้วยว่าเมื่อท่านป่วยหนักครอบครัว และญาติจะดูแลท่านเป็นอย่างดี	0	1	1	0.67
3. การวัดความสุขด้านการงาน					
3.1	ท่านมีงานประจำทำ	1	1	1	1
3.2	ท่านพอใจในงานที่ท่านทำอยู่	1	1	1	1
3.3	ท่านรู้สึกประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในงานที่ทำ	1	1	1	1
3.4	ท่านมีความสุขกับการริเริ่มงานใหม่และแตกต่างกว่าที่เป็นอยู่	1	1	1	1
3.5	ท่านรู้สึกว่าการทำงานทำให้ชีวิตของท่านมีประโยชน์และมีคุณค่า	1	1	1	1

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญที่			
		1	2	3	IOC
4. การวัดความสุขด้านสังคมและเพื่อนฝูง					
4.1	ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน	1	1	1	1
4.2	ท่านให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นตามโอกาสอันควร	1	1	1	1
4.3	ท่านเสียสละแรงกายหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ต่อสังคม ส่วนรวม	1	1	1	1
4.4	ท่านมีความมั่นใจว่าญาติหรือเพื่อนจะช่วยเหลือท่าน ถ้ามี เหตุการณ์ร้ายแรงหรือฉุกเฉินเกิดขึ้นกับท่าน	1	1	1	1
4.5	ท่านพอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับบุคคลอื่น	1	1	1	1
5. การวัดความสุขด้านสุขภาพ					
5.1	ท่านได้รับการบริการทางการแพทย์จากสถานพยาบาลในตำบล อย่างสะดวกและรวดเร็ว	1	1	1	1
5.2	ท่านรู้สึกกังวลและทุกข์ทรมานใจเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของ ท่าน	1	1	1	1
5.3	ท่านต้องไปรับการรักษาพยาบาลเสมอๆเพื่อให้ดำเนินชีวิต และทำงานได้	1	1	0	0.67
5.4	ท่านต้องใช้เวลา(กิน นิด พ่น ทา)อยู่เสมอ จึงจะสามารถทำงาน ได้	1	1	1	1
5.5	ท่านเป็นโรคเรื้อรัง(เบาหวาน ความดันโลหิต หัวใจ อัมพาต ลมชัก ฯลฯ ในกรณีถ้ามีให้ใส่เล็กลงน้อยหรือมากตามอาการที่มี)	0	1	1	0.67
6. การวัดความสุขด้านเสรีภาพส่วนบุคคล					
6.1	ท่านสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่างๆด้วยตัวท่านเอง	1	1	1	1
6.2	ท่านสามารถทำในสิ่งที่ตนคิด โดยไม่สร้างความเดือดร้อน ให้กับผู้อื่น	1	1	1	1
6.3	ท่านไม่ถูกคนอื่นครอบงำด้านความคิด	1	1	1	1
6.4	ท่านมีอิสระในการเลือกประกอบอาชีพ	1	1	1	1

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญที่			
		1	2	3	IOC
6.5	ท่านมีอิสระในการออกความคิดเห็นในเรื่องการเมือง	1	1	1	1
7. การวัดความสุขด้านค่านิยมส่วนบุคคล					
7.1	ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต	1	1	1	1
7.2	ท่านคิดว่าท่านมีความเป็นอยู่และฐานะทางสังคมตามที่ท่านได้คาดหวังไว้	1	1	1	1
7.3	ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเอง	1	1	1	1
7.4	ท่านมองปัญหาทุกปัญหาเป็นสิ่งที่แก้ไขได้	1	1	1	1
7.5	ความเชื่อที่ท่านยึดถือ ทำให้ท่านมีความเข้มแข็งและสามารถเผชิญกับความยุ่งยากได้	1	1	1	1

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อสกุล	นางสาวศรศิริ บุญศรี
เกิดวันที่	22 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2524
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลสระบุรี จังหวัดสระบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 49/4 หมู่ที่ 4 ต.ศิระชะทอง อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม 73120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2548	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
พ.ศ. 2553	ศึกษาศาสตร์บัณฑิตปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสน ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2548-ปัจจุบัน	บริษัท ชาร์ป แมนูแฟคเจอร์ริง (ประเทศไทย) จำกัด